

Innehåll

Året i korthet.	2
Finansborgarrådet har ordet	4
Så styrs Stockholm.	6
Verksamheten	11
Kvalitet	11
Valfrihet.	12
Attraktiv plats för boende, företagande och besök	14
Kostnadseffektivitet och sund ekonomi.	22
Medarbetarna.	26
Övrig verksamhet.	30
Stockholmarna	43
Ekonomi.	44
Årsbokslut för staden och kommunkoncernen	53
Stockholms stads nämnder, aktiebolag och stiftelser	67
Siffror för nämnder, stiftelser och aktiebolag.	78
Tioårsöversikt.	80
Adresser.	82

Bilaga: Budgetavräkning

Året i korthet

Verksamheten i Stockholms stad bygger på visionen om "den goda staden". I budgeten för 2001 fastställdes fem övergripande inriktningsmål för stadens alla verksamheter. Inriktningsmålen gäller följande områden: kvalitet, valfrihet, attraktiv plats för boende, företagande och besök, kostnadseffektiv och sund ekonomi samt medarbetarna. Målen har gett en tydlig bild över de politiska prioriteringar som gäller för staden och som stadens nämnder och aktiebolag haft som utgångspunkt för sin verksamhet under 2001.

Under 2001 sänktes kommunalskatten med 15 öre. 2002 genomfördes sänkning om ytterligare 20 öre. Därmed har skattesatsen sänkts med totalt 95 öre under mandatperioden. Årets resultat uppgår till 247 miljoner kronor för staden och för kommunkoncernen till cirka 3 miljarder kronor.

STADEN REDOVISAR POSITIVT RESULTAT FÖR 2001

Stadens nämnder • Årets resultat uppgår till 247 miljoner kronor, vilket är cirka 22 miljoner bättre jämfört med föregående år. Resultatet exklusive jämförelsestörande poster, avsättningar och extraordinära kostnader uppgår till 603 miljoner kronor, vilket innebär att verksamhetens nettokostnader har finansierats av skattintäkter och generella statsbidrag. Motsvarande resultat för

2000 var 884 miljoner kronor.

Som jämförelsestörande poster redovisas kostnader och intäkter som är av engångskaraktär och som inte ingår i den löpande verksamheten eller uppstår till följd av ändrade redovisningsprinciper. I årets resultat ingår jämförelsestörande intäkter om 1 332 miljoner kronor vilka avser realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar.

Ekonomi i sammandrag

	2001	2000	1999
Folkmängd 31/12	754 900	750 300	743 700
Total kommunal skattesats	28,79	28,94	29,21
Verksamhetens intäkter (mnkr)			
Stockholms stad	8 381,6	8 254,8	7 590,0
Kommunkoncernen	21 349,1	19 981,6	16 062,6
Verksamhetens kostnader (mnkr)			
Stockholms stad	29 624,3	28 337,6	27 573,2
Kommunkoncernen	34 888,0	33 385,9	32 349,0
Årets resultat (mnkr)			
Stockholms stad	247,3	225,7	205,0
Kommunkoncernen	3 247,6	2 724,1	-3 443,0
Årets investeringar, brutto (mnkr)			
Stockholms stad	2 031,0	1 495,7	1 555,8
Kommunkoncernen	5 290,8	4 638,2	3 676,6
Eget kapital (mnkr)			
Stockholms stad	45 475,5	44 655,2	44 429,5
Kommunkoncernen	61 731,3	57 900,8	55 177,4
Balansomslutning (mnkr)			
Stockholms stad	79 691,9	69 042,6	69 083,3
Kommunkoncernen	92 012,1	92 372,0	97 815,6
Soliditet (%)			
Stockholms stad	57	65	64
Kommunkoncernen	67	63	56
Antalet anställda (helårs)			
Stockholms stad	42 900	43 400	45 100
Kommunkoncernen	46 000	47 000	48 700

Jämförelsestörande kostnader uppgår till 60 miljoner kronor och avser realisationsförluster vid försäljning av anläggningstillgångar.

I bokslutet för år 2001 har avsättningar gjorts om sammanlagt 1 487 miljoner kronor. Av tidigare gjorda avsättningar har 109 miljoner tagits i anspråk.

Stadens balansomslutning uppgår vid årets slut till 79 692 miljoner kronor, vilket är 10 649 miljoner kronor högre än år 2000. Ökningen är hänförlig till koncernintern försäljning av Birka Energi AB. Exklusive denna internförsäljning har balansomslutningen minskat med cirka 851 miljoner kronor jämfört med 2000 års bokslut. Soliditeten har minskat från 65 % till 57 % år 2001. Exklusive försäljningen uppgår soliditeten till 67 %.

VIKTIGA HÄNDELSE R UNDER ÅRET

Kommunfullmäktige beslutade om:

- en försäljning av stadens andel om 50 % i Birka Energi AB till finska Fortum Abp för 14,5 miljarder kronor. Staden behåller sin femtioprocentiga andel i fjärrvärmeverksamheten Birka Värme,
- valfrihet inom äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade,
- pengsystem inom förskolan och vuxenutbildningen,
- ett integrerat system för ledning och uppföljning av stadens verksamheter (ILS),
- en ny e-strategi som övergripande styr stadens långsiktiga inriktning när det gäller informationsteknikens roll, utveckling och hantering,
- en ny personalstrategi som fokuserar på tre områden; personal- och kompetensförsörjning, villkorsfrågor samt ledarskap och medarbetarskap,
- ett idrottspolitiskt program med syfte att främja ett rikt, varierat och levande idrottsliv i staden,
- revidering av policyn för upphandling, konkurrens och valfrihet,
- en policy och regler för informationssäkerhet i Stockholms stad,
- informationsplattformen "Bilderna av Stockholms stad och hur vi kommunicerar den",
- ett nytt integrationsprogram med fem visioner för en integrerad stad,
- en reviderad finanspolicy för staden och dess aktiebolag,
- att inleda upphandling av nytt ekonomisystem.

Organisatoriska förändringar:

- hamnstyrelsens verksamhet fördes över till gatu- och fastighetsnämnden vid årsskiftet 2000/01,
- ansvaret för biblioteken fördes över från stadsdelsnämnderna till kulturnämnden,
- stadsdelsnämnderna fick ansvaret för mindre markupplätelser från gatu- och fastighetsnämnden och för enklare bygglovshantering från stadsbyggnadsnämnden,
- stadens turistverksamhet fick ny organisation genom att

Kommunkoncernen – nämnder och aktiebolag • Den sammanställda redovisningen för kommunkoncernen omfattar förutom stadens egen verksamhet även den verksamhet som bedrivs i aktiebolagsform.

Årets resultat för kommunkoncernen uppgår till 3 248 miljoner kronor. Resultatet efter skatteintäkter och finansnetto uppgår till 6 443 miljoner kronor. Föregående år uppgick resultatet efter skatteintäkter och finansnetto till 5 623 miljoner kronor. Det förbättrade resultatet jämfört med år 2000 kan i stort hänföras till realisationsvinster vid försäljning av fastigheter. I resultatet ingår realisationsvinster och realisationsförluster med netto 5 291 miljoner kronor. Föregående år uppgick dessa poster till 4 054 miljoner kronor.

verksamheten vid Stiftelsen Stockholm Information Service fördes över till ett aktiebolag inom koncernen Stockholm Stadshus AB vid årsskiftet 2001/02,

- arbetet med att privatisera Stockholm MFO AB:s sju affärsområden fortsatte under 2001,
- staden förvärvade samtliga aktier i Fastighets AB Bangårdsposten. Bolaget äger och förvaltar postterminalen vid Stockholms centralstation. Avsikten är att bolaget ska säljas,
- en funktionshindersombudsman (FO) tillsattes.

Övriga händelser:

- Stockholm blev först i landet med webbaserad ansökning till gymnasieskolan – nära 90 % av eleverna i årskurs 9 sökte på detta sätt,
- stadens mål och arbete med att halvera antalet socialbidragstagare mellan 1999 och 2004 intensifierades,
- staden fick en ny IT-leverantör för drift och systemförvaltning genom avtal med TietoEnator,
- stadens nya webbportal lanserades i september där all information om stadens service och tjänster har samlats under en adress – www.stockholm.se,
- stadens kvalitetsutmärkelse delades ut i september,
- stadens krisberedskap fick snabbt aktiveras då en kabelbrand mellan Akalla och Hässelby ledde till att totalt 16 000 hushåll och flera företag blev utan ström i stadsdelarna Kista, Rinkeby och Spånga-Tensta,
- staden deltog i KvalitetsMässan i Göteborg i november,
- stadens jämställdhetspris delades ut för första gången. Priset på 10 000 kronor gick till Birgitta Forsberg på Maria-Gamla stans stadsdelsförvaltning för sitt "Jämtegreringsprojekt",
- en gemensam vägtrafikcentral tillsammans med vägverket – Trafik Stockholm – invigdes under året,
- planeringen av stadens 750-års jubileum år 2002 pågår. Festligheterna kommer att äga rum under hela 2002 men med fokus på första veckan i juni. Mer om firandet hittar man på www.stockholm.se/750.

PÅ VÄG MOT DEN GODA STADEN

Stockholm har under året som gått varit i fokus i den svenska debatten. Staden har alltid väckt intresse, men intensiteten är större än någonsin. Det främsta skälet är den modell för valfrihet och kvalitet som mejslats ut under de senaste åren. Kärnan i utvecklingen av Stockholmsmodellen är ett omfattande politiskt förändrings- och förnyelsearbete vars mål är mycket tydligt. Stadens verksamheter och service ska utformas och bidra till att människor ges möjligheter att forma sina egna liv och livsprojekt och bli mindre beroende av politiska beslut.

Under året har valfriheten byggts ut ytterligare inom förskola, skola och äldreomsorg. Skolpeng och förskolepeng har fått sällskap av omsorgspeng för äldre och funktionshindrade som behöver hemtjänst, avlösning och ledsagning. Valfrihetssystemen är viktiga instrument för att ge medborgarna makten över sina val i vardagen inom dessa områden. Nära kopplat till detta arbete pågår ett strategiskt och nydanande kvalitetsarbete. Med kvalitetsstrategin som grund ska varje enhet från förskolor till brandstationer beskriva sina åtaganden. Stockholmarna/brukarna får i kvalitetsgarantier klara besked om vad de kan förvänta sig och hur stadens verksamheter arbetar för att rätta till när något inte uppfylls i åtaganden och garantier. Detta arbete pågår som bäst.

2001 har varit ytterligare ett år när Stockholms stad har stärkts som centrum för tillväxt och utveckling. Trots att den globala marknaden för informationsteknik har mattats något, står staden mycket stark på området. Mycket av styrkan ligger i Kista, i dag världens femte största samlade kluster av IT-, elektronik- och telefoniföretag. Även övriga delar av Stockholm sjuder av initiativ och skaparkraft.

Ytterligare tecken på Stockholms position som tillväxtmagnet är att staden enligt Healey & Bakers årliga ranking klassades som den femtonde viktigaste affärstaden i Europa, vilket innebär ett avancemang med två placering-

ar. En faktor som starkt bidrar till detta är att mer än hälften av Sveriges 500 största företag är Stockholmsbaserade.

Den positiva internationella uppmärksamheten ger Stockholm fantastiska möjligheter att skapa ett kontaktnät. Fortsatta satsningar på ett gott näringslivsklimat i staden, omfattande avregleringar och ett väl utvecklat kvalitetsarbete har medfört att intresset för att besöka och studera Stockholm är större än någonsin, såväl från svenskt håll som från övriga Europa.

Förändringarna styrs ytterst av de beslut som fattas av kommunfullmäktige. Under året som gått har flera viktiga beslut tagits. För att nämna några har Stockholms elever och föräldrar fått ökad valfrihet genom betygsantagning i stället för närhetsprincip till gymnasieskolan. Den tidigare inrättade ombudsmannen för äldre får sällskap av en funktionshindersombudsman. Försäljningen av stadens andel i Birka Energi AB minskar stadens och därmed skattebetalarnas risk samtidigt som den frigjort resurser för angelägen verksamhet.

Flera beslut har också tagits för att underlätta framkomligheten för Stockholmstrafikanterna i avvaktan på statliga finansieringar av vägar och spår. En gemensam vägtrafikcentral tillsammans med Vägverket – Trafik Stockholm – invigdes under 2001 i syfte att använda det befintliga vägnätet effektivare. Det sista rödlyuset på Klarastrandsleden har byggts bort. Beslut har även fattats om ny dragning av E18, en breddning av Akallavägen samt en provisorisk ramp mellan Kymlingelänken och Torshamnsgatan.

Stockholm växer. Tillväxten erbjuder fantastiska möjligheter, men ställer också höga krav på staden att bereda plats för de nya stockholmarna. Det kommer att byggas närmare 20 000 nya bostäder i staden under de kommande åren. Bostäderna är fördelade över hela staden – från Farsta i söder till Järva i norr och från Hässelby i väster till Hjorthagen i öster – och såväl hyresrätter som bostadsrätter erbjuds.

En satsning på studentbostäder görs för att Stockholm ska bli en ännu bättre universitets- och högskolestad. Närmare 4 000 nya studentbostäder byggs i staden under de kommande åren. Försäljning av stadens hyreslägenheter till de boende fortsätter för att öka inflytandet över boendet. Extra insatser görs för att fler ska omvandla och vilja äga sin bostad i ytterstaden.

Stockholms ekonomi är i balans, vilket tydligt kan märkas genom att staden har fått sin hittills högsta kreditrating av det internationella kreditvärderingsinstitutet Moody's. Staden visar på ett positivt resultat om 247 miljoner kronor år 2001, vilket är en förbättring med 22 miljoner kronor jämfört med 2000. Samtidigt som ordning bringats i finanserna har skatten för stockholmarna sänkts med ytterligare 15 öre. Därtill har medvetna satsningar på de prioriterade områdena, äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade och skola gjorts. Stora och skickliga insatser har gjorts i stadens verksamheter för att både skapa förutsättningar för en långsiktigt stabil ekonomi och verksamhets- och kvalitetsutveckling inom de av kommunfullmäktige angivna ramar.

Stockholms stad står väl rustad inför kommande år. Samtidigt kan mycket bli bättre. Arbetet med att öka stockholmarnas valfrihet måste fortsätta. Stadens verksamheter ska också vara kvalitetsinriktade och tillgängliga för medborgarna. Här är det engagerade arbete som stadens medarbetare utför ovärderligt. Stockholm intar en unik position när det kommer till nytänkande och nydanande av offentlig verksamhet i Sverige. Detta sammantaget med ett dynamiskt näringsliv gör Stockholm till en modern stad i Sveriges i särklass främsta tillväxtregion.

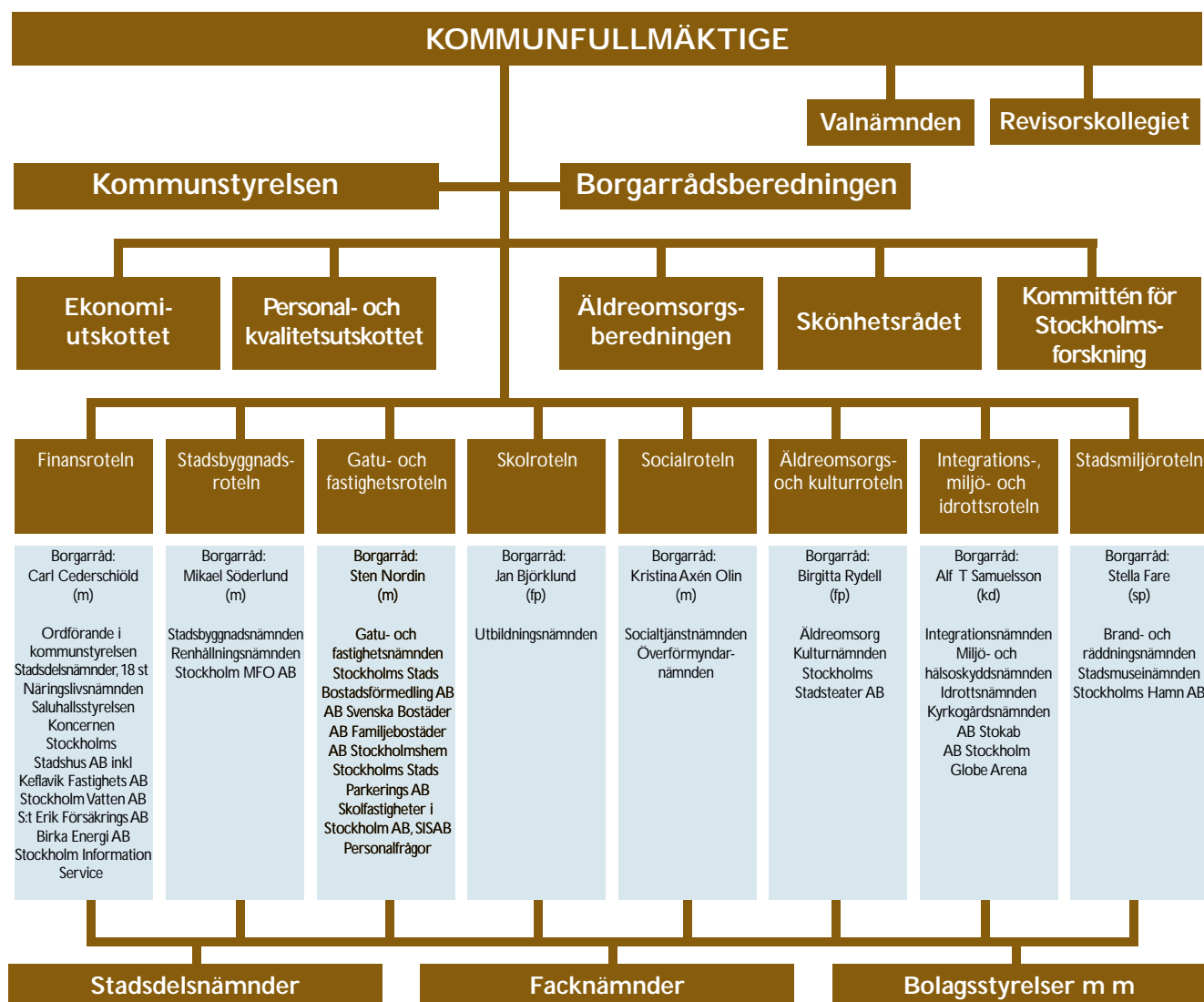
Carl Cederschiöld
Finansborgarråd

Så styrs Stockholm

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen utgör Stockholms stads centrala politiska ledning. Staden har åtta borgarråd som tillsammans svarar för den övergripande verksamheten i staden. Den kommunala verksamheten bedrivs huvudsakligen genom stadsdelsnämnder, facknämnder och i bolagsstyrelser.

Stadens politiska organisation beskrivs i följande avsnitt. Stadens nämnder, aktiebolag och stiftelser presenteras närmare längre fram i årsredovisningen.

Organisationsschemat beskriver organisationen som den såg ut under år 2001

Kommunfullmäktiges presidium: Hans-Göran Olsson (fp), Axel Wennerholm, ordf (m) och Barry Andersson (s)

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Kommunfullmäktige är Stockholms stads högsta beslutande instans. Kommunfullmäktiges 101 ledamöter väljs av medborgarna i kommunalvalet vart fjärde år som sker samtidigt som riksdags- och landstingsvalen. Sedan valet i september 1998 har moderaterna, folkpartiet liberalerna, kristdemokraterna och stockholmspartiet majoritet i kommunfullmäktige. Nästa val genomförs i september 2002. Valnämnden, under kommunfullmäktige, organiserar och genomför val till bl.a. riksdag, landstings- och kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige har det yttersta ansvaret för att den kommunala servicen är likvärdig i hela staden, att lagar och förordningar följs och att skattemedlen används effektivt. Kommunfullmäktige beslutar om skattesats,

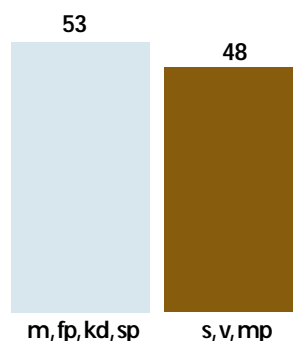
avgiftsnivåer och taxor och fastställer budget och avkastningskrav för stadens nämnder och aktiebolag. Besluten i kommunfullmäktige verkställs av stadens nämnder, styrelser och aktiebolag.

Fullmäktige sammanträder normalt två gånger i månaden och alla möten är öppna för allmänheten. Kommunfullmäktiges presidium leder fullmäktiges sammanträden.

Kommunfullmäktige utser revisorer för granskning av all kommunal verksamhet som drivs av nämnder, bolagsstyrelser och stiftelser. Revisorerna ska pröva om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt och ur ett ekonomiskt perspektiv tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Mandatfördelning i kommunfullmäktige efter valet i september 1998

	Mandat
Moderaterna (m)	35
Socialdemokraterna (s)	29
Vänsterpartiet (v)	13
Folkpartiet liberalerna (fp)	9
Kristdemokraterna (kd)	6
Miljöpartiet (mp)	6
Stockholmspartiet (sp)	3
Totalt	101

Stadsdirektör Jörgen Kleist

KOMMUNSTYRELSEN

Kommunstyrelsen bereder alla ärenden som kommunfullmäktige beslutar om och har ett övergripande ansvar för att besluten verkställs. Kommunstyrelsen har 13 ledamöter och lika många ersättare som representerar partierna i fullmäktige. Antalet ledamöter från varje parti är proportionellt till mandatfördelningen i kommunfullmäktige.

Under kommunstyrelsen finns ett ekonomiutskott, ett personal- och kvalitetsutskott och en äldreomsorgsberedning. Ett utskott har beslutanderätt medan en beredning förbereder ärenden åt kommunstyrelsen. Dessutom finns ett handikappråd, ett jämställdhetsråd och ett pensionärsråd under kommunstyrelsen.

Två förvaltningar är direkt underställda kommunstyrelsen. Det är kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens kansli (KF/KS kansli) som utgör en självständig enhet och utför sekretariatsuppgifter åt bland annat kommunfullmäktige och kommunstyrelsen och dess utskott, beredningar och råd. Stadssekreteraren är chef för KF/KS kansli. Den andra förvaltningen är stadsledningskontoret, vars främsta uppgift är att stödja kommunfullmäktige och kommunstyrelsen i den centrala förvaltningen med samordning, utveckling, uppföljning och utvärdering samt långsiktig planering. Stadsdirektören är chef för stadsledningskontoret.

BORGARRÅD OCH ROTLAR

Stockholms stad har för närvarande åtta borgarråd. Dessa är heltidsanställda politiker och väljs av kommunfullmäktige bland de partier som har majoritet i fullmäktige. Borgarråden är chef för var sin rotel. Varje rotel har sitt ansvarsområde och borgarråden är föredragande i kommunstyrelsen för de frågor som beretts inom deras rotel. De åtta rotlarna har tillsammans övergripande politiskt ansvar för verksamheten i stadens samtliga nämnder och aktiebolag.

Stockholm har också fyra oppositionsborgarråd. Borgarråden tillsammans bildar borgarrådsberedningen som bereder och yttrar sig i alla ärenden som kommunstyrelsen behandlar. Det gemensamma arbetet leds av finansborgarrådet, som är chef för finansroteln och dessutom ordförande i såväl borgarrådsberedningen som kommunstyrelsen. Carl Cederschiöld (m) är stadens finansborgarråd sedan oktober 1998.

Borgarråd:

**Alf T. Samuelsson (kd),
Carl Cederschiöld (m),
Stella Fare (sp) och
Jan Björklund (fp)**

Borgarråd:

**Mikael Söderlund (m),
Kristina Axén Olin (m),
Birgitta Rydell (fp) och
Sten Nordin (m)**

Oppositionsborgarråd:

**Erik Nilsson (s),
Annika Billström (s),
Margareta Olofsson (v)
och Leif Rönngren (s)**

Verksamheten

I budgeten för 2001 fastställdes fem övergripande inriktningsmål som ska prägla stadens alla verksamheter. Inriktningsmålen finns inom följande områden: kvalitet, valfrihet, attraktiv plats för boende, företagande och besök, kostnadseffektiv och sund ekonomi samt medarbetarna. Målen har tjänat som vägledning för stadens nämnders och aktiebolags verksamheter under året.

Kvalitetsarbetet enligt stadens strategi har utvecklats positivt under året. Alla verksamheter har tagit fram åtaganden och en aktiv dialog har förts för att få kunskap om vilka förväntningar medborgarna har och vilken kvalitet som kan uppnås med befintliga resurser. Valmöjligheterna för den enskilde har ökat genom att kundval nu också införts inom äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade. Inom vuxenutbildningen införs kundval 2003.

Stockholm har en stark position som tillväxtregion och ett intensivt arbete har bedrivits för att staden ska behålla

denna position. För att möta en ökande befolkningsmängd byggs nu alltför bostäder och stora investeringar har gjorts för att öka framkomligheten och i övrigt tillgodosade ökade krav på service och mångfald i staden.

Genom stadens nya personalstrategi som antogs 2001 ska staden fortsätta utvecklas till en attraktiv och modern arbetsgivare för att kunna rekrytera, men också behålla, kompetent personal. För att möta ett ökande rekryteringsbehov inom framförallt områdena skola, vård och omsorg har flera insatser satts igång.

KVALITET

Övergripande inriktningsmål: Stadens verksamheter ska utformas och utföras på ett sådant sätt att de tillgodoser högt ställda kvalitetskrav.

Arbetet med kvalitetsutveckling enligt stadens strategi har utvecklats i en mycket positiv riktning under 2001. Nämnder och styrelser har arbetat aktivt med sina generella åtaganden och uppföljningen av dessa. Nämndernas dialog med offentligt finansierade verksamheter såväl i egen regi som enskilt drivna företag har utvecklats. Underlagen för den uppföljning och det utvecklingsarbete som sker visar på goda förutsättningar för en alltmer effektiv verksamhet till gagn för stockholmarna.

Arbetet med stadens system för integrerad ledning och styrning (LIS), dvs. hur staden använder satsade resurser för att nå en så bra verksamhet som möjligt, har satt spår i verksamheterna. Förvaltningsledningarna har i allt högre utsträckning också fokuserat på att de administrativa funktionerna kan stödja verksamheterna på ett tydligare sätt och genom sin specialistkompetens medverka till att enheterna arbetar mer effektivt. Genom ökad samverkan kommer stockholmarna att få högre kvalitet för sina skattepengar.

Stockholms stads kvalitetsutmärkelse delades ut också år 2001. Det fanns fem tävlingsklasser på enhetsnivå: förskola, skola, äldreomsorg, övrig vård och omsorg

och övrig verksamhet. För första gången delades även pris ut till bästa förvaltning som blev Älvsjö stadsdelsförvaltning. Intresset för kvalitetsutmärkelsen är stort. Stadens kvalitetsutmärkelse är öppen för såväl kommunala som enskilt drivna enheter och bidrar till att premiera gott kvalitetsarbete samt lyfta fram goda exempel på verksamhetsutveckling.

Åtaganden inom alla verksamhetsområden

Prioriterad inriktning: För brukaren tydligt formulerade åtaganden ska införas inom alla verksamhetsområden.

Enheterna inom alla verksamhetsområden: förskola, skola, äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade m.fl. har på ett engagerat sätt tagit sig an uppgiften att föra en dialog med de medborgare som kommer i kontakt med verksamheten. Avsikten är att få kunskap om vad brukarna anser vara viktigt i kvalitetshänseende och att få en diskussion kring vilken kvalitet som kan uppnås med befintliga resurser.

Kvalitetsgarantier tas nu fram i syfte att synliggöra hur resultatet av dialogen blev och för att ge medborgarna kunskap om hur de kan lämna synpunkter och klagomål på verksamheten. Alla verksamheter har arbetat med att ta fram åtaganden.

Kvalitetshöjning inom äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade och utbildning

Prioriterad inriktning: Kvaliteten ska höjas inom äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade och utbildning.

Stadsdelsnämnderna identifierade redan tidigt under året att trygghet, individualisering och inflytande är tre områden som är väsentliga för att stockholmarna ska uppleva kvalitet inom äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade och skola. För skolan gäller givetvis också att kunskap och lärande är centralt för eleverna. Alla verksamheter har åtaganden inom dessa områden. Andelen stockholmselever som är behöriga att söka gymnasium och högskola har ökat.

Under 2001 har en brukarundersökning genomförts för hela staden. I den bekräftas att eleverna är mycket nöjda med den kunskap och det lärande de erhåller. De känner att de får stöd och utmaning och att lärarna känner till deras behov. De är trygga, men uppger att det förekommer mobbning. Pensionärer med hemtjänst känner sig mycket trygga. De anser att personalen är

lyhörd och känner dem väl, men upplever inte att de får välja och påverka i tillräcklig omfattning. Personer med funktionshinder känner sig också trygga och upplever att personalen känner dem och deras behov, men också denna grupp vill ha mer inflytande och valfrihet.

Verksamheternas miljöpåverkan ska minskas

Prioriterad inriktning: Verksamheternas miljöpåverkan ska systematiskt minskas genom tydliga åtaganden.

Stockholms miljö ska bli bättre vilket innebär att lednings-systemets krav på ständig förbättring ska tillämpas. Stadens nämnder arbetar nu med åtaganden också inom miljöområdet i syfte att systematiskt minska miljöpåverkan. Detta ökar möjligheterna till enhetliga bedömningar och avvägningar inom och mellan verksamhetsområden och leder till en samlad styrning och uppföljning av verksamheter.

Under 2001 har miljö- och hälsoskyddsnämnden tagit fram ett förslag till nytt miljöprogram för hela staden avseende perioden 2002–2006.

VALFRIHET

Ökade valmöjligheter för den enskilde

Övergripande inriktningsmål: Stadens verksamheter ska utformas och utföras på ett sådant sätt att de ger medborgarna så stor valfrihet som möjligt.

Staden har i enlighet med den av kommunfullmäktige prioriterade inriktningen under året väsentligt förbättrat medborgarnas möjligheter att välja utförare inom äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade, skola och förskola. Anställda inom staden har uppmuntrats och erhållit stöd för att knoppa av verksamheter och därigenom medverka till ett mer varierat utbud för medborgarna.

Prioriterad inriktning: Utökade valmöjligheter för den enskilde införs med prioritet inom äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade, skola och barnomsorg.

Äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade
Kommunfullmäktige beslöt under 2001 om ett nytt valfrihetssystem med kundval inom hemtjänst i ordinärt boende för äldre och funktionshindrade samt ledsagning och avlösning för funktionshindrade. En upphandling genomfördes i syfte att certifiera/godkänna de företag som ska utföra tjänsterna. Inför årsskiftet 2002 kunde staden meddela 30 företag sådant tillstånd inom hemtjänsten. Två av dessa var "avknoppare". Fem stadsdelsnämnder: Kungsholmen, Östermalm, Katarina-Sofia, Älvsjö och Liljeholmen deltog redan under hösten i ett försöks-

projekt där kundval infördes. Utredningsarbete i syfte att från den 1 januari 2004 införa kundval också inom de särskilda boendeformerna har påbörjats.

Skola och förskoleverksamhet

Förslag till en gemensam gymnasiregion i Stockholms län har tagits fram som innebär att alla elever i länet får rätt att söka till samtliga skolor och utbildningar i länet.

De valfrihetssystem som infördes mandatperioden 1991–1994 inom skola, skolbarnsomsorg och förskola har fortsatt varit mycket framgångsrika. Andelen barn som valt en enskild förskoleverksamhet och elever som valt fristående skola växer. Ökningen är tre procentenheter inom förskola och två procentenheter inom skola jämfört med 2000. Under 2001 har 16 avknoppningar genomförts, flertalet inom förskoleverksamhet samt en grundskola. Några grundskolor har också påbörjat förberedelser för avknoppning.

Vuxpeng

Kommunfullmäktige beslutade under 2001 införa kundval inom vuxenutbildningen. Inför genomförandet av vuxpengen för grundläggande och gymnasial vuxenutbildning har en upphandling för certifiering/godkännande av anordnare påbörjats. Tanken är att de studerande väljer anordnare och individernas val avgör vilka kurser som anordnas. Kundvalet införs den 1 januari 2003.

Bland många utställare på Stockholm Furniture Fair 2002 var Stockholms designers väl representerade med flera utställare.

ATTRAKTIV PLATS FÖR BOENDE, FÖRETAGANDE OCH BESÖK

Övergripande inriktningsmål: Staden ska vara en attraktiv plats för boende, företagande och besök.

Prioriteringarna innebär att goda förutsättningar ska skapas för att starta, driva och lokalisera företag till Stockholm. Stockholms miljö ska vara trygg, ren och vacker. Framkomligheten i trafiken ska förbättras och bostadsbyggandet ska öka.

Goda förutsättningar ska skapas för företagande

Prioriterad inriktning: Goda förutsättningar ska skapas för att starta och driva företag i staden samt lokalisera företag till Stockholm.

Ambitionen är att Stockholm inom tio år ska vara en av Europas bästa städer att starta och driva företag i. För att uppnå detta måste Stockholm erbjuda ett internationellt konkurrenskraftigt företagsklimat. Huvudansvaret för dessa frågor åvilar näringslivsnämnden.

Den prioriterade inriktningen är att:

- verka för att staden ska kännetecknas av ett bra näringslivsklimat,
- verka för att stadens nämnder och bolagsstyrelser ska bemöta näringslivet serviceinriktat,
- verka för att nya projekt som genererar tillväxt och internationell konkurrenskraft initieras,
- marknadsföra Stockholm internationellt som etableringsort för näringslivet och för besök.

Näringslivsnämnden har under 2001 erbjudit etableringsservice och fungerat som lots för företag som behöver hjälp att hitta rätt instans inom staden. Detta förutsätter ett nära samarbete med andra nämnder och bolag. Samarbetet med gatu- och fastighetsnämnden och stadsbyggnadsnämnden har utvecklats under året för att stärka näringslivsperspektivet i plan- och markfrågor. Samordningen runt nya etableringar har fortsatt i den s.k beredningsgruppen med representanter för de tre kontoren. Näringslivsingången på stadens hemsida (www.stockholm.se) tjänar också som en lotsfunktion.

Under året har den oberoende innovationsrådgivningen "Förnyelse Stockholm" utvecklats och förstärkts. Verksamheten startade 1995 och bedrivs från och med år 2001 med ett regionalt perspektiv genom Stockholms läns landstings medverkan. Målet är att personer med idéer till nya produkter och/eller tjänster ska ha tillgång till en fri och oberoende rådgivning samt fritt kunna välja samarbetspartners och fördjupade rådgivningsinsatser.

En av Stockholms största styrkor är telekommunikation, vilket placerar Stockholm på en fjärde plats bland de 30 mest populära affärstäderna i Europa, enligt den årliga

undersökningen gjord av analysföretaget Healey& Baker. Endast London, Paris och Frankfurt ligger före. Stockholm behåller sin tredje plats när det gäller transporter inom staden med Paris på första och London på andra plats. Stockholm placerar sig återigen på en ohotad första plats när det gäller miljön med mycket låga luftföroreningar. Stockholm följs här av de övriga nordiska samt schweiziska städerna. När det gäller listan över livskvalitet har Stockholm klättrat från en 14:e till en 4:e plats.

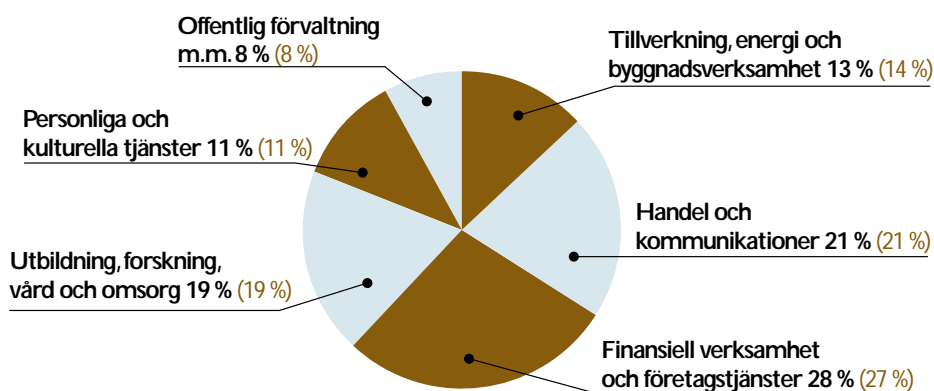
Stockholm har en stark position som tillväxtregion i

Sysselsättningen i Stockholm

År 2001 förvärvsarbetade 399 000 stockholmare enligt Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökningar. Antal personer med arbetsplats i Stockholms stad uppskattas till 530 000, dvs. en nettoinpendling av arbetskraft med drygt 130 000 personer.

Sysselsättningsintensiteten har ökat under de senaste åren. År 2001 förvärvsarbetade 78,4 % av kvinnorna och 80,9 % av männen. Motsvarande andelar för riket var 73,5 % för kvinnor och 77,0 % för män.

Fördelning av arbetsplatser efter större näringsgrenar, %*

* Siffrorna inom parentes anger 2000 års andel

År 2001 uppgick den genomsnittliga arbetslösheten i Stockholms stad till 3,3 % och i riket till 4,0 %, vilket är i stort sett oförändrat jämfört med 2000. Bland ungdomar i åldrarna 18-24 år ökade arbetslösheten i staden med en halv procenten-

het under år 2001. Antalet nyanmällda och lediga jobb låg på samma nivå som år 2000 och det gick ungefär 3 arbetssökande på varje ledigt jobb, vilket är samma som år 2000.

Förvärvsarbetande respektive arbetslösa stockholmare, årsmedeltal

	1998	1999	2000	2001
Arbetskraft, 16-64 år	381 000	393 000	406 000	412 500
Sysselsatta	359 400	376 900	393 000	399 000
Arbetslösa	21 600	16 500	13 000	13 500
i % av arbetskraften	5,7	4,2	3,2	3,3
motsvarande tal för riket	6,5	5,6	4,7	4,0

Europa. En ökad fokusering på ett antal prioriterade marknadsområden bedöms ge särskilt goda förutsättningar att bidra till en stark och stabil tillväxt; TIME, LifeScience (med fokus på bioteknik), miljöteknik samt bank och finans. Under lång tid har Stockholm visat sig vara en utmärkt växtplats för såväl stora som små högteknologiska utvecklingsföretag. Stadens näringsliv uppvisar en imponerande styrka inom områden som IT, bio- och miljöteknik. Stockholmsregionen framhålls ofta som Sveriges tillväxtmotor. Det är också i denna region utländska företag i första hand etablerar sig. Stockholmsregionen har ett privat näringsliv bestående av små, medelstora och stora företag inom nästan alla branscher.

Stockholms andel av hela landets lönesumma i respektive bransch är: finansiella tjänster 57 %, datakonsulter 50 %, rekreation/kultur och sport 43 % samt andra företagstjänster 43 %. Lönesummans del utgör cirka två tredjedelar av BNP. BNP består av två delar; löner inklusive kollektiva avgifter samt företagets bruttovinster. Lönesumman blir därför det bästa tillgängliga måttet för att mäta ekonomisk tillväxt i en lokal marknad eller region. När det gäller ökningen av lönesumman från företagen 1990–2000 står Stockholmsregionen för 54 miljarder kronor (46,2 %) mot övriga landets 66 miljarder kronor (18,6 %).

Näringslivsnämnden har utformat strategier för att stärka marknadsföringen av Stockholm som företags- och etableringsort. Nämnden har medverkat i ett tiotal internationella projekt i samarbete med det regionala tillväxtavtalet och drivit projektet Stockholm Partnership for Sustainable Cities. En databas med över 400 miljöteknikföretag i Stockholm har skapats och en demonstrationskatalog över framstående miljöteknik har utformats.

Marknadsföringsarbetet intensifierades genom Sveriges ordförandeskap i EU första halvåret 2001. Arbetet fokuserades på att informera om och marknadsföra Stockholms attraktions- och tillväxtkraft inom de prioriterade marknadsområdena. En kampanjskyllning i samverkan med AB Stokab, Stiftelsen Stockholm Information Service (SIS) och Stockholmsregionens Europakommitté (SEU) genomfördes på Arlanda och Bromma flygplatser. Staden deltog också i en utställning om Europa och IT som genomfördes under toppmötet i Stockholm.

Näringslivsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden har kommunfullmäktiges uppdrag att skapa ett miljöcenter för företagsinformation och rådgivning. Näringslivsnämnden har medverkat till att små och medelstora företag kunnat genomföra en miljöcertifiering. Företag har haft tillgång till relevant information från miljöförvaltningen på webbplatsen "Miljöporten" (www.miljoporten.stockholm.se).

Stockholms stads projekt inom näringslivsområdet

Stockholms stads projekt "**Stockholm Partnerships for Sustainable Cities**" främjar samarbetet mellan näringsliv och städer i hela världen för en hållbar utveckling. Syftet är att ta fram bra exempel på utvecklingsprojekt som bidrar till en bättre miljö i städer. Stockholm deltar själv med Hammarby Sjöstad. Under 2001 förbereddes för ett avslutande toppmöte i Stockholm i juni 2002, 30 år efter FN:s stora miljökonferens. De 50 mest innovativa projekten i världen kommer då att presenteras.

Stockholm Challenge är en internationell tävling för IT-projekt som fokuserar på informationssamhällets positiva effekter. Målet är att vara en global mötesplats för entreprenörer och innovatörer, som genom att skapa nätverk och öka samarbetet mellan länder, kulturer och vetenskapliga sfärer ökar sina möjligheter att nå framgång och skapa ett informationssamhälle för alla. I Stockholm Challenge är inte tekniken det viktiga, utan vad tekniken kan göra för människor, samhälle och miljö när den används på ett kreativt sätt utifrån lokala förutsättningar.

TIME.STOCKHOLM är en årligen återkommande plattform, initierad av näringslivskontoret för att marknadsföra Stockholm som TIME-huvudstad. TIME står för telecom, IT, media och entertainment. I september 2001 genomfördes den tredje omgången av TIME.STOCKHOLM. Näringslivet, den akademiska världen och den offentliga sektorn presenterade ett 40-tal evenemang. Det var seminarier, konferenser, utställningar och tävlingar. Dessutom arrangerades fortlopan- de under året olika mötestillfällen där nätverkskapande och affärsmöjligheter stod i fokus.

I november 2000 fick Stockholms stad priset "**Award of Excellence**". EU delar varje år ut priset i syfte att stimulera till nytänkande och bättre innovationsklimat. Samtliga belönade platser är medlemmar i kommissionens "Club of Excellence". Stockholm ingår tillsammans med Madrid, Cambridge och Stuttgart i en grupp med uppgift att ta fram bra exempel på innovationer och entreprenörskap inom regionerna.

Nyföretagande och innovation var också huvudtemat när Stockholms stad stod som värd för evenemanget "**Third European Forum for Innovative Enterprises**" den 8–9 april 2002.

Stockholms lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet (LIP) är en verksamhet inom näringslivsnämnden. LIP-kansliet administrerar användningen av de 635 miljoner kronor som Stockholms stad fått i bidrag från staten för kretsloppsanpassning, effektiviserad resursanvändning, beteendeförändringar samt minskad spridning av miljöskadliga ämnen. Den totala investeringen, inräknat stadens och näringslivets engagemang, beräknas uppgå till 6,3 miljarder kronor. Programmet skulle enligt de ursprungliga planerna genomföras under perioden 1998–2000, men har förlängts till år 2002. Arbetet med genomförandet av programmet under 2001 följde i huvudsak de ursprungliga planerna.

Stockholms lokala investeringsprogram omfattar följande delområden:

- Ökad kretsloppsanpassning,
- Effektivare resursanvändning,
- Minskad spridning av miljöskadliga ämnen,
- Stimulans till förändringsprocesser.

Stadsmiljön ska vara trygg, ren och vacker

Prioriterad inriktning: Stockholms miljö ska vara trygg, ren och vacker.

Stockholm växer och befolkningen ökar. Det ställer stora krav på service, mångfald och en rad andra kvaliteter. Stockholm ska vara attraktivt för dem som bor här, dem som flyttar hit och dem som besöker staden. För att skapa en attraktiv stadsmiljö handlar förnyelsen både om att bevara och utveckla stadens kvaliteter och att sprida dem till fler. Till en levande stad hör också ett levande kultur- och idrottsliv, närhet till natur och tillgänglighet. Det handlar även om att hålla staden ren, trygg och säker.

Ett rent Stockholm

Städmästartjänsterna på Norrmalm och Södermalm har varit framgångsrika vad gäller renhållningen och service. De får efterföljare i form av nya städmästartjänster under 2002 på Kungsholmen, Östermalm, i Spånga-Tensta, Enskede-Årsta och Skärholmen. Vad gäller klotter har kulturnämnden och idrottsnämnden ställt ökade krav på de föreningar som får bidrag av kommunen. Inom idrottsnämnden gjordes en särskild satsning på klottersanering. Denna inriktning fortsätter även 2002.

Stockholm-idrottens stad

Under året har ett nytt idrottspolitiskt program antagits, som bl.a. innebär att tjejdrott och idrott som vänder sig till funktionshindrade ska prioriteras. Under 2001 har en rad satsningar gjorts inom idrotten. Nya arenor och hallar har påbörjats eller färdigställt som t.ex. nya Husby ishall och Enskede ridhus. Upprustning av större publika anläggningar har genomförts i Eriksdalshallen och Stockholms Stadion samt en fortsatt utbyggnad av Eriksdalsbadet. Totalt under året har satsningarna inom investeringsverksamheten uppgått till ca 150 miljoner kronor. Antalet besök i stadens badhus fortsatte att öka och uppgick till totalt 2,4 miljoner eller 4,1 % fler jämfört med 2000. Ett nytt Söderstadion planeras.

Eriksdalsbadet har, utöver en mycket välbesökt ordinarie verksamhet med över 900 000 besökare, haft ca 90 evenemang, bl.a. World Cup i simning, EM i simhopp

och EM i handikappsimning. Härutöver har flera ungdomstävlingar med många deltagare genomförts, bl.a. SM i simning för ungdomar och Stockholm Summer Games. VM finalen i speedway genomfördes på Stockholms Stadion liksom de återkommande evenemangen inom elitfotboll samt Stockholm Marathon och DN-Galan.

Ansvar för kolloverksamheten fördes över till stadsdelsnämnderna år 2000. Det har fått till följd att fler privata utförare erbjuder ett mer varierat utbud av kolloverksamhet. Under 2001 deltog totalt 5 794 barn och ungdomar i kolloverksamheten vilket är 202 fler än år 2000.

Ett levande kulturliv

Stockholms stad har ett rikt och levande kulturliv med ett stort utbud för stadens alla medborgare med prioritering på barn och ungdomar.

Under 2001 har särskilda kultursatsningar gjorts för barn och ungdomar. Som exempel kan nämnas projektet Sommar 2001 som genomfördes för andra året i rad där en bred satsning på ungdomsaktiviteter av hög kvalitet erbjöds. Projektet som genomfördes av kulturnämnden i samverkan med stadsdelsnämnderna och externa aktörer ledde till en ovanligt lugn vecka inför höstterminens skolstart.

En särskild satsning har även gjorts i form av kulturprojektstöd och föreställningsinköp till skolor och förskolor. Under året har 219 skolor sökt och beviljats bidrag för kulturaktiviteter och ca 85 000 subventionerade biljetter har beställts av skolor och förskolor. Ungdomsprioriteringen gäller även för stadens teatrar och stadens bidragsgivning till frivilligorganisationer. Inom Kulturskolan har också ett större utvecklingsarbete påbörjats för att kunna erbjuda barn och ungdomar ett brett spektrum av konstnärliga aktiviteter. Ett minnesmonument över Raoul Wallenberg invigdes under 2001.

Från 2001 fördes stadsdelsnämndernas biblioteksverksamhet över till stadens kulturnämnd. Ett omfattande utvecklingsarbete inleddes under 2001 med målet att göra Stockholms stadsbibliotek till ett av de främsta biblioteken i Europa.

Antal besökare

	2000	2001
Liljevalchs konsthall	117 516	92 595
Kulturhusets utställningsverksamhet*	143 613	509 819

* Kulturhuset har under 2001 genomfört 62 utställningar jämfört med 22 utställningar under 2000.

På biblioteken finns det totalt ca 1,8 miljoner böcker. Dessa fördelas på ca 1,6 miljoner exemplar böcker och ca 171 000 exemplar AV-media. Antalet lån var ca 4,9 miljoner under 2001.

Öka tryggheten och säkerheten

Säkerhet och trygghet för dem som bor, verkar eller vistas i Stockholm är centrala funktioner i stadens välfärd och totala kvalitet. Stadens infrastruktur är utformad med hög riskhänsyn och bidrar till att förhindra olyckor och avbrott i stadens försörjning. Genom särskilda satsningar på en säker boendemiljö undviker staden skador till följd av bränder och andra olyckor.

Socialtjänsten har initierat ett samarbete med polis och övrigt rättsväsende samt kranskommunerna för att stävja den mycket negativa utvecklingen kring de ungdomsrånargång, som finns i Stockholm. För detta arbete har 2 miljoner kronor avsatts årligen sedan 1999.

Kommunfullmäktige har under åren 1999-2001 avsatt 10 miljoner kronor årligen för särskilda satsningar på att ta fram en samlad strategi för att minska alkohol- och narkotikamissbruket. Staden har etablerat ett drogförebyggande centrum, Precens. Riktade insatser planeras också i olika stadsdelar i samarbete med polis och andra aktörer i form av program för minskat alkohol- och narkotikamissbruk i skolor.

Staden arbetar även brottsförebyggande genom kvinnofridsprojektet och belyningsprogrammet. I de södra och västra förorterna som i Farsta, Gröndal, Rågsved, Hässelby Strand och Spånga har miljö och belysning förbättrats för att öka säkerheten i parker och på gångvägar. Staden har avsatt 20 miljoner kronor årligen för detta ändamål sedan 1999. Staden har också ett omfattande program för trafiksäkerhet.

Framkomligheten i regionen ska förbättras

Prioriterad inriktning: Framkomligheten i regionen ska förbättras.

Stockholm är en region i stark tillväxt, vilket bl.a. skapar ökade krav på regionens trafiksystem. God framkomlighet för trafikanter är en förutsättning för fortsatt positiv utveckling i regionen. God framkomlighet ingår också i skapandet av en bra livsmiljö för invånare och besökare.

Följande större projekt har pågått under 2001:

- Arbetet med Södra Länken har fortsatt. Återstående delarna av Södra Länkens tunnlar har sprängts ut. Installationsarbeten har påbörjats, dock med försening eftersom förstärkning och tätning av bergtunnlarna har tagit längre tid än beräknat. Projektet färdigställs 2004.
- Tranebergsbronns ombyggnad fick ett temporärt avbrott men har upptagits igen med reviderad tidsplan. Under 2002 kan den nya bron börja trafikeras. Hela projektet, med ombyggnad av nuvarande vägbro och tunnelbanebro, färdigställs 2005.
- Spårläggningen i utbyggnaden av Tvärbanan från Gullmarsplan till Sickla Udde genomfördes. Den nya

delen av Tvärbanan börjar trafikeras under andra halvåret 2002.

- En kompletterande utredning om möjligheten att dra Norra Länken i ett läge mellan Bellevue och Cederdalsgatan har genomförts.
- Arbetet med ombyggnaden av väg E18 mellan Hjulsta och Ulriksdal har fortsatt med bl.a. plansamråd och fortsatt projektering.
- Beslut om temporär breddning av Akallavägen samt rampanslutning från Kymplingelänken till Torshamnsgatan har beslutats av kommunfullmäktige under 2001. Arbetet med Akallavägen inleds och den temporära rampen färdigställs 2002. Åtgärderna kommer att öka tillgängligheten i Kista.
- Arbetet med att öka tillgängligheten för funktionshindrade har fortsatt med bl.a. ombyggnad av övergångsställen, utbyggnad och renovering av ramper och hissar i anslutning till tunnelbanestationer, montering av räcken och ledstänger m.m. Under 1999-2001 har sammanlagt 300 miljoner kronor satsats på förbättrad tillgänglighet.
- Under 1999-2001 har totalt 7 700 m enkelriktad och 4 700 m dubbelriktad cykelbana samt 5 800 m cykelfält färdigställts. Cykelvägvisningen har bytts ut helt på Södermalm.
- Arbete pågår med att skapa fler underjordiska parkeringsanläggningar. Rådhusgaraget med plats för 80 bilar har färdigställts och planarbete pågår för garage vid S:t Eriksplan, Rörstrandsgatan, Blasieholmen, Högalidsgatan, Stigbergsgatan och Patentverket. Under 1999-2002 planeras sammanlagt ca 4 000 nya platser i drygt 20 parkeringsgarage.
- En strukturplan för Kista arbetsområde har tagits fram under 2001, vilket innebär att hela den återstående oexploaterade delen av arbetsområdet erhåller en plan för ett heltäckande vägnät.
- Planläggningen för snabbspårväg norr om Alvik till Kista har inletts under 2001 i samband med den kommunala samrådsremiss som genomfördes av SL.
- Arbetet med att förändra transporterna av flygbränsle från Loudden till Arlanda har fortsatt under 2001.
- Den nya vägtrafikcentralen – Trafik Stockholm – i samarbete med Vägverket invigdes under året.

- Bulleråtgärder har genomförts så att ca 4 000 människor ska drabbas av mindre buller.
- 817 träd (netto) har planterats i parker, på torg och längs gator och vägar.
- 10 miljoner kronor har satsats på bättre belysning för att öka tryggheten i främst de västra och södra förorterna.
- 466 000 kvm eller 3,1 % av det totala gatunätet har fått ny beläggning jämfört med 5 % år 2000.
- Investeringsutgifterna för infrastruktur, markarbeten m.m. uppgår till 1 784 miljoner kronor.

Bostadsbyggandet ska öka

Prioriterad inriktning: Bostadsbyggandet ska öka.

Bostadsbyggandet utgör en av stadens främsta prioriteringar. Efterfrågan på bostäder har varit hög under hela den senare delen av 1990-talet och i början av 2000-talet. Orsaken är främst den omfattande inflyttningen till Stockholmsregionen, som uppgår till närmare 20 000 nya invånare varje år. Staden har vidtagit kraftiga åtgärder för att öka takten i bostadsbyggandet bl.a. genom det tio-punktsprogram som antogs av kommunfullmäktige i budgeten för 2001. Under perioden 2002–2006 planeras 19 700 nya bostäder i Stockholms stad.

Bostadsbyggandet ökar

Bostadsbyggandet har varit en prioriterad uppgift för staden under år 2001. Det totala antalet bostäder i staden har ökat från ca 405 000 till ca 406 300. Antalet bostäder i de planer som har antagits av stadsbyggnadsnämnden är 2 900, jämfört med 1 900 år 2000. Antalet bostäder i planer som har vunnit laga kraft under året är dock ännu högre, 2 980 stycken.

Under 2001 påbörjades byggandet av 2 913 bostäder, vilket är mer än en fördubbling jämfört med tidigare år. De större projekten är Hammarby Sjöstad, Liljeholmen, Årstadal och Hässelby Strand.

Hammarby Sjöstad

Hammarby Sjöstad befinner sig i en mycket intensiv fas och byggarbeten pågår i Sickla Udde, Sickla Kaj, Luma, Mårtensdal, Lugnet och Sickla Kanal. Vid Sickla Udde är ca 500 lägenheter klara. Arbetet för att år 2002 öppna förlängningen av Tvärbanan till Hammarby Sjöstad har fortsatt under året. Planarbete pågår för ytterligare 14 planområden, varav Sickla Park, Kölnan, Sjöstadporten och Hammarby Gård är längst gångna i planarbetet. Sammantaget omfattar beslutade och pågående detaljplaner i området ca 5 000 lägenheter. När området är fullt utbyggt år 2010 kommer det att finnas totalt 8 000 lägenheter i stadsdelen. Området är en förebild i miljöarbetet.

Liljeholmstorget

En omfattande omvandling av Liljeholmstorget påbörjades under året. Tunnelbanestationen byggs över med bostäder och butikslokaler. Förhandlingar pågår om för-

säljning av mark längs Södertäljevägen för uppförande av ett hotell. Totalt omfattar projektet ca 300 lägenheter men även kontors- och butikslokaler.

Årstadal

Utredning om markanvändningen i Årstadal har pågått under året och fortsätter under 2002. Parallellt med detta har de två första nya bostadskvarteren i området med ca 250 lägenheter med bl.a. butiker och barnstuga påbörjats. På sikt kommer nära 2 000 lägenheter och ett stort antal arbetsplatser att rymmas inom området.

Lilla Essingen och Långbro

Byggstart har skett för de första av de 800 nya lägenheterna i kvarteret Lux på Lilla Essingen. 75 lägenheter har byggts om från kontor och inflyttning har skett under året. Ombyggnaden av Långbro sjukhusområde har startat och 73 lägenheter är klara. Totalt kommer ca 750 lägenheter att byggas i Långbro.

Cityförnyelsen fortsätter

Stockholms centrala delar genomgår nu en förnyelse i syfte att skapa en ljusare och tryggare stadskärna. City ska vara en levande stadsdel även efter kontorstid. I kvarteret Elefanten har parkeringshuset rivits och byggandet av 150 lägenheter och kontor pågår. Inflyttning planeras till 2002. Även ombyggnaden av Odenplan och Raul Wallenbergs torg har färdigställts under året.

Kista Science City

Kommunfullmäktige antog under 2001 "Framtidsbild för Kista Science City" som staden arbetat fram tillsammans med näringslivet, fastighetsägarna och högskolan. Arbetet börjar nu övergå i ett operativt skede. Under 2001 har staden tagit fram en strukturplan för det nya området i Kista arbetsområde, vilket innebär att nya vägdragningar, detaljplaner m.m. för denna del kommer att ta slutgiltig form under 2002. Byggnation av Kista Science Tower pågår och ombyggnaden av Kista Galleria kommer att färdigställas under 2002. Byggnation av Kista Residence Tower kommer att påbörjas och ett flertal arbetsplatser kommer att färdigställas. Under hösten 2001 tillkom Sundbyberg som aktiv samarbetspartner och Solna har aviserat intresse av att delta i utvecklingen av Kista Science City tillsammans med de i samarbetet redan aktiva kommunerna Järfälla och Sollentuna. Under

Bostadsbestånd och byggande 1998–2001

	1998	1999	2000	2001
Ökning av det totala bostadsbeståndet	1 650	1 970	1 499	1 303
Påbörjade nya lägenheter	885	1 328	1 311	2 913

2001 har förtätningsutredningar avseende Järvafältets bostadsområden genomförts.

Söderortsvisionen

Under 2001 togs initiativ till ett projekt, som ska kraftsamla kring utveckling och tillväxt i södra Stockholm. Syftet är att genom ett förvaltningsövergripande arbete och i samverkan med näringsliv, högskolor, organisationer och grannkommuner skapa förutsättningar för förnyelse av stadens södra förorter. Den planerade satsningen med start 2002 kommer att omfatta tusentals nya bostäder och arbetsplatser.

Studentbostäder

Den under året framtagna strukturplanen för Kista Science City möjliggör utbyggnad av 500-1 500 studentlägenheter i området. I Husby har AB Svenska Bostäder påbörjat byggandet av ca 100 studentbostäder i form av

påbyggnader på befintliga hustak. I Hammarby Sjöstad har Stiftelsen Stockholms studentbostäder påbörjat uppförandet av 510 provisoriska studentbostäder. Under 2001 har fyra markanvisningar gjorts omfattande 379 studentbostäder. Under åren 2001-2005 planeras för totalt 3 600 nya studentbostäder i Stockholm.

Ägandet av bostäder sprids

Staden har erbjudit hyresgästerna i de kommunala bostadsbolagen möjlighet att bilda bostadsrättsförening och köpa fastigheten de bor i. Under 2001 har sammanlagt 135 bostadsrättsföreningar med 6 284 lägenheter bildats i stadens tre bostadsföretag: AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholms hem. Den totala köpeskillingen uppgår till 7,4 miljarder kronor. Av de 135 föreningarna finns 22 i ytterstaden med sammanlagt 1 343 lägenheter och 113 föreningar i innerstaden om sammanlagt 4 941 lägenheter.

KOSTNADSEFFEKTIVITET OCH SUND EKONOMI

Övergripande inriktningsmål: Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva och präglas av en sund ekonomi för såväl dagens skattebetalare som för kommande generationer.

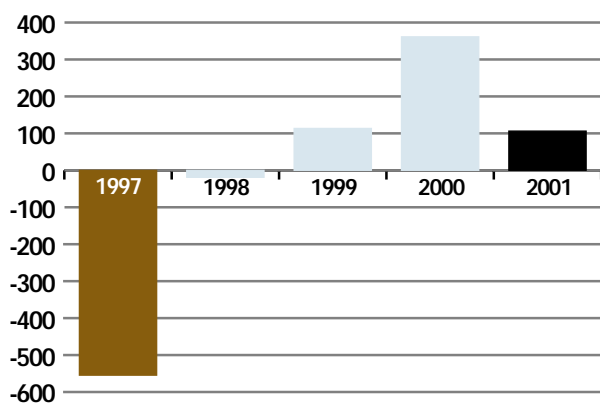
Budgethållning och effektiv användning av resurserna

Prioriterad inriktning: Respekt för och omsorg om skattebetalarnas pengar ställer krav dels på budgethållning, dels på en effektiv användning av resurserna.

Budgeten är det viktigaste instrumentet för styrning av stadens verksamheter. Stockholmarna har i val uttryckt en vilja om hur staden ska skötas och kommunfullmäktige har i budgetbeslutet gjort en prioritering av hur skattemedlen ska användas. Budgethållning är en förutsättning för att de medel som kommunfullmäktige anslagit verkligen används för avsett ändamål och att de effektiviseringskrav som beaktats avseende t.ex. upphandling, administration och lokalanvändning verkställs.

Stadens ekonomistyrning har under de senaste åren varit starkt inriktad på budgethållning. Detta har resulterat i en förbättrad budgethållning, där nämnderna för tredje året i rad sammantaget når ett utfall inom fastställd budget.

Nämndernas budgetavvikelse* 1997–2001, mnkr

*Exklusive medgivna ökade kostnader utöver budget

I 1997 års bokslut redovisade två av tre nämnder underskott. I 2001 års bokslut redovisar tre av fyra nämnder överskott. Målet för stadens ekonomistyrning är att varje nämnd driver sin verksamhet inom fastställd budget.

En god ekonomistyrning fokuserar inte enbart på budgethållning utan ser också till vad som gjorts och hur resurserna använts. I takt med att stadens kvalitetsstrategi implementerats och genom att mål och åtaganden tydliggjorts i verksamhetsstyrningen har ekonomistyrningen, utöver budgethållning, även inriktats på effektivisering av resursutnyttjandet. Vikten av att fokusera på samtliga tillgängliga resurser i form av medarbetare, lokaler, pengar m.m. understryks.

Under 2000 initierades ett arbete med att ta fram ett långsiktigt underlag för den ekonomiska planeringen i staden samt en bedömning av den ekonomiska utvecklingen på lång sikt. En central uppgift var att analysera vilka utmaningar och möjligheter som staden står inför och vad de kan få för konsekvenser för stadens ekonomi på lång sikt. Rapporten presenterades våren 2001 och visar på två avgörande faktorer som kommer att påverka Stockholms stads framtida möjligheter att erbjuda stockholmarna en god och stabil service. Den första är att stadens ekonomi på lång sikt måste vara sund och därför föreslås en fortsatt utredning kring hur skatteunderlagstillväxten ska användas. Den andra visar hur det kommunala utjämnningssystemet utgör en allt större belastning på stadens ekonomi, vilket hämmar tillväxten i regionen och därmed i landet.

En utförligare redovisning av verksamhet och ekonomiskt utfall i stadens nämnder finns i bilagan till årsredovisningen, budgetavräkningen.

STIG S.

Upphandling i konkurrens

Prioriterad inriktning: All verksamhet utom myndighetsutövning och strategiska ledningsfunktioner ska upphandlas i konkurrens.

Stockholms stads policy för upphandling, valfrihet och konkurrens anger att all verksamhet, förutom myndighetsutövning och strategiska ledningsfunktioner, ska upphandlas i konkurrens. Målet är att genom ökad konkurrens förbättra kvaliteten, öka valfriheten samt att erhalla så låga kostnader som möjligt för stadens tjänster. Kommunfullmäktige beslöt i september 2001 om en revidering av policyn.

Stockholms stad har under 2001 genomfört upphandling av driftsverksamhet för ca 7 miljarder kronor och investeringsverksamhet för 1,7 miljarder kronor. Detta utgör 23 % respektive 83 % av stadens bruttokostnader. Det är en ökning med tre procentenheter sedan föregående år. I statistiken ingår de kommunala verksamheter som i konkurrens med privata företag m.fl. vunnit anbudstävlingar. Samtliga nämnder följde till stora delar den planering de hade för upphandling under 2001. Under året genomfördes de första upphandlingarna i syfte att godkänna utförare inom kundvalssystemen för hemtjänst i äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade samt ledsagning och avlösning inom omsorg om funktionshindrade. Dessa resulterade i att staden, förutom kommunala utförarenheter, godkände 30 företag inom hemtjänsten samt fyra för avlösning och ledsagning.

Mot bakgrund av att staden upphandlar allt fler verksamheter i konkurrens är det viktigt att se till att beställarfunktionerna har den kompetens som krävs för att tillsammans med verksamhetsansvariga definiera vad som ska upphandlas, ange de kvalitetsmässiga krav och mål som ska ställas på verksamheten samt ha förmågan att följa upp att staden får den kvalitet på verksamheten som avtalats. Staden kommer därför att fortsätta satsningen på kompetensutveckling av stadens beställare.

En prioriterad uppgift under året har varit att stimulera anställda i staden att genom avknoppning ta över sin verksamhet i eget företag. Genom avknoppning kan medarbetarna ta över den verksamhet de arbetar inom för att vidareutveckla service, kvalitet och nytänkande i ett eget företag. Anställda har erbjudits stöd i arbetet med avknoppning i form av starta-eget-kurser, rådgivning etc. Antalet avknoppningar uppgick under året till 16 och

medförde att 214 anställda gick över till annan arbetsgivare. En majoritet av de som startade eget finns inom de pedagogiska verksamheterna. Vid utgången av året fanns det 14 inlämnade intresseanmälningar för avknoppning. Sedan 2000 har totalt 51 avknoppningar skett inom framförallt områdena förskola och grundskola.

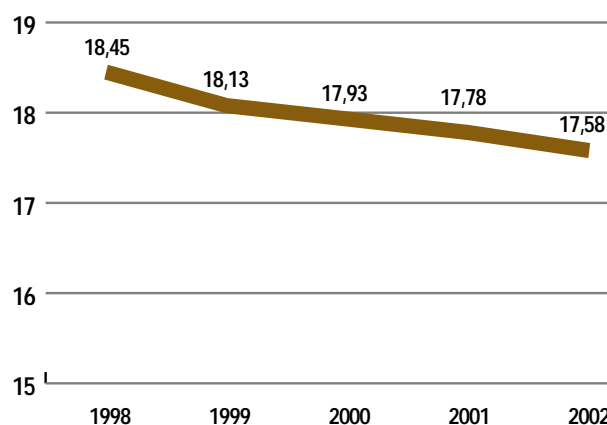
Under året lämnade det danska konsultföretaget PLS Ramböll, som under perioden 1998 till 2000 studerat samtliga större upphandlingar, sin slutrapport. Utvärderingsresultatet visar att det inte finns någon motsättning mellan att uppnå ekonomisk besparing och samtidigt erhalla bättre kvalitet. Den ekonomiska besparingen uppgick till ca 3 % per år netto. Detta ger emellertid inte en helt rättvis bild av effekterna, då staden många gånger önskat en högre kvalitet i verksamheten och därmed valt ett anbud med en högre kvalitet men också med högre kostnader.

Successivt sänkt kommunal utdebitering

Prioriterad inriktning: Den kommunala utdebiteringen skall successivt sänkas.

Under mandatperioden har kommunalskatten sänkts successivt. I samband med kommunfullmäktiges fastställande av budgeten för 2002 har målet att återställa skattesatsen till 1995 års nivå uppnåtts. Skattesatsen uppgick år 2001 till 17,78 kr. Begravningsavgift utgick under året med 0,09 kr

Stockholms stads skattesats under mandatperioden (kr)

MEDARBETARNA

Övergripande inriktningsmål: Staden ska genom en öppen dialog och en god förtroendeskapande anda ge medarbetarna förutsättningar att bedriva verksamheten på ett effektivt och professionellt sätt

I Stockholms stads kommunkoncern arbetar ca 46 000 anställda*, varav drygt 3 000 i stadens bolag, inom ca 600 yrken. Kommunfullmäktige beslutade i mars månad 2001 om stadens nya personalstrategi. Strategin innehåller en rad insatser i syfte att göra Stockholms stad till en attraktiv och modern arbetsgivare så att staden även i framtiden kan rekrytera och behålla kompetent personal.

Några av förslagen i personalstrategin är följande:

- kompetenshöjning för personal inom vård, omsorg, skola, administration och teknik,
- möjlighet till praktik och arbetsbyten för att stimulera positiv rörlighet,
- rekrytera nyutbildade ekonomer för projektuppdrag,
- flera personalerbjudanden inom t.ex. friskvård, rökavvänjning och kultur,
- hälsoprojekt 2001.

Prioriterad inriktning: Staden ska vara attraktiv som arbetsgivare.

Personalpolitisk utveckling

Staden har under verksamhetsåret arbetat utifrån kommunfullmäktiges prioriterade inriktningar. Ett intensivt arbete har påbörjats med utveckling av rekryteringsstrategier inom stadens prioriterade områden. Kompetenssatsningar med fokus på strategiska personalgrupper inom skola, vård och omsorg har bedrivits och planering för ytterligare satsningar inom dessa områden har startats.

En översyn av trygghetsavtalet har inletts i nära samarbete med representanter från stadens nämnder, bolag och personalorganisationerna. Syftet är att utveckla alternativ till dagens avtal. Arbete med individuell lönesättning som instrument för verksamhetsutveckling och arbete med arbetstidsutveckling är andra exempel på insatser. Stöd och utvecklingsinsatser för stadens chefer har genomförts, liksom åtgärder för att garantera återväxten av nya chefer i staden.

Arbetet med personalstrategins insatser fortsätter även under 2002. Hela arbetet presenteras löpande på stadens hemsida: www.stockholm.se.

Flexibla arbetstider och arbetsformer

Stadens centrala arbetstidsprojekt avslutades vid årsskiftet, men arbetet fortsätter inom ramen för det ordinarie personalstrategiska arbetet. Projektet har starkt bidragit

till att frågan lyfts och givits betydelse såväl för att öka stadens attraktionskraft som arbetsgivare som för att påverka sjukfrånvaroutvecklingen.

Huvuddelen av nämnderna erbjuder medarbetarna olika arbetstidslösningar. En påtaglig ökning av försök med olika modeller både för mindre arbetsgrupper och större enheter har skett.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron i Stockholms stad har, i likhet med landet i övrigt, ökat även under 2001. Sjukfrånvaron uppgick vid utgången av år 2001 till 10,4 %, vilket är en ökning med 0,8 procentenheter jämfört med år 2000. I likhet med föregående år är det långtidssjukfrånvaron som fortsätter öka. Den korta frånvaron som var stabil under 2000 minskade något 2001. Den korta frånvaron var för 2001 2,2 % av helårsarbetstiden. Huvuddelen av ökningen (0,7 procentenheter) skedde under det första halvåret. Därefter var ökningen marginell.

Staden har under året fortsatt att fokusera på sjukfrånvaron genom insatser på alla nivåer. Förutom utbildning och informationsinsatser har insatserna omfattat bl.a. utvecklad samverkan med företagshälsovård och försäkringskassa, analyser av orsakssamband och arbete med tidiga åtgärder för rehabilitering.

På alla nivåer i hela staden görs nu kraftfulla satsningar på friskvård för medarbetarna. Staden har bl.a. introducerat ett erbjudande till alla anställda om rabatterade friskvårdskort till stadens bad och träningsanläggningar. På flera nämnder har de anställda erbjudits möjlighet till "friskvårdstimme". Staden har också fortsatt arbetet med att stödja anställda som vill sluta röka.

Arbetsgivarfrågor

Löneöversynsförhandlingar har genomförts med samtliga fackliga organisationer. Löneöversynen inom Vårdförbundets avtalsområde genomfördes enligt det s.k. huvudspåret, där lönen diskuteras mellan chef och medarbetare. Enligt en enkätundersökning har det nya förhandlings sättet uppfattats mycket positivt såväl hos medarbetare, arbetsledare som den fackliga organisationen. Huvudspåret har inneburit att dialogen mellan chef och medarbetare har blivit bättre och att sambandet mellan individuell lön och prestation blivit tydligare. Verksamhetsbaserade kriterier för lönesättningen har diskuterats och blivit synliga för medarbetarna.

Även vissa förbund inom AkademikerAlliansen har genomfört löneöversyn enligt det s.k. huvudspåret. Diskussionerna fortsätter under 2002 med övriga fackliga organisationer om alternativa förhandlingspar.

* avser årsarbetare

Prioriterad inriktning: Stadens personalpolitik ska understödja aktivt medarbetarskap, strategisk kompetensutveckling samt ökad rörlighet mellan olika arbeten inom staden.

Personal- och kompetensförsörjning

Arbetsmarknaden i Stockholmsregionen befinner sig fortfarande i ett för arbetssökande positivt läge. Många arbetsgivare konkurrerar om arbetskraften och utvecklingstakten visar inga tendenser att mattas av. Nämnderna har ett svårt rekryteringsläge för framförallt yrkesgrupper till skola, vård och omsorg, t.ex. förskollärare, sjuksköterskor och utbildade vårdbiträden. Även nämnder som rekryterar medarbetare inom andra grupper beskriver ett hårdnande rekryteringsklimat och hög rörlighet bland framför allt de yngre medarbetarna.

Stadens övergripande insatser för den långsiktiga personal- och kompetensförsörjningen har koncentrerats till områdena skola, vård och omsorg. För att möta ett ökande rekryteringsbehov har också utbildning av redan anställd personal skett, t.ex. av barnskötare till förskollärare, grundutbildning av vårdbiträden och utbildning av vårdbiträden till undersköterskor. Under 2002 har planering av ytterligare insatser inom dessa områden påbörjats.

Staden har utarbetat rekryteringsstrategier. Betoningen ligger på morgondagens arbetskraft, den attraktiva arbetsplatsen samt hur man behåller och utvecklar sin personal. Staden har ett stort behov av att visa upp sina verksamheter och intressera såväl traditionella som nya grupper i den totala arbetskraften för arbetsuppgifter inom staden. Staden har därför medverkat vid ett antal mässor och rekryteringsdagar under året.

Jobb i Stan, stadens interna platsannonser, innehöll totalt ca 4 600 annonser om lediga arbeten i staden under 2001. För att förbättra kunskapen om skälet till att anställda lämnar staden har en avgångsenkät genomförts under hösten i ett antal nämnder. Resultaten kommer att utgöra utgångspunkt för ytterligare insatser.

Under året har också den första delrapporten av stadens försök med kompetenskonton presenterats. En slutrapport kommer under 2002. Utifrån den ska staden ta ställning till eventuell permanentning och utvidgning av försöket.

Chefsförsörjning och ledarutveckling

Chefsprogrammets deltagare har under året genomfört utvecklingsprogrammet Utveckling-Grupp-Ledare, kommunikationsutbildning samt ett antal kortare seminarier. Uppföljningssamtal med deltagarna visar att utvecklingsinsatserna har varit uppskattade och bedömts som adekvata för att utveckla ett bra ledarskap. Under året har tre av deltagarna blivit förvalt-

ningschefer och en deltagare har blivit projektledare för ett stadsövergripande projekt.

Förvaltnings- och bolagscheferna har under året deltagit i olika utvecklingsinsatser som ingår i stadens ledarutvecklingsprogram.

Prioriterad inriktning: Olika typer av kompetens ska tas tillvara.

Jämställdhetsarbetet har under året bedrivits utifrån jämställdhetsrådets verksamhetsplan och enligt den personalpolitiska strategin. En jämställdhetsrevision av 39 nämnders och bolags jämställdhetsarbete har genomförts. Syftet är att se hur staden uppfyller lagens krav och intentionerna i stadens jämställdhetspolicy.

Stadens jämställdhetspris delades ut för första gången under 2001 och gick till Birgitta Forsberg på Maria-Gamla stans stadsdelsförvaltning för sitt "Jämtegreringsprojekt". Priset är avsett att uppmärksamma och belöna insatser i syfte att stärka jämställdheten i stadens verksamheter.

Diskrimineringsfunktionärens arbete har fortsatt under året och presenteras i den årliga rapporten. Funktionärsuppdraget är att vara rådgivare för anställda som uppfattar sig diskriminerade samt att driva på staden som arbetsgivare att leva upp till lagstiftningen mot diskriminering.

Medarbetarna i siffror

I december 2001 var ca 49 000 personer anställda i Stockholms stad. Av dessa var ca 45 500 anställda i stadens nämnder. Det är en minskning med 1,3 % (drygt 600 personer) jämfört med föregående år. Minskningen beror till största delen på omstrukturering och utförsäljning av verksamhet.

Antal anställda fördelade på verksamhetsområden

	1999	2000	2001
Central förvaltning	540	520	510
Teknisk service	2 280	1 520	1 460
Samhällsservice	7 040	7 140	7 300
Övrig kommunal service	860	840	890
Stadsdelsnämnder	37 230	36 080	35 340
Totalt	47 950	46 100	45 500
Årsarbetare	45 100	43 400	42 950

Kön och ålder

Av de 45 500 anställda var 34 765 kvinnor och 10 735 män, eller 76 % kvinnor och 24 % män. Antalet män har ökat med 1 % jämfört med åren 1998, 1999 och 2000.

Medelåldern ökar successivt bland stadens anställda, men även detta år är ökningen marginell. Bland de tillsvidareanställda var medelåldern 45,9 år jämfört med 45,5 år 2000, 45,9 år för kvinnor och 46,0 år för män.

Anställningsform

Av samtliga månadsavlönade var 86,8 % tillsvidareanställda. Detta är en ökning med 0,8 % jämfört med föregående år. Andelen män är alltså något högre (28,9 %) bland tidsbegränsat anställda än bland samtliga månadsavlönade (24 %).

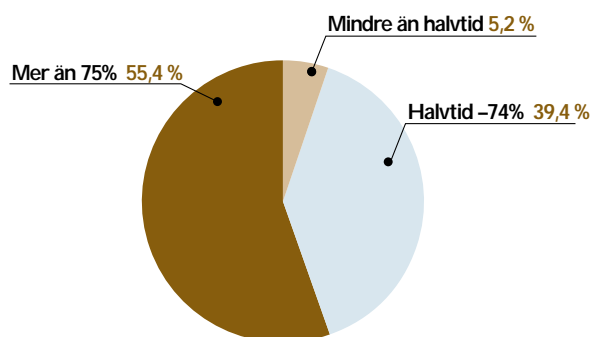
Sysselsättningsgrad

Av tillsvidareanställda (39 471) var andelen deltidsanställda en halv procent lägre (17,5 %) än föregående år. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för deltidsanställda har ökat med 1 % till 71 % av heltidsmättet.

Inga större förändringar av sysselsättningsgraden hos stadens anställda har således skett under år 2001. Av de deltidsanställda hade mer än hälften en omfattning på sysselsättningsgrad mellan 75 och 99 % av heltidsmättet. Endast drygt 5 % av de tillsvidareanställda hade en sysselsättningsgrad som var lägre än halvtid.

Av de deltidsanställda utgjorde kvinnor nästan en dubbel så stor andel som män.

Sysselsättningsgrad för tillsvidareanställda på deltid, december 2001

Medellön

Medellönen bland månadsavlönade tillsvidareanställda i staden har ökat med 1 178 kronor (6,4 %) och var 19 468 kronor. Det innebär att ökningen varit dubbelt så stor som under år 2000. Männens medellön var 20 568 kronor och kvinnors 19 143 kronor. Kvinnornas medellön ökade med 75 kronor mer än männens. Den totala lönesumman för 2001 var 9,7 miljarder kronor

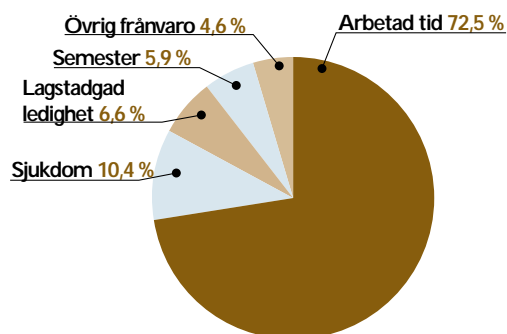
Anställningstid

Andelen av stadens medarbetare som varit anställda i mer än 15 år har ökat från 38 % till 38,8 %. Detsamma gäller dem som har en anställningstid på mer än 20 år där andelen är 26,9 %, dvs. mer än var fjärde anställd. 60 % av personalen har varit anställda mer än 10 år.

Tidsanvändning

Sjukfrånvaron har fortsatt öka även detta år och andelen arbetad tid har minskat med ytterligare 0,6 procentenheter. Sjukfrånvaroutvecklingen är densamma som för landet i övrigt.

Tidsanvändning 2001

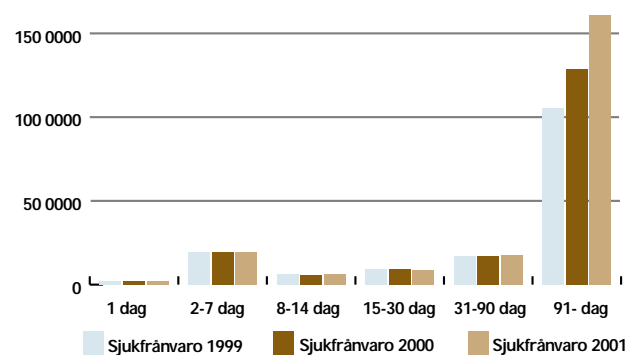

Ökad sjukfrånvaro

Av den totala tidsanvändningen utgjorde sjukfrånvaron 10,4 %. Det är 0,8 procentenheter mer än föregående år. Den stora delen av ökningen ligger under första halvåret precis som under 2000. Under detta år är det endast långtidssjukfrånvaron som fortsatt att öka. Korttidsfrånvaron däremot visar en svagt sjunkande tendens.

Sjuklönekostnaden uppgick till över 173,5 miljoner kronor, vilket kan jämföras med 166 miljoner kronor för år 2000.

Sjukfrånvaro i staden 1999-2001

Övertid

Den inrapporterade övertiden och mertiden omräknat till årsarbetare blir ca 625 årsarbetare. Motsvarande omräkning gav för 1999 drygt 600 årsarbetare. Kostnaden uppgick till 188 miljoner kronor, vilket utgör 1,9 % av den totala lönesumman.

Rörlighet

Under året genomfördes drygt 2 500 externa rekryteringar. De största grupperna var lärare (562 personer), sjuksköterskor (109 personer) och övrig vårdpersonal till vård och omsorg (661 personer). Till förskoleverksamheten rekryterades 212 förskollärare. Förutom för övrig personal till vård och omsorg, där rekryteringarna fördubblats, ligger rekryteringarna på samma nivå som under 2000.

Såväl för sjuksköterskor som för undersköterskor skedde en minskning av antalet avgångar jämfört med år

2000. Antalet avgångar bland lärare och övrig vård- och omsorgspersonal var i stort sett lika som för 2000, medan antalet avgångar bland förskollärare ökade jämfört med 2000. Totalt motsvarar de externa avgångarna 11,6 % av stadens anställda.

Statistiken ger en bild av underskott i rekrytering inom flera yrkesgrupper, framförallt förskollärare och utbildad personal inom vård och omsorg. Till en del förklaras detta av verksamhetsövergångar och avknoppningar, men nämnderna uttrycker också att dessa grupper är svår-rekryterade.

Antalet personer som avgick med pension under 2001 var 667, vilket ligger i nivå med antalet för 2000. Totalt lämnade 4 660 personer sin anställning i staden år 2001.

Utrikes födda

Antalet utrikes födda bland stadens anställda 2001 visar på en fortsatt ökning. I september 2001 var 22 % av medarbetarna utrikes födda. Bland kvinnor anställda i staden är 21,3 % utrikes födda och bland männen 24,2 %. Bland de utrikes födda kvinnorna är en stor andel födda i Norden, medan männen har en större representation från alla övriga ländergrupper.

Vid en jämförelse över tid har en förskjutning skett så att det traditionellt relativt starka inslaget från nordiska länder bland den del av stadens personal som är utrikes född har minskat och en större andel har sina rötter framför allt i Asien och Afrika. Av förvärvsarbetande på Stockholms hela arbetsmarknad är andelen utrikes födda 16 %.

Lönekostnader och löner

Den totala lönekostnaden, exklusive ersättning till uppdragstagare (201 miljoner kronor) uppgick till 13 771 miljoner kronor år 2001. Tabellen visar lönekostnaderna år 1999-2001. Ersättning till uppdragstagare ingår i redo-

visade löner och lönebikostnader i not 3 till resultaträkningen.

Lönekostnader 1999-2001, mnkr

Direkta löner	1999	2000	2001
Löner kommunala avtal	9 564	9 473	9 696
Pensioner kommunala avtal	452	518	505
Summa direkta kostnader	10 016	9 991	10 201
Lönebikostnader*	3 462	3 398	3 570
Totalt	13 478	13 389	13 771

* Arbetsgivaravgifter, sociala avgifter och löneskatt.

Pensionsförpliktelser

Stadens totala skuld för pensioner beräknades vid årets slut uppgå till 10 735 miljoner kronor, vilket är en minskning med 59 miljoner kronor jämfört med år 2000.

Pensionsskulden redovisas dels som en avsättning i balansräkningen, dels som en ansvarsförbindelse. Stadens skuld för intjänade pensioner fr.o.m. 1998, 1 307 miljoner kronor, redovisas som en avsättning. Pensionsskuld intjänad t.o.m. 1997 uppgår till 8 978 miljoner kronor och utgör en ansvarsförbindelse i stadens bokslut. Kostnaden för intjänade pensionsförpliktelser under året uppgår till 450 miljoner kronor.

Semesterlöneskuld och okompenserad övertid

Stadens semesterlöneskuld, dvs. den del av intjänad semester som personalen inte tagit ut vid årsskiftet, uppgick till 564 miljoner kronor vilket är en ökning med 35 miljoner kronor jämfört med 2000.

Skulden för personalens omkomparerade övertid har ökat med 4 miljoner jämfört med föregående år och uppgick vid årets slut till 50 miljoner kronor.

ÖVRIG VERKSAMHET

Pedagogiska verksamheter

Pedagogiska verksamheter inom stadsdelsnämnderna omfattar förskoleverksamhet, skolbarnomsorg, grundskola och barn med behov av särskilt stöd. Därtill finns en rad fristående verksamheter.

Förskolan får en alltmer pedagogisk inriktning. Ett förslag till förskoleplan har tagits fram och kommunfullmäktige väntas fatta beslut under våren 2002. Förskoleplanen kommer att ange prioriterade mål och åtgärder för förskolorna i Stockholms stad.

Barnomsorgsgarantin, som innebär att alla barn ska få erbjudande om plats inom tre månader, har uppfyllts. Kommunfullmäktige har beslutat att maxtaxa införs i barnomsorgen från den 1 januari 2002.

En brukarenkät har under året gått ut till samtliga föräldrar med barn i Stockholms kommunala förskoleklasser. Resultatet visade att ca 90 % av föräldrarna är ganska eller mycket nöjda med hur barnens förskoleklass fungerar.

För att täcka behovet av utbildade förskollärare erbjuds fr.o.m. år 2001 ca 50 barnskötare per år att på deltid fortbilda sig till förskollärare. Under året har 52 barnskötare fortbildats till förskollärare på detta sätt.

I grundskolan har en ökad fokusering på baskunskaperna skett. Elevernas förmåga att behärska baskunskaperna, läsning, skrivning och räkning är avgörande för deras möjligheter att även tillgodogöra sig andra kunskaper. Stadens skolplan som antogs av kommunfullmäktige 2000 prioriterar baskunskaperna samt hur de ska utvärde-

ras. Inom ramen för kvalitetsarbetet har stadsdelsnämnderna redovisat att skolorna har åtaganden inom områdena kunskap/lärande, trygghet, inflytande och individualisering och i huvudsak har måluppfyllelse uppnåtts inom dessa områden.

Utbildningsnämnden har under året beslutat om en modell för utvärdering av skolväsendet i staden. Utvärderingen ska fokusera på nyckeltal, kunskapsstillväxt, måluppfyllelse samt studie- och arbetsklimat. Redan nu pågår utvärdering och uppföljning i form av Stockholmsproven, läsutvecklingsschemat (LUS), kvalitetsredovisningar, kontinuerliga brukarundersökningar, personalenkäter m.m.

En annan brukarundersökning visar att eleverna i skolår 8 anser sig var mycket nöjda med den lärande miljön och uppger att individualiseringen fungerar mycket bra, särskilt att lärarna känner till deras behov och förutsättningar. En mycket stor andel av eleverna känner sig trygga på sin skola.

Arbetet med projektet "IT i skolan" fortsatte under 2001. Utbyggnaden av skoldatanätet beräknas vara slutfört under 2002. Utbildningsnämnden har ansvaret för att samordna pedagogiska insatser samt utveckla den pedagogiska delen av skoldatanätet. IT är ett viktigt verktyg, men också ett hjälpmedel för en individanpassad undervisning.

Staden arbetar med att finna former för ökad stimulans åt studiebegärade elever genom t.ex. profilklasserna i matematik och naturvetenskap på åtta skolor och möjligheten för högpresterande elever i skolår 8 och 9 att läsa gymnasieskolans A-kurs i engelska och matematik.

För barn med behov av särskilt stöd finns en väl utbyggd organisation i staden. Resurserna för denna grupp ska användas inom den ordinarie förskole- och skolverksamheten och ska anpassas till den enskildes behov. Insatserna varierar men kan bestå av speciallärare, läsläsningshjälp eller sommarundervisning.

Gymnasieutbildning och vuxenutbildning

Gymnasieskolan genomgår för närvarande en omfattande omstrukturering, där varje skola ges en tydlig profil och identitet. Alla elever har sedan 2000 rätt att söka skolplacering över hela staden. Till läsåret 2001/02 kunde eleverna för första gången göra sin gymnasieansökan via

Internet. 90 % av eleverna i skolår 9 använde sig av denna möjlighet.

Stockholms stad anordnade gymnasieutbildning vid 27 skolenheter och studievägsutbudet innehöll 17 nationella program under 2001. Dessutom erbjöds nio specialutformade program, det individuella programmet samt International Baccalaureate. Arbetet fortsatte med profileringen av stadens gymnasieskolor och 10 nya lokala inriktningar och ett nytt specialutformat program startade under läsåret 2001/02. Stadens gymnasieskolors samarbete med universitet och högskolor har dessutom ökat i omfattning. Utöver stadens gymnasieskolor finns ett flertal fristående skolor.

För läsåret 2000/01 tillämpades för första gången en gemensam modell för gymnasieskolornas kvalitetsredovisning, där varje skola presenterade förutsättningar, mål, åtgärder, resultat och måluppfyllelse. I de enskilda skolornas kvalitetsredovisning redovisades plan mot mobbning, trygghetsplan eller plan för kris och stöd och ett omfattande arbete med skolans värdegrund.

Arbetet för att skapa en gemensam gymnasiregion i Stockholms län har fortsatt under året.

En brukarundersökning genomfördes under 2001 i årskurs 2 i gymnasieskolan. Enligt undersökningens resultat var 70 % ganska nöjda eller mycket nöjda med sin skola, vilket är en ökning med 3 procentenheter jämfört med läsåret 1999/2000, då motsvarande undersökning gjordes.

Stockholms stad var under våren 2001 värd för European Youth Parliament, som är ett modellparlament för gymnasieungdomar. Totalt deltog ca 350 ungdomar och lärare från 28 länder.

Vuxenutbildningen i Stockholm har erbjudit grundläggande-, gymnasial- och påbyggnadsutbildning i fem kommunala vuxengymnasier, nio gymnasieenheter och hos ett trettioåttal anordnare inom ramen för kunskapslyftet. Inom vuxenutbildningen erbjuds också distansutbildning, kurser på kvällar, lördagar och under sommaren.

Kommunfullmäktige beslutade i december 2001 om kundval med en "vuxpeng" för grundläggande och gymnasial vuxenutbildning. Modellen kommer att tillämpas fr.o.m. 2003.

Från och med den 1 januari 2001 är all undervisning i svenska för invandrare (SFI) upphandlad och bedrivs av fyra entreprenörer och en intraprenad.

Förskola: Antalet barn i förskoleverksamheten, i både kommunal och enskild regi, var ca 32 900. Ungefär 30 % av barnen fanns i enskild förskoleverksamhet vilket är en ökning med drygt 3 procentenheter jämfört med 2000. År 2000 var drygt 33 600 barn inskrivna i förskoleverksamheten. 10 avknoppningar har gjorts under året. Andel upphandlad verksamhet var 2 %.

Grundskola: Antalet elever i förskoleklass och grundskola i både kommunal och enskild regi, var ca 75 200. Ungefär 11 % av eleverna valde en fristående grundskola, vilket är en ökning med drygt 2 procentenheter jämfört med 2000. År 2000 var ca 73 800 elever inskrivna i förskoleklass och grundskola. 3 verksamheter har avknoppats. Andel upphandlad verksamhet var 3 %.

Gymnasieskola: Antalet Stockholms elever i gymnasieskolan, i både kommunal och enskild regi var ca 20 000. Dessutom fanns 2 900 elever från andra kommuner i Stockholms gymnasieskolor. Drygt 12 % av eleverna valde en fristående gymnasieskola, vilket är en ökning med 2 procentenheter jämfört med 2000. År 2000 var 19 700 Stockholms elever inskrivna i gymnasieskolan.

Vuxenutbildning: Antalet elever i vuxenutbildning, i både kommunal och enskild regi, var 11 200. År 2000 var motsvarande siffra 12 600. Inom kunskapslyftet fanns drygt 5 600 elever jämfört med 6 700 år 2000. Under året har ca 9 600 personer deltagit i SFI-undervisning.

Äldreomsorg

Stadens övergripande mål för äldreomsorgen är att säkerställa att det finns äldreomsorg av god kvalitet för de äldre som behöver service, omsorg och vård. Äldre har dessutom rätt att få en likvärdig service, vård och omsorg oavsett var de bor i staden.

Den omfattande utbyggnaden av äldreboenden med tillgång till egna rum fortsätter. För år 2001 erhöll stadsdelsnämnderna stimulansbidrag om 92,4 miljoner kronor för ny- och ombyggnationer. Under år 2001 tillkom 144 nya platser. Under mandatperioden har t.o.m. år 2001 totalt 368 platser tillkommit. Genom utbyggnaden under 2002 beräknas kommunfullmäktiges mål om 500 nya platser kunna uppnås. Privata vårdgivare svarar för 50 % av samtliga platser i stadens äldreboende.

Kommunfullmäktige beslöt under 2001 att införa kundval inom hemtjänst fr.o.m. 1 januari 2002. Kundval infördes på försök inom hemtjänst för äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade i fem stadsdelsnämnder från den 1 september 2001. Det har funnits sammanlagt 30 utförare att välja mellan, men antalet utförare har varierat mellan nämnderna. Östermalms stadsdelsnämnd har haft flest utförare, 12 stycken. Totalt har 137 personer, såväl pensionärer som funktionshindrade, valt annan utförare vilket motsvarar 3 % av samtliga omsorgstagare. Omfattande utbildningsinsatser inför införandet av valfrihetsmodellen har genomförts för både chefer och biståndshandläggare. Information till medborgarna har skett genom direkt information till berörda grupper och via annonser på offentliga platser och i tidningar. Därutöver har berörda fått information direkt från sin handläggare.

Arbetet med stadens strategi för kvalitetsutveckling har fortgått under året och enheterna har under året arbetat med att ta fram enhetsspecifika inriktningsmål.

Staden har under året utarbetat en rekryteringsstrategi för stadens långsiktiga behov av olika kompetenser inom äldreomsorg. Tillsammans med Stiftelsen Äldrecentrum har staden drivit ett arbetsmiljöforskningsprojekt under temat "den goda arbetsplatsen" i syfte att skapa attraktiva och moderna arbetsplatser. Under året har två delrapporter publicerats.

Kompetensutveckling har erbjudits samtliga yrkesgrupper inom äldreomsorgen, vilket har finansierats genom en särskild satsning om 20 miljoner kronor. En stor del av kompetensutvecklingen har bestått av högskoleutbildningar för olika yrkesgrupper. Utbildning för chefer och biståndshandläggare har anordnats genom Kommunförbundet Stockholms län (KSL) med stöd av statliga stimulansbidrag. I samarbete med Stiftelsen Äldrecentrum har en seminarierie för enhetschefer kring aktuell äldreomsorgsforskning genomförts.

Stadens äldreomsorgsinspektörer har under året lämnat rapporter om äldreomsorgens kvalitet i stadsde-

larna Liljeholmen, Bromma och Katarina-Sofia. All utförd äldreomsorg, privat såväl som kommunal, har granskats. Äldreomsorgsinspektörerna har dessutom ställt samman en årsrapport för år 2001. Ett förslag till fortsatt inriktning av inspektörernas arbete har utarbetats under året, i vilket det föreslås att inspektörerna ska granska både beställar- och utförarenheter.

Utfallet inom äldreomsorg visar efter resultatdispositioner ett nettounderskott på totalt 69,4 miljoner kronor. Avvikelserna varierar mellan stadsdelsnämnderna. Av äldreomsorgens totala bruttokostnader svarar upphandlad verksamhet för 38 %, vilket är en ökning med 5 procentenheter sedan år 2000.

Omsorg om funktionshindrade

Det övergripande målet inom omsorg om funktionshindrade är att göra det möjligt för personer med funktionshinder att leva i samhället på jämförbara trygga och lika villkor som personer utan funktionshinder. Den service, vård och omsorg som ges ska vara likvärdig oavsett var man bor i staden och vara anpassad efter individen.

Utbyggnaden av gruppboenden är därmed en prioriterad fråga. Under 2001 har 21 platser tillkommit och under hela mandatperioden totalt 66 platser. I bokslut 2000 för Stockholms stad avsattes 100 miljoner kronor till utbyggnad av gruppboenden för funktionshindrade. Under året har 12,5 miljoner kronor av dessa fördelats till stadsdelsnämnderna.

Kommunfullmäktige beslöt införa kundval fr.o.m. 1 januari 2002 inom hemtjänst för äldre och funktionshindrade samt ledsagning och avlösarservice för funktionshindrade. Kundval infördes på försök i fem stadsdelsnämnder från den 1 september 2001. Det har funnits sammanlagt 30 utförare att välja mellan under perioden och antalet utförare har varierat mellan nämnderna. Östermalms stadsdelsnämnd har haft flest, 12 stycken. Totalt har 137 personer, såväl pensionärer som funktionshindrade, valt annan utförare vilket motsvarar 3 % av samtliga omsorgstagare.

Den brukarundersökning som stadsledningskontoret genomförde under slutet av 2001 visar att personer med funktionshinder känner sig mycket trygga med den personal de har för stöd, omsorg och service. Var och en upplever också i mycket hög grad att personalen är lyhörd och tar hänsyn till deras vanor och önskemål. När det gäller inflytande uppger de tillfrågade att de är mindre nöjda. Frågor kring inflytande och valfrihet måste därför bli föremål för fortsatt utvecklingsarbete under år 2002. Ett av skälen till införande av kundvalsmodellen för funktionshindrade var just att stärka de funktionshindrades roll när det gäller valfrihet och inflytande.

Arbetet med att förbättra tillgängligheten för funktionshindrade i den yttre miljön har fortsatt under året. Gat- och fastighetsnämnden har utfört arbetet i enlighet

Ett av stadens rörliga team som arbetar med uppsökande verksamhet för personer med psykiska funktionshinder.

med åtgärdsprogram och handlingsplaner framtagna i samråd med stadsdelsnämnderna och handikapprådet. Under året har åtgärder genomförts för sammanlagt 107 miljoner kronor i form av ombyggnad av övergångsställen, montering av räcken och ledstänger samt utbyggnad av ramper och hissar i anslutning till tunnelbanor.

Stadens nya ombudsman för funktionshindrade tillträdde i januari 2002. Funktionshindradsombudsmannen ska ge råd och anvisningar, bistå med information om stadens handikappplan samt arbeta med riktlinjer och policy.

Stadsdelsnämnderna har under året arbetat kontinuerligt med kvalitetsutveckling. Detta har skett bl.a. genom framtagandet av enhetsspecifika åtagande samt kvalitetsgarantier.

Årets ekonomiska utfall uppvisar ett nettounderskott jämfört med budget på totalt 40,8 miljoner kronor. Avvikelserna i relation till budgeten varierar stort mellan stadsdelsnämnderna. Tolv stadsdelsnämnder uppvisar nettounderskott. Avvikelsen beror i huvudsak på att nämndernas kostnader är högre än budget för personlig assistans enligt SoL, LSS och LASS, daglig verksamhet och externa placeringar. Andelen upphandlad verksamhet inom omsorg om funktionshindrade är 17 %, vilket är 1 % lägre jämfört med 2000.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

För stadens insatser för psykiskt funktionshindrade har utarbetats ett policydokument. Grundpelarna i policydokumentet är: en god bostad, ett fungerande boendestöd, arbete och sysselsättning och en meningsfull fritid.

Utbyggnad av boende inom socialpsykiatri är en viktig del i stadens arbete för psykiskt funktionshindrade och under året färdigställdes 19 nya platser i gruppboenden.

Även under år 2001 avsattes 10 miljoner kronor i budgeten för rörliga team inom socialpsykiatri. De rörliga teamen ska bistå personer med psykiska funktionshinder som har behov av akut och tillfällig hjälp för att kunna bo kvar i den egna bostaden. Under året har 17 personer anställts inom sju stadsdelsnämnder för att arbeta inom rörliga team. Teamens inriktning ska vara uppsökande verksamhet. Detta arbete har emellertid kommit i gång först under senare delen av året. Teamen ska förhindra vräkning och motivera den psykiskt funktionshindrade att själv arbeta för att minimera risken att bli av med sin bostad. Därutöver arbetar teamen för att stödja och motivera den psykiskt funktionshindrade till alkohol- och drogfrihet. En viktig del av teamens uppsökande arbete är att samarbeta med landstingets allmänpsykiatri och beroendevård.

Staden medverkar till att intensifiera det brottsförebyggande arbetet, utöver det arbete som redan bedrivs av föreningar. Socialtjänsten har initierat ett samarbete med polis och övrigt rättsväsende samt kranskommunerna för att stävja den mycket negativa utvecklingen kring de ungdomsrånargång som finns i Stockholm. För detta arbete har 2 miljoner kronor avsatts årligen sedan 1999.

Kommunfullmäktige har avsatt 10 miljoner kronor årligen under åren 1999-2001 för att ta fram en samlad strategi för att minska alkohol- och narkotikamissbruket. Staden har etablerat ett drogförebyggande centrum, Precens, och planerar riktade insatser i olika stadsdelar i samarbete med polis och andra berörda genom bl.a. program för minskat alkohol- och narkotikamissbruk i skolor. Precens har en stödjande och samordnande roll i stadens arbete med brotts- och drogprevention och har under året byggt upp ett nätverk med kontaktpersoner inom stadsdelsnämnderna samt genomför ANT-projektet "Prime for Life" gentemot gymnasieskolorna.

"Tak över huvudet garantin" för hemlösa som infördes under 1999 har i princip uppfyllts under 2001. I samråd med de verksamheter som arbetar med hemlösa i staden har tillfälliga extraplatser skapats för att kunna uppfylla garantin. Beläggningen på nattlogiplatserna var 91 %. Under året har det funnits ca 180 platser på härbärgen och ca 140 platser på korttidsboenden för hemlösa. I platsantalet har socialtjänstnämndens och frivilligorganisationernas verksamheter, platser hos privata entreprenörer och tre korttidsboenden vid stadsdelsnämnderna inräknats. Enheten för hemlösa har haft 105 platser på boeenheter och 18 jourlägenheter för egna klienter och inom HVB vuxna har det funnits omkring 360 platser i stöd- och omvårdnadsboenden. Utöver det har Stiftelsen Hotellhem ca 1 000 lägenheter.

Utbyggnaden av platser i olika typer av boendeformer för hemlösa har fortsatt och under året gav utbyggnaden en nettoökning med 37 platser. Planering och projektering av fler boenden pågår t.ex. av ett äldreboende för hemlösa inom Stureby sjukhemsområde. Samverkan har skett mellan stadens egna verksamheter, frivilligorganisationerna och landstinget genom att utbildningar, temadagar och seminarier anordnats.

Kommunfullmäktige har beslutat att upphandling också ska genomföras inom individ- och familjeomsorg. Myndighetsutövningen, dvs. beslutsfattande i enskilda ärenden, kommer fortsatt att bedrivas av staden. I tillämpningsanvisningar framgår att uppdragstagare och bolag som ställer utredare till nämndernas förfogande ska upphandlas i konkurrens. Genom upphandling och avknoppning skapas förutsättningar för att alternativa metoder och arbetssätt utvecklas inom socialtjänstens område.

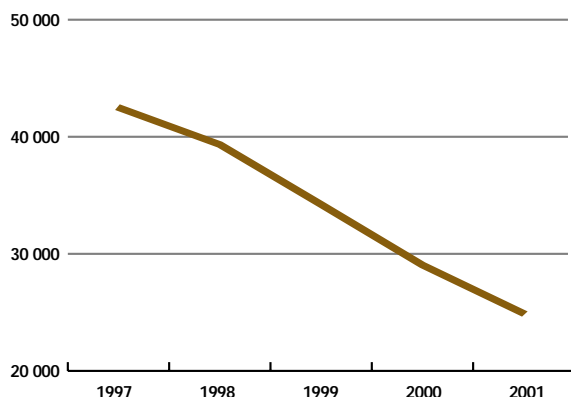
Försörjningsstöd/socialbidrag

Staden har som mål att halvera antalet socialbidragstagare mellan åren 1999 och 2004. I januari 1999 fanns det 36 600 bidragstagare. I december 2001 hade antalet socialbidragstagare sjunkit med en tredjedel, till 26 000. Målet är maximalt 18 300 bidragstagare i staden vid ingången till 2004.

Kostnaderna för försörjningsstöd/socialbidrag fortsätter att minska kraftigt. Vid en jämförelse mellan 1997 och 2001 har kostnaderna minskat med totalt 600 miljoner kronor eller 37 %. Kostnaderna för 2001 uppgick till totalt 1 187 miljoner kronor (inklusive handläggarkostnader) för sammanlagt 25 660 hushåll. Jämfört med 2000 har kostnaderna minskat med ca 10 % och antalet hushåll med behov av bidrag har sjunkit med ca 14 %.

Medelbidraget har ökat med 2 % jämfört med motsvarande period 2000, vilket är en klart lägre ökningstakt än under 2000 då medelbidraget ökade med 4 %. Minskningen beror på att hushållstorleken har sjunkit. Även antalet socialbidragshushåll har minskat kraftigt mellan 1997 och 2001, i genomsnitt med drygt 40 %.

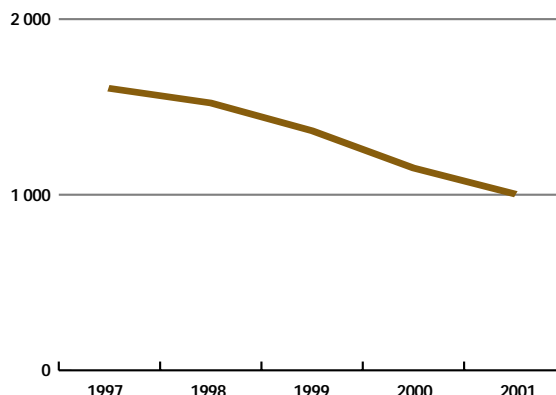
Antal hushåll med socialbidrag mellan åren 1997 och 2001

Arbetslöshet är fortfarande den vanligaste orsaken till bidragsbehov. Det är emellertid stor efterfrågan på arbetskraft i hela Stockholms län, vilket resulterat i att personer som tidigare haft svårt att komma in på arbetsmarknaden lyckats få arbete och därmed inte längre är beroende av socialbidrag eller a-kassa.

Staden har vidtagit ett antal aktiva åtgärder för att minska socialbidragsberoendet. Sammanlagt har 100 personer fått arbete genom Kista Matchning under 2001, vilket innebär att 80 % av dem som har genomgått projektets insatser har fått arbete. Kista Matchning har under året genom EU-medel utvecklats till Stockholm Matchning med 13 deltagande stadsdelar och 2 andra kommuner.

Kostnadsutvecklingen totalt i staden mellan åren 1997 och 2001, mnkr

I Spånga-Tensta har ett samarbete etablerats mellan det lokala näringslivet och gymnasieskolorna i stadsdelen. I samarbete med Lunda Nova näringslivscenter och näringslivet bedriver gymnasieskolorna i stadsdelen utbildning inom två näringslivsinriktade program. Ett tiotal nystartade företag har erbjudits företagsrådgivning i s.k. företagskuvös, som också bedrivs inom Lunda Nova näringslivscenter.

Sedan mars 2001 bedrivs ett EU-finansierat projekt i Farsta stadsdelsnämnd, kallat arbete.nu. Projektet drivs i samverkan med arbetsförmedlingen i Farsta och företaget Bruk Millennium AB. Projektet är inriktat på metod- och kompetensutveckling. Totalt har 69 personer deltagit. Av dessa har i dag drygt 60 % en annan lösning på sin försörjning än socialbidrag eller a-kassa. Stadsdelen har också deltagit i ett annat EU-projekt, Competencen, som drivs av Norrmalms stadsdelsnämnd. Farsta har under året haft sammanlagt 26 personer placerade i detta projekt, varav ca hälften i dag har en annan försörjning än socialbidrag. Båda projekten kommer att fortsätta under 2002.

Särskilda medel för metodutveckling avsattes i budget för 2002. Integrationsnämnden och socialtjänstnämnden svarar för samordningen. Fördelningen av projektmedel beslutades av respektive nämnd i slutet av år 2001. En särskild projektledare ska tillsättas centralt för att koordinera detta arbete. I stadsdelsnämnderna fokuseras arbetet på arbetsförberedande åtgärder som t.ex. praktik och yrkesorientering samt utbildning och insatser för att skapa förutsättningar för personer med långvarigt socialbidragsberoende att bli självförsörjande.

Integrationsarbete

Kommunfullmäktige fastställde i oktober 2001 ett nytt integrationsprogram. Det nya integrationsprogrammet innehåller fem visioner. Målsättningen är att Stockholm ska bli den första stad i världen som bryter utvecklingen mot ökad social och etnisk segregation. Utgångspunkten i det nya programmet är medborgarnas samverkan i små naturliga gemenskaper och deras rätt att själva styra sina liv. Stadens åtgärder ska därför alltmer gå från omhändertagande av människor till egenmakt och delaktighet för den enskilde och grupper av individer.

Stockholm ska också utveckla tillväxtområden med ökat företagande och en växande arbetsmarknad. Integrationen avser alla människor oavsett etnisk bakgrund, religion, fysiskt eller psykiskt funktionshinder, kön eller sexuell läggning, ålder och social ställning. Integrationsaspekter ska präglade vardagen inom äldreomsorg, skola och alla andra verksamhetsområden inom staden.

Effekterna av de särskilda projekt som bedrivs inom storstadssatsningen med fokus på tillväxt och sysselsättning har varit positiva. I samtliga stadsdelar har andelen långvarigt socialbidragstagare sjunkit, allra snabbast i Rinkeby. Tyngdpunkten i arbetet inom storstadssatsningen skiljer sig åt i de berörda stadsdelarna. Husby och Tensta arbetar med det lokala näringslivet och med olika utbildningsanordnare. Skärholmen, Rågsved och Rinkeby inriktar sig på att minska bidragsberoendet genom olika individuella åtgärder riktade till arbetslösa.

Inom storstadssatsningen bedrivs även insatser inom förskola/skola. Åtgärderna koncentreras särskilt på kompetensutveckling för pedagoger, att prova nya pedagogiska arbetssätt och metoder, öka personaltätheten i förskolan och skolan samt stärka föräldrasamverkan. Läsojekt bedrivs i samtliga stadsdelar. Oxhagsskolan i Kista, som fick årets hedersomnämning i 2001 års kvalitetsutmärkelse, arbetar målmedvetet med barnens läsutveckling och stimulerar barnens läslust genom samverkan med bibliotek och författare. I Rinkeby pågår ett framgångsrikt arbete med språkutvecklingsprogram. På Kvarnbackaskolan lyckades samtliga elever i årskurs 5 uppnå de nationella kunskapsnivåerna i ämnena svenska och matematik.

Målsättningen med den nya betygsintagningen till gymnasieskolan var att öka jämnvikten av antalet elever från innerstaden och ytterstaden i gymnasieskolorna.

Fyra av de mest eftertraktade gymnasieskolorna i innerstaden är Södra Latin, Kungsholmen, Östra Real och Frans Schartau. Andelen elever födda utomlands, eller vars ena eller båda föräldrar är födda utomlands uppgick till 17,7 % 1999 på dessa fyra skolor. Efter två år med den nya antagningsprincipen år 2001, dvs. med betygsintagning i stället för närhetsprincip, har antalet elever med utländsk bakgrund ökat till 21 %. Det nya intagningssystemet förenas med att ytterligare resurser ska satsas på gymnasier i ytterstadens skolor samt placering av attraktiva program där.

Ytterstadssatsningen ska bidra till bättre boendemiljöer i ytterstaden. Detta ska ske genom att höja sysselsättningen för de boende, omvandla hyreslägenheter till bostadsrätter, medverka till ökad variation av upplåtelseformerna i ytterstaden, öka tryggheten genom bl.a. bättre belysning på parkvägar samt medverka till ett bättre företagsklimat. Centrumupprustningarna i ytterstaden har sannolikt förbättrat villkoren för företag och företagande. Belysningsprogrammet har också fallit väl ut.

Allt fler hyresrätter ombildas till bostadsrätter i ytterstaden. Målsättningen med arbetet är att fler bostadsrätter i ytterstaden ska stabilisera och förbättra förhållanden i dessa stadsdelar samtidigt som nyproduktion av bostäder sker i form av bostadsrätter i de mest segregerade förorterna.

Ett program för rekrytering av flyktingar och invandrare till arbete inom vård och omsorg har visat sig vara mycket lyckosamt. Programmet är ett samarbete mellan kommunstyrelsen, integrationsnämnden, arbetsförmedlingen och några stadsdelsnämnder. Cirka 70 % av deltagarna har efter avslutat program fått fast anställning eller långa vikariat. Under 2001 utvidgades programmet till fler stadsdelsnämnder och ingår numera som en del i stadens personalstrategi. Ett motsvarande program riktat mot skolan är under utveckling och startade under hösten 2001 i syfte att dels förkorta tiden för flyktingar med lärarbehörighet att få svensk lärarbehörighet, dels bidra till stadens lärarförsörjning.

För fjärde året i rad delades Nelson Mandela priset ut. Mottagare av det externa priset var Johnny Nilsson för sitt engagemang för byggande av flyktingbostäder i Blackeberg. Det interna priset gick till Barbro Berndt för hennes arbete mot rasism och främlingsfientlighet i grundskolan. Syftet med priset är att uppmärksamma insatser för integration.

Stadens e-strategi för ökad insyn och service

Stadens e-strategi antogs av kommunfullmäktige i februari 2001. Syftet med e-strategin är att utveckla den kommunala verksamheten och fördjupa demokratin med hjälp av bl.a. ökad användning av interaktiva tjänster och Internetbaserad teknik. E-strategin beskriver stadens långsiktiga inriktning beträffande informationsteknikens roll, utveckling och hantering i stadens verksamhet.

Informationstekniken spelar en viktig roll för att realisera de mål och förslag till förändringar som e-strategin beskriver. Insatser och förändringar krävs därför inom ett antal områden.

Inom ramen för e-strategins insatsområden pågår flera gemensamma projekt i staden som IT i skolan, webbplats Stockholm, lednings- och informationssystem (LIS), Stockholms stads elektroniska handelsprojekt (STELHA) samt stadens geografiska informationssystem (SGIS).

IT i skolan omfattar mer än 100 000 elever och lärare i grund- och gymnasieskolan. Den tekniska infrastrukturen där skoldatanätet utgör basen är nu uppbyggd. Skoldatanätet ger stora möjligheter att med modern informationsteknik utveckla kunskapsarbetet och undervisningsmetoderna. Skolorna kan genom ökade möjligheter till kommunikation och samverkan öppnas mot omvärlden och tydligare integreras i samhället. Samtliga skolor ska vara anslutna till skoldatanätet första kvartalet 2002.

Webbplats Stockholm syftar till att utveckla stadens webbplats till en kommunal portal och ett effektivt verktyg för kommunikation och service. Den nya webbplatsen, som lanserades i september 2001, ger besökaren en bättre överblick genom att all information om stadens service och tjänster är samlad på ett ställe. Detta öppnar möjligheten till dialog och insyn för den enskilde medborgaren.

LIS-projektet skapar förutsättningar för stadens ledning att på ett lättillgängligt och säkert sätt få åtkomst till

samlad beslutsinformation från stadens system för ekonomi, personal och verksamhet. På förvaltningsnivå kan man komma åt informationen lokalt. Arbeta pågår med att bygga upp ett stadsövergripande datalager.

STELHA är stadens projekt för elektronisk handel. Syftet är att effektivisera stadens handelsprocess. Flera stadsdelsförvaltningar arbetar med att införa systemet och det nya arbetssättet.

Inom GIS-området har arbetet inriktats på att skapa ett stadsgemensamt datalager för GIS-information (SGIS). Genom att datalagret byggts upp med modern informationsteknik underlättas tillgången till geografisk information med hjälp av webbtjänster. Därmed ges möjlighet att använda den geografiska informationen i verksamheten och för presentation av stadens service och tjänster med hjälp av kartor.

Inom området elektroniska tjänster pågår dessutom flera projekt som rör e-demokrati, ärende-/akthantering samt e-tjänster förskola.

Projekt e-demokrati syftar till att öka stödet för den politiska beslutsprocessen samt ge medborgarna bättre möjligheter att komma åt och utbyta information. Medborgarna ska kunna ta del av förslag i aktuella planeringen samt kunna följa kommunfullmäktiges debatt via Internet.

Syftet med projekt ärende-/akthantering är att genom elektronisk hantering av politiska ärenden skapa ökade möjligheter till åtkomst och utbyte av information. I en första etapp omfattar projektet ärenden som behandlas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Genom projekt e-tjänster förskola blir det möjligt för föräldrar att ta del av den egna stadsdelens utbud inom förskolan, skicka in anmälningsblanketter samt kommunicera med förskolans personal via Internet. Inledningsvis kommer den nya elektroniska tjänsten att införas vid två stadsdelsförvaltningar.

Försäljningar och andra organisatoriska förändringar

Staden ska fortsätta prioritera kärnverksamheten och kommunal affärsverksamhet ska på sikt avvecklas. Det betyder att hela eller delar av kommunala aktiebolag har avyttrats, kommer att säljas eller föras över till förvaltningsform. Det innebär också att drift i egen regi successivt minskar.

Bostadsbolagen

Stadens tre bostadsbolag, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholms hem ska koncentrera sin verksamhet på en effektiv förvaltning av bostäder med stor geografisk spridning inom stadens gränser. Innehav och funktioner som inte är naturliga inslag i bostadsför-

valtningen håller på att avyttras. Ett exempel på detta är de kommersiella centrumanläggningar som nu samlas i det nya dotterbolaget till Stockholms Stadshus AB, CentrumKompaniet i Stockholm AB. Under 2001 har totalt nio centrumanläggningar förts över till det nya bolaget, däribland centrumanläggningarna i Skärholmen, Ringen, Fältöversten, Rinkeby, Tensta och Högdalen.

Stadens mål är att ägandet av bostäder ska spridas. Samtliga hyresgäster i stadens bostadsbolag, förutom de som bor i de kulturskyddade byggnader som förvaltas av AB Stadsholmen, har erbjudits att friköpa sina hyreslägenheter genom ombildning till bostadsrättsföreningar. Bostadsbolagen har fortlöpande arbetat med att besluta om värdering och försäljning av fastigheter. Under 2001

har sammanlagt 135 bostadsrättsföreningar innehållande 6 284 lägenheter i de tre bostadsföretagen förvärvat sina fastigheter. Den totala köpeskillingen uppgår till 7,4 miljarder kronor. Av de 135 föreningarna finns 22 i ytterstaden med sammanlagt 1 343 lägenheter och 113 föreningar i innerstaden om sammanlagt 4 941 lägenheter.

Under år 2001 har 119 bostadsrättsföreningar med sammanlagt 7 749 lägenheter lämnat in intresseanmälningar till bostadsbolagen. 87 av dessa bostadsrättsföreningar med sammanlagt 5 473 lägenheter är belägna i ytterstaden.

Från 1999 till och med 2001 har 264 bostadsrättsföreningar i hela staden med sammanlagt 10 813 lägenheter tecknat köpekontrakt eller accepterat bostadsbolagens erbjudanden om förvärv. Köpeskillingen uppgick till 12,5 miljarder kronor.

Ett nytt avtal för bostadshyrorna tecknades under året som innebär en hyreshöjning med 2,2 % från och med 1 januari 2001.

Birka Energi AB

Kommunfullmäktige beslutade i december 2001 att sälja sin andel om 50 % i Birka Energi AB till finska Fortum Abp. Beslutet låg i linje med kommunfullmäktiges tidigare beslut i budgeten för 2001 och 2002. Köpeskillingen uppgick till 14,5 miljarder kronor. Försäljningen genomfördes den 27 februari 2002. Staden kommer att behålla sin femtioprocentiga andel i Birka Värme Holding som bedriver verksamhet inom fjärrvärme, fjärrkyla och stads-gas i Sverige.

Tomträtter

Sedan 1998 har 18 400 småhusägare med tomträtt anmält intresse för att friköpa sin tomt, varav 400 under 2001. Av dessa har hittills 15 116 köp genomförts. Resterande ca 3 000 intresseanmälningar kommer att behandlas under 2002.

Övriga förändringar i bolagen:

- Keflavik Fastighets AB och SISAB sålde husen 1 och 2 i fastigheten Electrum i Kista till Akademiska Hus i Stockholm. Arbetet med att sälja resterande hus pågår.
- Fastighets AB Hotell och Restaurangskolan i Stockholm (FABHRIS) blev dotterbolag till Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB).
- Stockholms Stads Parkerings AB bildade ett helägt dotterbolag, Parkab Övervakning AB, för sin övervakningsverksamhet.
- AB Svenska Bostäder bildade ett helägt dotterbolag, IT BO i Stockholm AB. Bolagets syfte är att arbeta med IT i boendet, t.ex. genom bredband till lägenheterna.
- Stockholms stad förvärvade samtliga aktier i Fastighets AB Bangårdsposten. Bolaget äger och förvaltar post-terminalen vid Stockholms centralstation. Bolaget

Stadens nya ombudsman för funktionshinder, Riita-Leena Karlsson.

kommer att säljas under förutsättning att en konferens- och hotellanläggning inryms i byggnaden.

- Verksamheten inom Stiftelsen Stockholm Information Service (SIS) fördes över till ett helägt dotterbolag, Stockholm Visitors Board AB, inom koncernen Stockholms Stadshus AB vid årsskiftet 2001/02. Syftet är att marknadsföra Stockholm som besöksort.
- Arbetet med att privatisera Stockholm MFO:s sju affärsområden har fortsatt under året. Verksamheten ska senast den 1 juli 2002 vara helt privatiserad.
- Stockholm Globe Arena ombildades till ett fastighetsbolag och ett evenemangsbolag i början av 2002.

Andra organisatoriska förändringar:

- Hamnstyrelsen upphörde vid årsskiftet 2000/01. Hamnstyrelsens markinnehav fördes över till gatu- och fastighetsnämnden. Själva hamnverksamheten drivs av Stockholms Hamn AB.
- Ansvar för stadens bibliotek överfördes från stadsdelsnämnderna till kulturnämnden den 1 januari 2001.
- Stadsdelsnämnderna fick överta ansvaret för mindre markupplåtelse från gatu- och fastighetsnämnden och för enklare bygglovshantering från stadsbyggnadsnämnden.
- Tjänsten som stadens ombudsman för funktionshinder, funktionshindersombudsmannen (FO), till-sattes.

Stockholmarna

Stockholms stad är Sveriges största kommun med 754 900 invånare. Befolkningen har ökat kontinuerligt sedan början av 1980-talet och prognosen visar på en fortsatt ökning. Det är speciellt förvärvsarbetande i åldern 20-64 år som flyttar in till Stockholm, vilket beror på stadens attraktionskraft som arbetsmarknad.

Stockholms stads befolkning uppgick vid årsskiftet 2001/02 till 754 900 personer, vilket motsvarar 8,5 % av Sveriges befolkning. Under året ökade befolkningen med 4 600 personer. Ökningen beror huvudsakligen på att inflyttningen till Stockholm från utlandet och från övriga Sverige är större än utflyttningen. Stockholm har

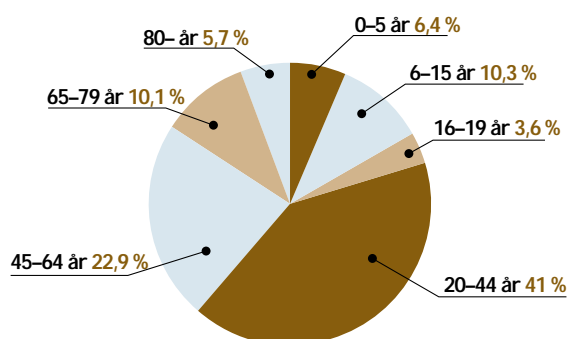
dessutom ett positivt födelsenetto.

Under perioden 2001-2009 förväntas stadens befolkning öka med totalt 43 300 personer från 754 900 till 798 200 år 2009. Ökningstakten beräknas bli i genomsnitt 5 400 invånare per år.

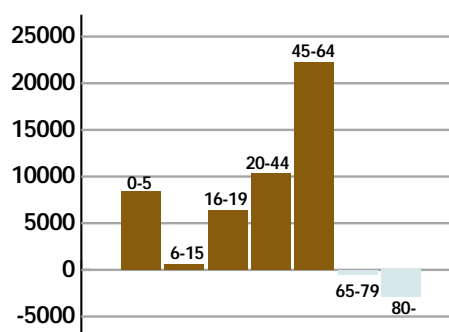
	Stockholm	Riket
Medelålder	39 år	38 år
Medellivslängd, män	76,4 år	77,4 år
Medellivslängd, kvinnor	82,0 år	82,0 år
Andel utländska medborgare	10 %	6 %
Andel utrikes födda	20 %	11 %
Medelinkomst kr/år, män	285 500 kr	244 000 kr
Medelinkomst kr/år, kvinnor	209 400 kr	176 000 kr
Så bor man: småhus	18 %	60 %
hyresrätt	52 %	30 %
bostadsrätt	30 %	10 %
Antal ensamhushåll	54 %	40 %
Ensamstående kvinnor med barn	29 %	21 %
Mer än 1 timmes resväg till arbetet	36 %	17 %
Förvärvsarbetande i åldern 20-64 år med minst eftergymnasial utbildning	47 %	33 %
Förvärvsarbetande med utländsk bakgrund	15,8 %	9,6 %

Not. Medelinkomst, arbetsinkomst för förvärvsarbetande 1999
Ensamstående kvinnor med barn enligt inkomst/folkbokföringsbegrepp 1999

Åldersfördelning 2001

Befolkningsförändring 2001-2009

Stockholmarna

- Den vanligaste åldern var 28 år. Av dem fanns det 16 356.
- Det fanns 1 079 kvinnor på 1 000 män.
- 132 stockholmare var 100 år eller äldre.
- Antalet inflyttare till staden var 47 050 år 2000, varav drygt 50 % i åldern 20-29 år.
- Antalet utflyttare från staden var 41 640, varav 35,8 % i åldern 20-29 år.

- I Inre staden bor 37 % av stadens befolkning, men 60 % av alla arbetsplatser i kommunen (förvärvsarbetande dagbefolkning).
- Drygt 23 % av förvärvsarbetande stockholmare (83 000) är utpendlare, dvs. har sin arbetsplats belägen i annan kommun.
- Av stockholmare med utländsk bakgrund har 23 % sina rötter i ett asiatiskt land och 12 % i ett afrikanskt land.

Ekonomi

SVERIGES EKONOMI*

Den utdragna internationella lågkonjunkturen samt en svag inhemsk efterfrågan har resulterat i att den svenska bruttonationalprodukten (BNP) 2001 endast ökade med 1,2 %. Detta kan jämföras med 3,6 % år 2000. Det är främst IT- och telekomsektorn som tynger ekonomin, men även försäkringsbranschen och bolag inom flyg- och reseindustrin har haft ett dystert år. Den privata konsumtionen och företagens investeringar har under året visat på fallande siffror. Varsel om uppsägningar hos ett antal större bolag är tydliga tecken på det ansträngda ekonomiska läget i den svenska ekonomin. Allmän oro på arbetsmarknaden hämmar den privata konsumtionen. Även nettoexporten har haft en mycket svag utveckling under år 2001.

De svenska offentliga finanserna är enligt konjunkturinstitutets bedömning tillfredställande i ett internationellt perspektiv. Många av de större EU-länderna uppvisade underskott i det finansiella sparandet redan under 2000. Även de amerikanska och japanska offentliga finanserna är svagare än de svenska.

Den internationella lågkonjunkturen leder dock till att ökningstakten i den svenska tillväxten avtar. BNP beräknas endast öka med 1,3 % för år 2002. Den internationella efterfrågan har dämpats sedan terrordåden i USA den 11 september 2001. Samtidigt har investeringarna och den privata konsumtionen utvecklats svagare än väntat.

Den internationella konjunkturen bedöms vända uppåt under hösten 2002 och resursutnyttjandet börjar stiga. För år 2003 bedöms BNP-tillväxten uppgå till 2,7 %.

Den framtida utvecklingen är dock svårbedömd. Risken finns att återhämtningen i omvärlden fördröjs

samt att osäkra framtidutsikter för hushåll och företag fortsätter att hålla tillbaka konsumtion och investeringar i Sverige. Om den internationella konjunkturen vänder uppåt först under ett senare skede under år 2002 bedöms den svenska BNP-tillväxten försvagas ytterligare.

Den vikande konjunkturen innebär att de offentliga finanserna försvagas. Under 2002 och 2003 bedömer konjunkturinstitutet att det offentliga sparandet kommer att uppgå till 1,4 respektive 1,6 % av BNP. Med hänsyn till att konjunkturen är svag och resursutnyttjandet lägre än normalt bedöms de offentliga finanserna vara i linje med regeringens mål om ett överskott på 2 % av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel.

Trots vikande efterfrågan har sysselsättningen utvecklats starkt under 2001 och arbetslösheten har minskat. Detta innebär att det finns en överkapacitet inom företagen och en press på att reducera personalstyrkan för att förbättra produktiviteten. Den försämrade konjunkturen har därför medfört minskad sysselsättning och ökad arbetslöshet. Sysselsättningsutvecklingen bedöms vända uppåt först mot slutet av 2002 när efterfrågan i ekonomin tar fart. För att nå regeringens mål att 80 % av befolkningen mellan 20 till 64 år ska vara reguljärt sysselsatta 2004 krävs en sysselsättningsökning på ca 130 000 personer. Om regeringens sysselsättningsmål ska nås måste löneökningstakten i ekonomin dämpas och efterfrågan ta fart.

Det försämrade arbetsmarknadsläget dämpar löneökningstakten till 3,9 % under 2002. För att hålla tillbaka inflationen och stimulera sysselsättningen är det dock samhällsekonomiskt önskvärt med en något lägre löneökningstakt.

Förklaringar

Skattesatsen fastställs varje år av kommunfullmäktige. Den anges antingen som antalet utdebiterade kronor och ören per skattekrona (1 skattekrona=100 kronor beskattningsbar inkomst) eller som procent av kommunal beskattningsbar inkomst. Stadens skattesats var 17,78 kronor år 2001. Härtill kom en begravningsavgift om 9 öre per skattekrona.

Kommunens egna skatteunderlag är summan av kommunalt beskattningsbar inkomst för samtliga skattskyldiga i staden dividerat med 100. Skatteunderlaget dividerat med antalet invånare kallas skattekraft och uttrycks i skattekronor per invånare.

Genom **inkomstutjämningsystemet** är alla kommuner tillförsäkrade i princip samma skattekraft. Skillnader i skatteinkomst mellan kommuner beror på skillnader i utdebitering, det vill säga att kommunerna har olika skattesats.

* Konjunkturläget, mars 2002, Konjunkturinstitutet.

KOMMUNERNAS EKONOMI

Efter flera år med god tillväxt har Sveriges ekonomi saktat ner och ekonomin växer nu i långsam takt. Den internationella konjunkturedgången har spridit sig till vårt exportberoende land. För den kommunala ekonomin är det av stor betydelse hur sysselsättningen och därmed de beskattningsbara inkomsterna utvecklas. Trots lågkonjunkturen har både sysselsättningen och de beskattningsbara inkomsterna ökat i god takt hittills. Den svagare sysselsättningen kommer dock att medföra att lönesummorna ökar i långsammare takt år 2002.

Kommunernas resultat exklusive extraordinära poster visar ett överskott år 2001 med 3,8 miljarder kronor. Det är lägre än för år 2000. Förbättringen av den kommunala ekonomin som pågått sedan 1996 verkar ha brutits 2001.

De kommunala verksamheternas nettokostnader ökade med ca 18 miljarder kronor medan skatteintäkterna och de generella statsbidragen ökade med ca 16 miljarder kronor. Verksamhetens nettokostnader har alltså ökat mer än vad skatteintäkter och generella statsbidrag gjort. Mellan åren 1999 och 2000 var förhållandet det omvända. Utvecklingen under 2001 ger anledning till

oro då alltför många kommuner fortfarande, trots några år av goda intäkter, har för höga kostnader i förhållande till vad de kan finansiera.*

Kommunernas situation präglas dock av mycket olika förutsättningar. Även om kommunsektorn i sin helhet uppnår balans är skillnaderna mellan kommunerna mycket stora. Balanskravet utgör endast ett minimikrav på resultatnivån. I kommunallagen ställs även krav på god ekonomisk hushållning.

Med anledning av Ekonomiförvaltningsutredningens betänkande "God ekonomisk hushållning i kommuner och landsting (SOU 2001:76)" har staden i sitt remissyttrande understrukt att det är upp till varje kommun att själv ta ställning till hur den ekonomiska målsättningen ska uppfyllas. Staden anser det angeläget att en modell utreds där förutsättningarna för hur skatteunderlagstillväxten under en konjunkturcykel kan kopplas till ett balanskrav och den egna tillväxten behållas. En sådan modell skulle minska nuvarande långtgående utjämning av inkomster mellan kommuner och dessutom öka incitamenten att med olika åtgärder främja tillväxten av skatteunderlaget.

STATSBIDRAGS- OCH UTJÄMNINGSSYSTEM

Sverige har ett statsbidrags- och utjämningssystem som omfördelar resurser mellan landets kommuner och landsting. Avsikten med systemet är att skapa likvärdiga förutsättningar för kommuner och landsting att bedriva sin verksamhet. Systemet består av inkomst- och kostnadsutjämning samt generella statsbidrag. Inkomstutjämningen ska utjämna skillnader i skattekraft. Kostnadsutjämningen avser att utjämna strukturella skillnader i kostnader och baseras på faktorer som t.ex. åldersstruktur, fysiska förutsättningar och social och etnisk sammansättning.

Behov att utjämna strukturella skillnader mellan olika regioner finns. Det är emellertid en förutsättning att systemet som sådant upplevs som legitimt och någorlunda rättvist av alla kommuner. Dagens system tar t.ex. endast hänsyn till de negativa ekonomiska effekter som följer av en befolkningsminskning. De kommuner som växer, som Stockholm, måste själva hantera de problem som är hänförliga till tillväxtregioner. Det gäller t.ex. utjämningssystemets eftersläpnings-effekter samt att vissa typer av kostnader kan vara betydligt högre i tillväxtregioner jämfört med riket i övrigt för t.ex. lokaler, löner och investeringar. Detta leder sammantaget till orimliga effekter, en infekterad debatt mellan olika delar av landet och ett ifrågasatt system.

Utredningar om utjämningssystemen

Under år 2000 har två statliga utredningar lagts fram om utjämningssystemen. En expertgrupp om förenklad kommunal utjämning har presenterat ett betänkande (SOU 2000:120), vars förslag skulle innebära att systemet får en mindre utpräglad regionalpolitisk profil och att staden skulle få större möjligheter att disponera sina skatteintäkter. Dessutom skulle expertgruppens förslag innebära att staden avlastas åtaganden med knappt 200 miljoner kronor per år.

Den parlamentariska utjämningsdelegationen lämnade sitt betänkande (SOU 2000:127) om fortsatt utveckling av utjämningssystemet om rättvis kommunal utjämning. Detta förslag innebär inga större förändringar och påverkar inte i samma utsträckning Stockholms stad. Den förändring av kostnadsutjämningen som föreslås fr.o.m. bidragsåret 2002 är av mer teknisk art och berör inte Stockholm.

Staden har i sina remissvar över utredningarna framhållit att bidrag och ersättningar i inkomstutjämningen mellan kommunerna ska beräknas utifrån 80 % i stället för som nu 95 % av den år 1995 gällande medelutdebiteringen för kommuner och landsting samt att ersättningar av regionalpolitisk art ska utgå ur nuvarande utjämnings-system. Kompensation motsvarande den som i dag gäller för kommuner och landsting med minskande befolkning

* Kommunernas ekonomiska läge, mars 2002, Svenska Kommunförbundet

ska införas även för kommuner och landsting med ökande befolkning. Staden framhåller vidare att regionalpolitiken fortsättningsvis ska bedrivas av staten och finansieras med statsbidrag.

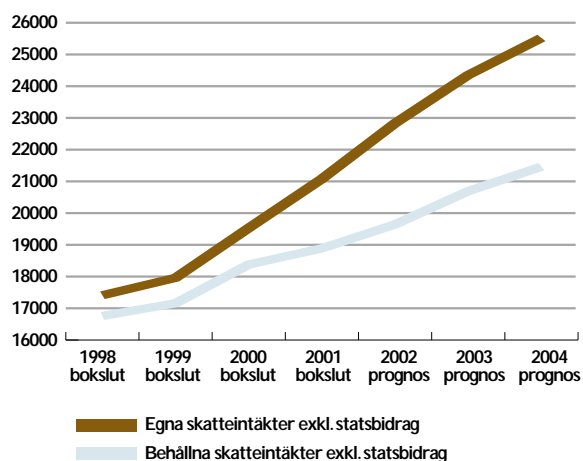
Utredningarna har främst resulterat i att en parlamentarisk kommitté (Fi 2001:14) tillsatts med uppgift att se över om målen för det kommunala statsbidrags- och utjämningsystemet uppnås. Kommuner och landsting ska genom systemet ges likvärdiga ekonomiska förutsättningar genom en långtgående utjämnning för strukturella kostnadsskillnader och för skillnader i skattekraft. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 1 oktober 2003.

Stadens skatteinkomster, utjämningsbidrag och statsbidrag

År 2001 uppgick stadens egna skatteinkomster till 21 079 miljoner kronor. Stockholm erhöll 1 907 miljoner kronor i kostnadsutjämningsbidrag, men erlade 4 096 miljoner kronor i inkomstutjämningsbidrag, netto -2 189 miljoner kronor, vilket är en ökning med ca 740 miljoner kronor

jämfört med år 2000. Det generella statsbidraget uppgick till 3 040 miljoner kronor. Över tiden har skillnaden mellan de skatter stadens medborgare betalat samt de skatteintäkter som staden fått behålla ökat.

Skatteinkomster före och efter kommunal utjämnning, mnkr

FINANSRÖRELSEN

År 2001 kännetecknades av återkommande nedrevideringar av tillväxtprognoser samt oro på de finansiella marknaderna.

Den amerikanska ekonomin, som är tongivande för den internationella konjunkturen visade redan vid årets början tecken på avmattnings. Terrorattackerna i USA den 11 september och den allmänna politiska och ekonomiska oro som uppstod som en följd av den förvärrade läget ytterligare. Den amerikanska centralbanken har dock fört en starkt expansiv penningpolitik. Styrräntan har under året sammanlagt sänkts 11 gånger från 6,50 % i början av året till 1,75 % vid årets slut. Efter terrorådet har även finanspolitiken varit expansiv, då oron för att ett minskat förtroende från företagen och hushållen ytterligare ska förvärra det ekonomiska läget. Den amerikanska dollarn har trots den svaga ekonomiska utvecklingen endast försvagats marginellt under året.

Riksbanken genomförde i juli månad en räntehöjning från 4,0 % till 4,25 %. Motiveringen till räntehöjningen var att inflationen legat över det fastställda målet på 2 % samt kronans svaga utveckling. Stora valutaflöden, orsakade av AP-fondernas omallokering mot utlandet och placeringar av PPM medel i utlandet är huvudorsaken till den svaga kronan. Efter terrorattacken i september valde Riksbanken att, i likhet med många andra centralbanker, sänka reporäntan med 0,50 %. Reporäntan låg vid årets slut på 3,75 %. Den svenska korträntan, 6 månaders statsskuldsväxel, var vid årets slut 3,73 % från att i början av året ha noterats på nivån 3,99 %. Den svenska långa

räntan, avseende 10 årig statsobligation, noterades vid årets slut till 5,35 % från att i början av året ha legat på nivån 4,77 %.

Placeringar och lån

Stadens nettofordran, definierad som skillnaden mellan stadens placeringar inklusive bank och postgiro och stadens korta och långa lån, uppgick vid utgången av år 2001 till 10 099 miljoner kronor. År 2000 uppgick stadens nettofordran till 8 167 miljoner kronor. Den stora ökningen mellan åren förklaras framförallt av försäljningar av fastigheter och tomträtter.

Under året har externa långfristiga placeringar ökat med 86 miljoner kronor. Långfristig utlåning till dotterbolag har minskat med 1 711 miljoner kronor. Kortfristig utlåning till dotterbolag har minskat med 746 miljoner kronor. Minskningen av utlåningen till dotterbolag beror främst på bostadsbolagens försäljningar av fastigheter.

Kommunkoncernens räntebärande nettoskuldssättning har under året minskat till 13 121 miljoner kronor. År 2000 uppgick kommunkoncernens räntebärande nettoskuldssättning till 19 190 miljoner kronor. Bruttouplåningen uppgår till 15 164 miljoner kronor.

Stadens upplåning avser huvudsakligen vidareupplåning till dotterbolag.

Finansiell riskhantering

Stadens och bolagens finansiella verksamhet regleras av en av kommunfullmäktige fastställd finansiell policy.

Kommunfullmäktige beslutade om en reviderad finansiell policy i december år 2001. Policyn ska årligen uppdateras. Av policyn framgår bl.a. att samtliga verksamheter ska vara anslutna till ett gemensamt centralkontosystem i bank för att optimera kommunkoncernens kassaflöden. Bolagens upplåning och placeringar och övriga finansiella transaktioner ska göras med stadens internbank som motpart eller i samråd med internbanken.

Valutaexponering

Stadens skuld i utländsk valuta uppgick år 2001 till 2 904 miljoner kronor, jämfört med 3 790 miljoner kronor år 2000. Upplåningen är i sin helhet valutasäkrad till SEK och vidareutlånad till stadens bolag. Enligt stadens finansiella policy ska valutarisker elimineras.

Uppgradering av stadens kreditvärdighet

Stockholms stads kreditvärdighet bedöms regelbundet av de ledande internationella kreditvärderingsinstituten

Standard & Poor's och Moody's. Under året har stadens förbättrade finansiella styrka lett till att Moody's uppgraderat stadens kreditvärdering till Aa2. Standard & Poor's bekräftade under året den redan höga ratingen på AA+. Kreditvärderingen avseende kortfristig upplåning är den bästa möjliga, A-1+ respektive P-1. Genom stadens höga kreditvärdighet kan kommunkoncernens upplåningskostnader även fortsättningsvis hållas låga.

Pensionsförvaltning

Staden förvaltar 865 miljoner kronor för pensionsändamål avseende åren 1998 och 1999. Av beloppet har endast 5 % placerats i aktier. Aktiernas anskaffningsvärde uppgår till 44 miljoner kronor. Marknadsvärdet uppgick den 31 december 2001 till 31 miljoner kronor. Resterande 95 %, dvs. 821 miljoner kronor har vidareutlånats till stadens dotterbolag. Pensionsförvaltningen har under året gett en avkastning på 52 miljoner kronor, vilket motsvarar en förräntning på drygt 5 %.

Sammansättning av stadens finansiella nettofordran, mnkr

	1999	2000	2001
Korta placeringar			
Stadens bolag	5 260	4 809	4 063
Externa motparter	0	42	0
Långa placeringar			
Stadens bolag	12 856	16 838	15 127
varav kort del*	[1 299]	[2 930]	[2 920]
Aktier	0	44	44
Externa placeringar	1 783	1 828	2 018
varav kort del*	[60]	[16]	[104]
Summa placeringar	19 899	23 561	21 208
Kort upplåning			
Stadens bolag	509	3 762	3 340
Externa motparter	1 916	1 480	1 020
Lång upplåning			
Stadens bolag	0	0	0
Externa motparter	11 532	10 152	6 749
varav kort del*	[2 655]	[3 430]	[2 729]
Summa upplåning	13 957	15 394	11 109
STADENS NETTOFORDRAN	5 942	8 167	10 099

*Med kort del avses den andel av långfristig fordran/skuld som förfaller inom 12 månader.

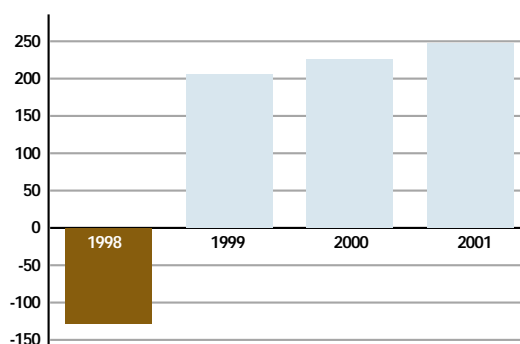
EKONOMISK REDOGÖRELSE OCH ANALYS FÖR STADEN

I detta avsnitt presenteras det konsoliderade bokslutet för Stockholm stads nämnder.

Årets resultat

Bokslutet för år 2001 visar ett positivt resultat om 247 miljoner kronor, vilket är 22 miljoner kronor bättre jämfört med föregående år. Det positiva resultat innebär att det kommunala balanskravet är uppfyllt. Resultatet exklusive jämförelsestörande poster, avsättningar och extraordinära kostnader uppgår till 603 miljoner kronor, vilket innebär att verksamhetens nettokostnader har kunnat finansieras av skattintäkter och generella statsbidrag. Motsvarande resultat för 2000 var 884 miljoner kronor.

Årets resultat under mandatperioden, mnkr

Verksamhetens nettokostnader

Verksamhetens nettokostnader exklusive jämförelsestörande poster uppgår till 22 846 miljoner kronor vilket är en ökning med 1 130 miljoner kronor jämfört med 2000.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader, exklusive jämförelsestörande kostnader, uppgår till 29 564, vilket är en ökning med 1 301 miljoner kronor jämfört med 2000.

Förändringen består av:

- minskade kostnader för material och köpta tjänster (-157),
- ökade kostnader för köp av entreprenader och verksamheter (+1 181),
- minskade kostnader för pensionsutbetalningar (-13),
- ökade lönekostnader (+286),
- ökade lönebikostnader och övriga personalkostnader (+55),
- minskade kostnader för försörjningsstöd och andra understöd (-51).

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter, exklusive jämförelsestörande intäkter, uppgår till 7 049 miljoner kronor, vilket är en ökning med 199 miljoner kronor jämfört med 2000.

Förändringen består av:

- ökade intäkter för taxor och avgifter fastställda av kommunfullmäktige (+98),
- ökade statsbidrag (+53),
- ökade hyres- och arrendeintäkter (+18),
- ökade intäkter från bl.a. försäljning från verksamheter och entreprenader (+30).

Jämförelsestörande intäkter och kostnader

Som jämförelsestörande intäkter redovisas 1 332 miljoner kronor vilka avser realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar.

Jämförelsestörande kostnader redovisas till 60 miljoner kronor och avser realisationsförluster vid försäljning av anläggningstillgångar.

Avskrivningar

I posten avskrivningar ingår både planenliga avskrivningar samt nedskrivningar av värdet på anläggningstillgångar. Årets avskrivningar enligt plan uppgår till 322 miljoner kronor, vilket är en ökning med 25 miljoner kronor jämfört med 2000. Nedskrivning av anläggningstillgångar uppgår till 9 miljoner kronor.

Skatter och generella statsbidrag

Skatter och generella statsbidrag uppgår netto till 22 521 miljoner kronor, vilket är en ökning med 612 miljoner kronor jämfört med år 2000. I årets skatteintäkter ingår 2000 års slutavräkning av skatteinkomster om 477 miljoner kronor. Stadens kostnad för utjämning har ökat med 740 miljoner kronor till 2 190 miljoner kronor vilket motsvarar cirka 2 900 kr per invånare. Preliminära skatteintäkter och begravningsavgifter uppgår i årets bokslut till 21 193 miljoner kronor, vilket är en ökning med 1 565 miljoner kronor jämfört med 2000 till följd av ett ökat skatteunderlag. Skatteintäkterna netto har ökat med 758 miljoner kronor och uppgår till 19 481 miljoner kronor. De generella statsbidragen har minskat med 146 miljoner kronor till 3 040 miljoner kronor.

Finansnetto

Stadens finansnetto uppgår till 377 miljoner kronor, vilket är 23 miljoner kronor lägre jämfört med 2000. Långfristigt räntenetto ligger 60 miljoner kronor lägre än föregående år, medan nettot avseende kortfristiga räntor har förbättrats med 22 miljoner kronor. Övriga finansiella poster har minskat med 9 miljoner kronor jämfört med föregående års bokslut.

Jämförelsestörande finansiella poster

Det finns inga jämförelsestörande finansiella poster i bokslutet för 2001.

Avsättningar respektive ianspråktagande av tidigare gjorda avsättningar

Nettot av årets avsättningar och ianspråktagande av tidigare gjorda avsättningar uppgår till 1 378 miljoner kronor.

I årets bokslut har avsättningar gjorts med 1 487 miljoner kronor avseende följande:

- överskjutande intäkter inom renhållningsnämnden (9),
- fond för begravningskostnader (18),
- kostnader inom äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade för om- och nybyggnad av boenden (560),
- kostnader i samband med utbyggnad av stadens infrastruktur (900).

Tidigare gjorda avsättningar har ianspråktagits med 109 miljoner kronor avseende följande:

- ökade kostnader för lärarlöner (50),
- återbetalning av tidigare uttagen avgift avseende obligatorisk ventilationskontroll (18),
- om- och nybyggnad av boende inom äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade (19),
- omstruktureringskostnader (22).

Finansiellt sparande

Den positiva utvecklingen av det finansiella sparandet stärktes år 2001 då det fick ett positivt utfall med 1 921 miljoner kronor.

Resultatet beror på att de finansiella tillgångarna ökat i snabbare takt än de finansiella skulderna, en ökning som främst förklaras av försäljningen av tomträtter i staden och internförsäljningen av Birka Energi AB.

Vid årets slut uppgår stadens finansiella tillgångar till 43 957 miljoner kronor, en ökning med 10 673 miljoner kronor. Finansiella skulder uppgår till 30 702 miljoner kronor, vilket är en ökning med 8 752 miljoner kronor jämfört med 2000.

Finansiellt sparande år 2001, mnkr

	01-12-31	00-12-31	Förändring
Finansiella tillgångar			
Likvida medel och placeringar	21 286	9 474	
Kundfordringar	709	803	
Statsbidragsfordringar	72	10	
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	3 091	3 171	
Övriga kortfristiga fordringar	990	495	
Aktier och andelar	3 687	3 611	
Långfristiga fordringar	14 122	15 719	
Summa finansiella tillgångar	43 957	33 284	10 673
Finansiella skulder	30 702	21 950	8 752
Nettoförändring			1 921

Externa utgifter och inkomster

Stadens externa utgifter uppgår till 42 282 miljoner kronor år 2001, vilket är en ökning med 61 miljoner kronor jämfört med föregående år. De externa inkomsterna ökade med 5 497 miljoner kronor och uppgår till 45 461 miljoner kronor år 2001.

Utveckling av externa utgifter och inkomster 1999-2001, mnkr

	1999	2000	2001
Externa utgifter			
Personalkostnader	14 041	14 421	14 665
Köpta varor och tjänster	11 170	12 013	13 038
Övrigt	23 717	15 707	14 579
Summa externa utgifter	48 928	42 221	42 282
Externa inkomster			
Kommunalskatt	17 416	18 723	19 481
Taxor, avgifter m.m.	3 283	3 215	3 350
Statsbidrag	3 994	4 197	4 097
Övrigt	20 469	13 829	18 533
Summa externa inkomster	45 162	39 964	45 461

Bruttoomslutning

Bruttoomslutning inkluderar externa utgifter samt interna poster mellan stadens olika förvaltningar. Den uppgår till 51 615 miljoner kronor år 2001. Av bruttoomslutningen avser 9 332 miljoner kronor interna poster såsom personalförsäkringskostnader, interna kapitalkostnader, lokal- och maskinhyror m.m. Motsvarande belopp för 2000 var 52 568 miljoner kronor respektive 10 347 miljoner kronor.

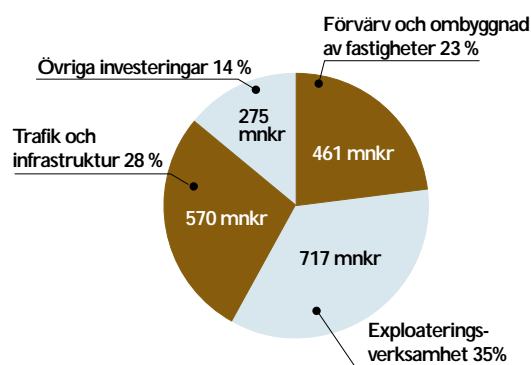
Årets investeringar

Stadens investeringsutgifter för år 2001 uppgår till 2 031 miljoner kronor, vilket är 527 miljoner kronor högre än föregående års utfall på 1 496 miljoner kronor och en positiv avvikelse mot budget om 396 miljoner kronor.

Av årets investeringar utgörs de största enskilda posterna av följdinvesteringar Södra Länken (95), tillgänglighetsprojekt (107), ny- och ombyggnadsprojekt (211) och projekt mot kapitalförstöring (99).

Diagram över investeringsutgifter 2001

Investeringarna i trafik- och infrastruktur avser till största

delen så kallad publik egendom (gator, torg, parker m.m.). De publika investeringarna innefattar exempelvis upprustning av parker och torg, utbyggnad av cykelbanor samt satsning på trafiksäkerhet, trädplantering, miljövänlig belysning och trafiksignaler. Dessutom ingår följdinvesteringar till Södra Länken såsom överdäckning av Nynäsvägen, ramper till Hammarby Sjöstad, Sickla Ecodukt till Sickla kanal och tunnelförlängning vid Årstafältet/Huddingevägen. Exploateringsverksamhet innefattar investeringar i bostäder och arbetsplatser. Projekt inom detta område är bl.a. fortsatt byggande av bostäder i Hammarby Sjöstad och uppförande av kontorslokaler i Kista Science Tower.

Stadens investeringsinkomster uppgår till 140 miljoner kronor. År 2000 uppgick investeringsinkomsterna till 116 miljoner kronor.

Balansomslutning

Stadens balansomslutning uppgår till 79 692 miljoner kronor vilket är en ökning med 10 649 miljoner kronor jämfört med 2000. Ökningen är hänförlig till koncernintern försäljning av Birka Energi AB. Exklusive denna försäljning har balansomslutningen minskat med cirka 850,6 miljoner kronor jämfört med 2000 års bokslut. På tillgångssidan ökar omsättningstillgångar till följd av försäljning av Birka Energi

De materiella anläggningstillgångarna har ökat med 1 265 miljoner kronor huvudsakligen till följd av att staden övertagit anläggningstillgångar från Stockholms läns

landsting (419).

De finansiella anläggningstillgångarna har minskat med 1 522 miljoner kronor och uppgår i bokslutet till 17 809 miljoner kronor. Det är framför allt den långfristiga utlåningen till de kommunala bolagen som minskat under året.

Omsättningstillgångarna uppgår till 27 827 miljoner kronor, vilket är en ökning med 10 906 miljoner kronor. Ökningen är hänförlig till koncernintern försäljning av Birka Energi AB. Den kortfristiga utlåningen har ökat med 10 792 miljoner kronor. Även här är ökningen hänförlig till försäljningen av Birka Energi AB.

Stadens finansiella nettofordran, dvs. skillnaden mellan samtliga placeringar, bank- och postgiro samt korta och långa lån, uppgår till 10 099 miljoner kronor, vilket är en ökning med 1 932 miljoner kronor jämfört med föregående år. Ökningar mellan åren förklaras framförallt av försäljningar av fastigheter och tomträtter.

Eget kapital och soliditet

Det egna kapitalet uppgår vid årets slut till 45 475 miljoner kronor, vilket innebär en ökning med 820 miljoner kronor. Förändringen är lika med årets positiva resultat (247), uppskrivning av anläggningstillgångar (419), reglering av tidigare pensionsskuld (52) och löneskatt till följd av uppgörelse med SLL (102).

Soliditeten, egna kapitalet i förhållande till balansomslutningen, minskade från 65 % år 2000 till 57 % 2001. Minskningen är en följd av koncernintern försäljning av Birka Energi AB. Exklusive försäljningen uppgår soliditeten till 67 %.

Årets budgetutfall

Utfallet för nämndernas verksamheter visar ett nettoöverskott om 106 miljoner kronor i jämförelse med budget inklusive av kommunstyrelsen medgivna budgetjusteringar. Efter tillstyrkta ökade kostnader i bokslut 2001 uppgår nettoöverskottet till 151 miljoner kronor.

Trots en positiv budgetavvikelse är det en försämring med 211 miljoner kronor jämfört med nettoöverskottet år 2000 som då uppgick till 361 miljoner kronor.

Stadsdelsnämnderna visar ett sammanlagt nettounder-skott på 18 miljoner kronor, vilket är en försämring med 77 miljoner kronor jämfört med utfallet i bokslut för 2000. Efter tillstyrkta ökade kostnader i bokslutet för bl.a. vinterväghållning visar stadsdelsnämnderna ett nettounder-skott om 14 miljoner kronor.

På sidan 78 redovisas antal anställda, kostnader, intäkter m.m. per nämnd. En utförligare redovisning av verksamhet och ekonomiskt utfall finns i bilagan till årsredovisningen.

EKONOMISK REDOGÖRELSE FÖR KOMMUNKONCERNEN - NÄMNDER OCH AKTIEBOLAG

Den sammanställda redovisningen för kommunkoncernen omfattar förutom stadens egen verksamhet även den verksamhet som bedrivs i aktiebolagsform.

Årets resultat för kommunkoncernen uppgår till 3 248 miljoner kronor. Resultatet efter skatteintäkter och finansnetto uppgår till 6 443 miljoner kronor. Föregående år uppgick resultatet efter skatteintäkter och finansnetto till 5 623 miljoner kronor. Det förbättrade resultatet jämfört med föregående år kan i stort hänföras till realisationsvinster vid försäljning av fastigheter. I resultatet ingår realisationsvinster och realisationsförluster med netto 5 291 miljoner kronor. Föregående år uppgick dessa poster till 4 054 miljoner kronor.

Kommunkoncernens balansomslutning har i år minskat något och uppgår till 92 012 miljoner kronor mot 92 372 miljoner kronor år 2000. Minskningen uppgår till 360 miljoner kronor. Eget kapital uppgår till 61 731

miljoner kronor och soliditeten fortsätter att öka och uppgår nu till 67 %.

En ökning av anläggningstillgångarna med 239 miljoner kronor har skett under året jämfört med föregående år. Detta är främst en nettoeffekt av ökade anläggningstillgångar i staden och minskade anläggningstillgångar i bostadsbolagen hänförligt till försäljning av fastigheter i bostadsbolagen. Omsättningstillgångarna har minskat något med 599 miljoner kronor.

Avsättningarna uppgår till 5 373 miljoner kronor vilket är en ökning med 1 448 miljoner kronor. Övriga avsättningar och avsättning för latent skatt har ökat medan avsättning till pensioner har minskat. Långfristiga skulder uppgår till 10 736 miljoner kronor vilket är en minskning med 4 842 miljoner kronor. Även de kortfristiga skulderna har minskat med 802 miljoner kronor och uppgår till 14 074 miljoner kronor.

Årsboks slut

FÖR STADEN OCH KOMMUNKONCERNEN

RESULTATRÄKNING

Mnkr	2001	2000
Verksamhetens intäkter (not 1)	7 049,3	6 850,3
Jämförelsestörande intäkter (not 2)	1 332,3	1 404,5
Verksamhetens kostnader (not 3)	-29 564,0	-28 262,4
Jämförelsestörande kostnader (not 4)	-60,3	-75,2
Avskrivningar (not 5)	-331,8	-304,5
Verksamhetens nettokostnader	-21 574,6	-20 387,3
Skatteintäkter (not 6)	19 481,1	18 723,4
Generella statsbidrag (not 7)	3 039,9	3 185,5
Finansiella intäkter (not 8)	2 415,3	2 107,5
Finansiella kostnader (not 9)	-1 486,4	-1 415,4
Resultat efter skatteintäkter och finansnetto	1 875,3	2 213,6
Extraordinära kostnader (not 10)	-250,0	-5 688,3
lanspråktaga avsättningar (not 11)	109,1	4 429,6
Avsättningar (not 11)	-1 487,1	-729,2
ÅRETS RESULTAT	247,3	225,7

FINANSIERINGSANALYS

Mnkr	2001	2000
LIKVIDA MEDEL VID ÅRETS BÖRJAN	1 678,8	305,6
TILLFÖRDA MEDEL		
Årets resultat	247,3	225,7
Justeringar för ej likvidpåverkande poster		
Avskrivningar som belastar detta resultat	322,5	297,1
Nedskrivningar som belastar detta resultat	9,3	7,4
Reavinst netto vid försäljning av anläggningstillgångar	-1 272,0	-1 349,0
Avsättningar netto	1 077,1	3 298,8
Extraordinär nedskrivning av mark	0,0	5 688,3
Övriga ej likvidpåverkande poster (not 12)	146,4	-
Summa	530,6	1 570,7
FÖRÄNDRING RÖRELSEKAPITAL (EXKLUSIVE LIKVIDA MEDEL)		
Ökning (-) eller minskning (+) av varulager	0,2	9,2
Ökning (-) eller minskning (+) av pågående arbeten	8,6	1,1
Ökning (-) eller minskning (+) av kortfristiga fordringar	-9 894,7	-2 870,0
Minskning (-) eller ökning (+) av kortfristiga skulder	11 515,5	6 023,1
Summa	1 629,6	3 163,4
NETTOINVESTERINGAR		
Investeringar i aktier och andelar	0,0	-45,4
Investeringar i övriga anläggningstillgångar	-1 883,2	-1 380,0
Erhållen likvid vid försäljning av anläggningstillgångar	1 908,2	3 497,6
Summa	25,0	2 072,2
Återstår efter investeringar	2 185,2	6 806,2
FINANSIERING		
Ökning (-) eller minskning (+) av långfristiga fordringar	1 597,7	-2 442,6
Minskning (-) eller ökning (+) av långfristiga skulder	-2 763,5	-2 990,5
Summa	-1 165,7	-5 433,1
Förändring av likvida medel	1 019,5	1 373,0
LIKVIDA MEDEL VID ÅRETS SLUT	2 698,3	1 678,6

Anmärkning: siffrorna i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt.

BALANSRÄKNING

Mnkr	2001	2000
TILLGÅNGAR		
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		
Mark, byggnader och tekniska anläggningar (not 13)	33 455,3	32 353,8
Maskiner och inventarier (not 14)	160,5	126,4
Pågående ny-, till- och ombyggnader (not 15)	440,4	310,6
Summa materiella anläggningstillgångar	34 056,2	32 790,8
Aktier och andelar (not 16)	3 686,9	3 611,0
Långfristiga fordringar (not 17)	14 121,7	15 719,4
Summa finansiella anläggningstillgångar	17 808,6	19 330,4
Summa anläggningstillgångar	51 864,8	52 121,2
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		
Tomträttsmark (not 18)	1 664,9	2 945,3
Varulager och pågående arbeten (not 19)	13,9	22,7
Kortfristiga fordringar (not 20)	4 862,8	4 479,5
Kortfristig utlåning (not 21)	18 587,3	7 795,3
Kassa och bank (not 22)	2 698,3	1 678,6
Summa omsättningstillgångar	27 827,1	16 921,4
SUMMA TILLGÅNGAR	79 691,9	69 042,6
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		
EGET KAPITAL		
Eget kapital vid årets början	44 655,3	44 429,5
Förändring av eget kapital enligt resultaträkningen	247,3	225,7
Uppskrivning av anläggningstillgångar	419,0	-
Reglering av tidigare års pensionsskuld	52,2	-
Löneskatt till följd av uppgörelse med SLL	101,6	-
Summa eget kapital (not 23)	45 475,5	44 655,2
AVSÄTTNINGAR		
Pensioner och liknande förpliktelser (not 24)	1 306,5	1 607,6
Övriga avsättningar (not 25)	2 207,7	829,6
Summa avsättningar	3 514,2	2 437,2
LÅNGFRISTIGA SKULDER		
Obligationslån (not 26)	1 839,5	3 020,6
Reverslån (not 27)	1 349,5	2 869,8
Statliga lån (not 28)	10,0	10,1
Övriga långfristiga skulder (not 29)	15,4	77,3
Summa långfristiga skulder	3 214,4	5 977,8
KORTFRISTIGA SKULDER		
Kortfristiga skulder (not 30)	5 031,2	4 729,6
Kortfristiga lån (not 31)	21 842,2	10 666,5
Stadens semesterlöneskuld m.m. (not 32)	614,4	576,3
Summa kortfristiga skulder	27 487,8	15 972,4
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	79 691,9	69 042,6
Ansvars- och borgensförbindelser (not 33)	4 549,0	5 133,1
Stadens pensionsförpliktelse (not 34)	8 978,4	9 186,8
Derivatainstrument (not 35)	287,9	-195,2

Anmärkning: siffrorna i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt.

SAMMANSTÄLLD RESULTATRÄKNING

Mnkr	2001	2000
Verksamhetens intäkter	21 349,1	19 981,6
Verksamhetens kostnader	-34 888,0	-33 385,9
Avskrivningar (not 36)	-1 869,5	-1 832,5
Verksamhetens nettokostnader	-15 408,4	-15 236,8
Skatteintäkter	19 481,1	18 723,4
Generella statsbidrag	3 039,9	3 185,5
Resultat från andelar i intresseföretag	426,2	320,3
Finansiella intäkter (not 37)	814,9	752,6
Finansiella kostnader (not 38)	-1 910,6	-2 121,8
Resultat efter skatteintäkter och finansnetto	6 443,1	5 623,3
Extraordinära kostnader (not 39)	-250,0	-5 688,3
lanspråktaga avsättningar	109,1	4 429,6
Avsättningar	-1 487,1	-729,2
Skatt (not 40)	-1 562,5	-910,3
Minoritetens andel i årets resultat	-5,0	-0,8
ÅRETS RESULTAT	3 247,6	2 724,1

SAMMANSTÄLLD FINANSIERINGSANALYS

Mnkr	2001	2000
LIKVIDA MEDEL VID ÅRETS BÖRJAN	124,9	305,6
TILLFÖRDA MEDEL		
Resultat efter skatteintäkter och finansnetto	6 443,1	5 623,3
Skattekostnad	-1 213,1	-749,6
Avskrivningar/nedskrivningar som belastar detta resultat	1 666,1	1 852,6
Reavinst netto vid försäljning av anläggningstillgångar	-5 290,9	-4 054,3
Förändring av stadens avsättningar	-1 378,0	3 298,8
Övriga ej likviditetspåverkande poster (not 41)	-426,2	-320,3
Summa	-199,0	5 650,6
Förändring rörelsekapital (exkl. likvida medel och omsättningsfastigheter)	-1 356,4	501,3
Nettoinvesteringar inkl. avdrag för investeringsbidrag	-5 151,0	-4 486,3
Erhållen likvid vid försäljning av anläggningstillgångar	9 870,8	8 202,5
Summa	4 719,8	3 716,2
Återstår efter investeringar	3 164,4	9 868,1
FINANSIERING		
Förändring av långfristiga fordringar och skulder, netto	-3 636,6	-10 294,5
Övriga tillförda/använda medel	609,3	245,7
Summa	- 3 027,3	-10 048,8
Förändring av likvida medel	137,2	-180,7
LIKVIDA MEDEL VID ÅRETS SLUT	262,1	124,9

Anmärkning: siffrorna i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt.

SAMMANSTÄLLD BALANSRÄKNING

Mnkr	2001	2000
TILLGÅNGAR		
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		
Immateriella anläggningstillgångar (not 42)	45,7	12,2
Summa immateriella anläggningstillgångar	45,7	12,2
Mark, byggnader och tekniska anläggningar (not 43)	70 196,3	70 849,7
Maskiner och inventarier (not 44)	2 603,4	2 579,9
Pågående ny-, till- och ombyggnader (not 45)	3 222,1	1 961,5
Summa materiella anläggningstillgångar	76 021,7	75 391,1
Aktier och andelar	160,5	81,2
Kapitalandel intresseföretag	5 743,5	6 198,9
Långfristiga fordringar	1 986,0	2 035,1
Summa finansiella anläggningstillgångar	7 890,0	8 315,2
Summa anläggningstillgångar	83 957,5	83 718,5
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		
Tomträttsmark	1 664,9	2 945,3
Varulager och pågående arbete	47,8	64,1
Kortfristiga fordringar	6 075,1	5 428,6
Kortfristig del av långfristig fordran	3,0	73,7
Kortfristiga placeringar	1,7	16,8
Kassa och bank	262,1	124,9
Summa omsättningstillgångar	8 054,5	8 653,4
SUMMA TILLGÅNGAR	92 012,1	92 372,0
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		
EGET KAPITAL		
Eget kapital vid årets början	57 900,8	55 177,4
Förändring av eget kapital enligt resultaträkningen	3 247,6	2 724,1
Uppskrivning av anläggningstillgångar	419,0	-
Reglering av tidigare års pensionsskuld	52,2	-
Löneskatt till följd av uppgörelse med SLL	101,6	-
Utdelning	-	-0,7
Ändring i koncernsammansättning	10,0	-
Summa eget kapital	61 731,3	57 900,8
AVSÄTTNINGAR		
Avsättningar till pensioner	2 206,7	2 482,6
Latent skatt	881,4	526,8
Avsättningar (not 46)	2 284,5	915,5
Summa avsättningar	5 372,6	3 924,9
Minoritetsintresse i eget kapital	97,9	92,3
LÅNGFRISTIGA SKULDER		
Obligationslån	1 839,5	3 020,6
Reverslån	5 386,6	8 296,6
Statliga lån	192,6	251,5
Övriga långfristiga skulder (not 47)	3 317,2	4 008,8
Summa långfristiga skulder	10 735,9	15 577,6
KORTFRISTIGA SKULDER		
Kortfristiga skulder (not 48)	11 200,0	9 149,9
Kortfristiga lån	2 874,4	5 726,5
Summa kortfristiga skulder	14 074,4	14 876,4
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	92 012,1	92 372,0
Ställda panter	6 029,6	8 592,6
Ansvarsförbindelser	10 998,5	11 346,4
varav stadens pensionsförpliktelse	8 978,4	9 186,7

Anmärkning: siffrorna i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt.

BOKSLUTSKOMMENTARER

STADENS REDOVISNINGSPRINCIPER

Stadens redovisningsmodell är i allt väsentligt upprättad i enlighet med lagen om kommunalredovisning och god redovisningssed.

Avvikande redovisningsprinciper

Redovisning av skatteintäkter

Periodisering av skatteintäkter avviker från rekommendationen från Rådet för kommunal redovisning vad avser bokföring av prognos avseende skatteutfallet för innevarande år. Den princip som tillämpas för redovisning av slutavräkning innebär att endast fastställd slutavräkning redovisas. Några prognoser över slutavräkning innevarande år redovisas därmed ej. I enlighet med av kommunfullmäktige fattat beslut i samband med budget 2002 ska prognos över slutavräkning redovisas från och med räkenskapsåret 2002.

Redovisning av investeringar

Inom staden sker inte redovisning av investeringar på samtliga nämnder, t.ex. har stadsdelsnämnderna ingen investeringsredovisning. I samband med att staden upphandlar nytt ekonomisystem kommer en eventuell förändring av investeringsredovisningen avseende stadsdelsnämnderna utredas.

Pensionsförpliktelser

Stadens pensionsskuld redovisas dels som en avsättning i balansräkningen, dels som en ansvarsförbindelse. Pensioner intjänade fr.o.m. år 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen. Tidigare års intjänade pensioner, dvs. till och med år 1997, redovisas som en ansvarsförbindelse. Den individuella intjänade pensionskostnaden under året redovisas i balansräkningen som en upplupen kostnad. I enlighet med god redovisningssed belastar förändringen av intjänade respektive utbetalda pensioner årets resultat som verksamhetens kostnader. Totalt är stadens skuld för pensioner 10 736 miljoner kronor.

REDOVISNINGSPRINCIPER FÖR SAMMANSTÄLLD REDOVISNING

Enligt den kommunala redovisningslagen ska årsredovisningen även omfatta sådan verksamhet som bedrivs av andra juridiska personer. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en samlad bild av nämndernas och bolagens verksamheter och ekonomiska ställning. De koncerninterna transaktionerna, det vill säga interna fordringar, skulder, köp och försäljningar har eliminerats för att ge en rättvisande bild.

I den sammanställda redovisningen har stadens förvaltningar konsoliderats med stadens hel- och majoritetsägda aktiebolag och indirekt ägda intressebolag. Dessutom ingår de direktägda intressebolagen, i vilka staden har en röstandel om minst 20 %.

Konsolideringsmetoder

Stadens sammanställda redovisning har upprättats enligt förvärvsmetoden. Det innebär att stadens anskaffningskostnader för aktier i dotterbolag har eliminerats mot dotterbolagets eget kapital. Över- eller undervärden som uppstått vid förvärvet har fördelats på byggnader, mark, goodwill samt koncernreserv. Vid konsolidering av hel- och majoritetsägda aktiebolag har konventionell metod använts. Den proportionella konsolideringsmetoden har använts avseende de av staden direktägda intressebolagen. För intressebolag som är indirekt ägda genom stadens bolag har kapitalandelsmetoden använts.

Olika redovisnings- och värderingsprinciper

Stadens nämnder och aktiebolag tillämpar olika redovisnings- och värderingsprinciper. Särskilt värderings- och avskrivningsprinciper samt redovisning av pensioner avviker.

Interna mellanhavanden har eliminerats. I den sammanställda redovisningen för år 2001 har cirka 4 miljarder kronor eliminerats i resultaträkningen och cirka 48 miljarder kronor i intern balansomslutning.

Noter

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN

Siffrorna i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt.

NOT 1 VERKSAMHETENS INTÄKTER

I verksamhetens intäkter har interna poster mellan förvaltningarna eliminerats.

Mnkr	2001	2000
Taxor, avgifter m.m.	3 350,4	3 215,4
Hyror, tomträttsavgälder	2 641,8	2 623,8
Statsbidrag	1 042,8	990,2
EU-bidrag	14,3	20,9
Verksamhetens intäkter	7 049,3	6 850,3

NOT 2 JÄMFÖRELSESTÖRANDE INTÄKTER

Mnkr	2001	2000
Realisationsvinster vid försäljningar	1 332,3	1 404,5
Summa jämförelsestörande intäkter	1 332,3	1 404,5

NOT 3 VERKSAMHETENS KOSTNADER

I verksamhetens kostnader har interna poster mellan förvaltningarna eliminerats.

Mnkr	2001	2000
Material och köpta tjänster m.m.	-6 559,7	-6 716,1
Bostadstillägg, sociala bidrag och andra understöd	-1 810,8	-1 861,5
(varav försörjningsstöd/socialbidrag)	[-1 024,4]	[-1 179,0]
Entreprenader och köp av verksamhet exkl. husbyggnads-, anläggnings- och reparationsentreprenader	-6 478,2	-5 296,8
Löner	-9 897,0	-9 611,2
Lönebikostnader	-3 569,8	-3 397,9
Pensionsutbetalningar	-505,4	-518,4
Övriga personalkostnader	-743,3	-860,5
Verksamhetens kostnader	-29 564,0	-28 262,4

NOT 4 JÄMFÖRELSESTÖRANDE KOSTNADER

Mnkr	2001	2000
Försäljningskostnader enl. avtal, Sth Entreprenad	-	-19,7
Realisationsförluster vid försäljningar	-60,3	-55,5
Summa jämförelsestörande kostnader	-60,3	-75,2

NOT 5 AVSKRIVNINGAR

Mnkr	2001	2000
Planenliga avskrivningar	-322,5	-297,1
Nedskrivningar	-9,3	-7,4
Summa avskrivningar	-331,8	-304,5

NOT 6 SKATTEINTÄKTER

Mnkr	2001	2000
Ärets preliminära skatteintäkter	21 079,4	19 529,7
Begravningsavgiften	114,1	98,0
Utgjämning	-2 189,7	-1 449,9
Slutavräkning skatter för närmast föregående år	477,3	545,6
Summa skatteintäkter	19 481,1	18 723,4

NOT 7 GENERELLA STATSBIIDRAG

Mnkr	2001	2000
Generella statsbidrag inkl. införandeavdrag	3 079,0	3 230,8
Särskilt bidrag	71,9	70,8
Mellankommunal utjämning	-111,0	-116,0
Mervärdesskatt, kommunavgift	-1 706,3	-1 545,8
Mervärdesskatt, statsbidrag	1 706,3	1 545,8
Summa generella statsbidrag, netto	3 039,9	3 185,7

NOT 8 FINANSIELLA INTÄKTER

Mnkr	2001	2000
Långfristiga räntor	1 608,3	1 394,1
Kortfristiga räntor	186,7	364,4
Övriga finansiella intäkter	14,3	26,3
Aktieutdelning	606,1	322,7
Summa finansiella intäkter	2 415,3	2 107,5

Under posten övriga finansiella intäkter redovisas bland annat borgensintäkter från de kommunala bostadsbolagen.

Aktieutdelningen avser utdelning från de kommunala bolagen.

NOT 9 FINANSIELLA KOSTNADER

Mnkr	2001	2000
Långfristiga räntor	-1 371,0	-1 097,2
Kortfristiga räntor	-46,2	-246,3
Övriga finansiella kostnader	-69,2	-72,0
Summa finansiella kostnader	-1 486,4	-1 415,4

NOT 10 EXTRAORDINÄRA KOSTNADER

Mnkr	2001	2000
Nedskrivning av småhustomträttsmark	250,0	-5 688,3
Summa extraordinära kostnader	250,0	5 688,3

NOT 11 AVSÄTTNINGAR/IANSPRÅKTAGANDE

Mnkr	2001	2000
ÅRETS AVSÄTTNINGAR		
Lärarlöner	-	-50,0
Renhållningsnämnden	-9,3	-23,2
Begravningsavgift	-18,0	-16,0
Omsorg äldre och funktionshindrade	559,8	-300,0
Infrastrukturella kostnader	900,0	-340,0
Summa årets avsättningar	1487,1	-729,2
IANSPRÅKTAGNA AVSÄTTNINGAR FRÅN FÖREGÅENDE ÅR		
Lärarlöner	50,0	-
Återbetalning av avgifter för obligatorisk ventilationskontroll	17,8	17,5
Omsorg äldre och funktionshindrade	19,4	-
Omstruktureringskostnader	21,9	12,1
Tomträtter	-	4 400,0
Summa ianspråktaga avsättningar från föregående år	109,1	4 429,1
Netto avsättningar/ianspråktaga avsättningar	-1 378,0	-3 700,4

NOT TILL FINANSIERINGSANALYSEN**NOT 12 ÖVRIGA EJ LIKVIDITETSPÅVERKANDE POSTER**

Mnkr	2001	2000
Justering reavinst	-3,8	-
Nedskrivning långfristig fordran	-3,5	-
Justering för avsättning till pensioner	52,1	-
Justering löneskatt	101,6	-
Summa övriga ej likviditetspåverkande poster	146,4	-

NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN

I stadens balansräkning bruttoredovisas fordringar och skulder gentemot stadens egna bolag.

NOT 13 MARK, BYGGNADER OCH TEKNISKA ANLÄGGNINGAR

Mnkr	2001	2000
Mark, byggnader och tekniska anläggningar 1/1	32 353,8	41 995,4
Köp	1 378,1	1 075,8
Uppskrivningar	339,0	0,0
Omklassificering*	295,0	182,0
Försäljningar	-628,1	-2 012,8
Avskrivningar	-276,4	-249,1
Nedskrivningar	-6,2	-3,7
Omklassificering till omsättningstillgång	-	8 633,6
Summa mark, byggnader och tekniska anläggningar	33 455,3	32 353,8

* Färdigställda investeringar som överförts från posten "Pågående arbeten" till "Mark, byggnader och tekniska anläggningar".

NOT 14 MASKINER OCH INVENTARIER

Mnkr	2001	2000
Maskiner och inventarier 1/1	126,3	246,3
Köp	77,7	62,0
Omklassificering*	3,1	0,0
Försäljningar	-0,4	-133,8
Avskrivningar	-46,1	-47,9
Nedskrivningar	-0,1	-0,2
Summa maskiner och inventarier	160,5	126,4

* Färdigställda investeringar som överförts från posten "Pågående arbeten" till "Maskiner och inventarier".

NOT 15 PÅGÅENDE NY-, TILL- OCH OMBYGGNADER

Mnkr	2001	2000
Pågående ny-, till- och ombyggnader 1/1	310,6	250,4
Köp	427,4	242,2
Omklassificering*	-297,6	-182,0
Summa pågående ny- till- och ombyggnader	440,4	310,6

* Färdigställda investeringar som överförts från posten "Pågående arbeten" till posten "Mark, byggnader och tekniska anläggningar" (not 13) samt "Maskiner och inventarier" (not 14).

NOT 16 AKTIER OCH ANDELAR

Mnkr	2001	2000
Aktier och andelar 1/1	3 611,0	3 567,2
Köp av aktier	0,0	45,4
Köp av bostadsrätter	0,0	0,0
Uppskrivningar	80,0	0,0
Aktieförsäljning	-3,4	-1,4
Försäljning av bostadsrätter	-0,7	-0,1
Summa aktier och andelar	3 686,9	3 611,0

Aktier i kommunala bolag med mera per 2001-12-31

Bolag	Organisations-nummer	Aktie-kapital (tkr)	Ägar-andel (%)	Bokfört värde (tkr)
Stockholms Stadshus AB*	556415-1727	2 850 000	100,00	3 483 582,0
Fastighets AB Norrmalm 4:3	556012-4645	1 000	100,00	1 000,0
Svenska Teknologföreningens Fastighets AB	556013-4586	562	100,00	562,0
Stockholm 2004 AB	556529-4625	500	100,00	514,0
Business Arena Stockholm AB	556537-8030	220	60,75	161,0
Mässfastigheter i Stockholm AB*	556094-5627	20 000	50,40	10 880,0
STOSEB	556200-6345	1 500	49,00	735,0
Euro Info Centre Stockholm AB	556526-1632	102	33,30	34,0
SMÅA AB	556497-1322	10 000	30,00	0,0
Stockholm Terminal AB	556255-1928	1 000	20,00	200,0
AB Familjebostäder*	556035-0067	750 000	9,00	4 950,0
AB Stadsholmen	556035-1511	5 000	9,00	449,8
AB Stockholmshem*	556035-9555	882 000	9,00	5 670,0
AB Svenska Bostäder*	556043-6429	953 000	9,00	6 300,0
Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)*	556034-8970	50 000	9,00	4 500,0
Stockholms Hamn AB*	556008-1647	50 000	9,00	4 500,0
Stockholms Stads Parkerings AB*	556001-7153	20 000	9,00	1 350,0
Stockholm Vatten AB	556175-1867	125 000	7,00	8 750,0
AB Stockholm Globe Arena	556001-1065	60 000	4,50	270,0
Stockholms Stadsteater AB	556026-1553	1 250	3,60	45,0

Summa aktier i koncernföretag/dotterbolag **3 534 452,8**

* Koncern

SÖRAB	556255-1928	8 000	5,00	400,0
AB Servi-Data (depositionsbevis)	556197-4022			0,1

Summa aktier i övriga företag **400,1**

Aktieportfölj avseende pensionsmedel 2001-12-31

Bolag	Antal aktier	Bokfört värde (tkr)
ABB Ltd	2 900	2 784,0
AstraZeneca	16 700	6 012,0
Ericsson B	29 200	6 026,2
Föreningssparbanken	13 600	1 530,0
H & M	18 200	6 006,0
Investor	14 200	1 810,5
Netcom B	2 800	2 185,2
Nokia SDB	8 800	3 795,0
SEB A	16 100	1 505,4
Securitas B	10 750	2 338,1
SHB A	17 100	1 658,7
Skandia	27 600	6 013,3
Volvo B	9 600	2 246,4

Summa aktier i portfölj **43 910,8**

Bokfört värde är lika med anskaffningsvärde. Marknadsvärde 01-12-31 uppgår till 31,5 tkr.

Summa aktier **3 578 763,7**

Summa andelar (bostadsrätter) **108 130,5**

Summa aktier och andelar **3 686 894,2**

NOT 17 LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR

Mnkr	2001	2000
Långfristiga fordringar 1/1	15 719,4	13 280,6
Nyutlåning	3 011,2	5 762,5
Återläggning av föregående års omklassificering	2 946,3	1 358,5
Influtna amorteringar	-4 716,9	-1 732,4
Nedskrivningar	-3,5	-3,5
Omklassificering*	-2 834,9	-2 946,3
Summa långfristiga fordringar	14 121,7	15 719,4

* Fordringar som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa fordringar har omförts till kortfristig utlåning.

Låntagare

Mnkr	2001	2000
Utlåning till koncernbolag	12 207,6	13 908,3
Övriga	1 914,1	1 811,1
Summa långfristiga fordringar	14 121,7	15 719,4

NOT 18 TOMTRÄTTSMARK

Mnkr	2001	2000
Småhustomträttsmark, omklassificering från anläggningstillgång	1 664,9	2 945,3
Summa tomträttsmark	1 664,9	2 945,3

NOT 19 VARULAGER OCH PÅGÅENDE ARBETE

Mnkr	2001	2000
Varulager	8,8	9,1
Pågående arbeten	5,1	13,6
Summa varulager och pågående arbeten	13,9	22,7

Varulager värderas till det lägsta värdet av anskaffningspris och verkligt värde.

NOT 20 KORTFRISTIGA FORDRINGAR

Mnkr	2001	2000
Skatte-/momsfordringar	392,1	351,5
Statsbidragsfordringar	71,8	10,3
Övriga kortfristiga fordringar	598,1	143,1
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	3 091,4	3 171,3
Kundfordringar	709,4	803,3
Summa kortfristiga fordringar	4 862,8	4 479,5

NOT 21 KORTFRISTIG UTLÅNING

Mnkr	2001	2000
Kortfristig utlåning	15 563,4	4 849,0
varav utlåning till majoritetsägda bolag	[15 563,4]	[4 809,0]
Kortfristig del av långfristiga fordringar*	3 023,9	2 946,3
varav utlåning till majoritetsägda bolag	[2 919,8]	[2 929,9]
Summa kortfristig utlåning	18 587,3	7 795,3

* Fordringar som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa fordringar har omförts till kortfristig utlåning.

NOT 22 KASSA OCH BANK

Mnkr	2001	2000
Förskottskassor	14,8	14,7
Kassa, bank- och postgiro	2 683,5	1 663,9
varav tillgodohavande i koncernkonto	[2 683,3]	[1 624,0]
Summa kassa och bank	2 698,3	1 678,6

NOT 23 EGET KAPITAL

Mnkr	2001	2000
Eget kapital 1/1	44 655,3	44 429,5
Förändring av eget kapital enligt resultaträkningen	247,3	225,7
varav disposition*	[73,0]	-
Uppskrivning av anläggningstillgångar	419,0	-
Reglering av tidigare års pensionsskuld	52,2	-
Löneskatt till följd av uppgörelse SLL	101,6	-
Eget kapital	45 475,5	44 655,2

* Av dessa medel avser 48,0 mnkr Stockholms 750-årsjubileum och 25,0 mnkr avser ökade kostnader för vinterväghållning

NOT 24 AVSATT TILL PENSIONER

Mnkr	2001	2000
Avsatta pensioner 1/1	1 607,6	1 206,0
Årets förändring	-301,0	401,6
Summa avsatt till pensioner	1 306,5	1 607,6
därav garantipensioner	[237,5]	[291,4]
därav visstidspensioner	[49,3]	[49,3]

NOT 25 ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR

Mnkr	2001	2000
Reaförluster vid försäljning av anläggningstillgångar		
Ingående balans	0,0	4 400,0
lanspråkstaget	0,0	-4 400,0
Utgående balans	0,0	0,0
Återbetalning av avgifter för obligatorisk ventilationskontroll		
Ingående balans	17,9	30,0
lanspråkstaget	-17,9	-12,1
Utgående balans	0,0	17,9
Omstruktureringskostnader		
Ingående balans	82,5	100,0
lanspråkstaget	-21,9	-17,5
Utgående balans	60,6	82,5
Lärarlöner		
Ingående balans	50,0	0,0
lanspråkstaget	-50,0	0,0
Årets avsättning	0,0	50,0
Utgående balans	0,0	50,0
Boende äldre och funktionshindrade		
Ingående balans	300,0	0,0
lanspråkstaget	-19,4	0,0
Årets avsättning	559,8	300,0
Utgående balans	840,8	300,0
Renhållningsnämnden		
Ingående balans	23,2	0,0
Årets avsättning	9,4	23,2
Utgående balans	32,6	23,2
Begravningsavgifter		
Ingående balans	16,0	0,0
Årets avsättning	18,0	16,0
Utgående balans	34,0	16,0
Infrastrukturella kostnader		
Ingående balans	340,0	0,0
Årets avsättning	900,0	340,0
Utgående balans	1 240,0	340,0
Summa ingående balans	829,6	4 530,0
Summa lanspråkstaget	-109,1	-4 429,6
Återstår från föregående år	720,5	100,4
Summa årets avsättningar	1 487,2	729,2
Summa utgående balans	2 207,7	829,6

NOT 26 OBLIGATIONS LÅN

Mnkr	2001	2000
Obligationsskuld 1/1	3 020,6	5 266,1
Nyupplåning	200,2	540,2
Återläggning av föregående års omklassificering	2 335,7	2 064,0
Amorteringar	-2 355,6	-2 514,0
Kortfristig del av långfristiga lån*	-1 361,4	-2 335,7
Summa obligationslån	1 839,5	3 020,6

* Skulder som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa skulder har omförd till kortfristiga lån.

Mnkr	2001	2000
Utländska obligationslån	999,8	1 531,2
Svenska obligationslån	839,7	1 489,4
Summa obligationslån	1 839,5	3 020,6

NOT 27 REVERSLÅN

Mnkr	2001	2000
Reverslåneskuld 1/1	2 869,8	3 598,7
Nyupplåning	482,2	370,0
Återläggning av föregående års omklassificering	1 094,1	590,1
Amorteringar	-1 729,4	-594,9
Kortfristig del av långfristiga lån*	-1 367,2	-1 094,1
Summa reverslån	1 349,5	2 869,8

* Skulder som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa skulder har omförd till kortfristiga lån.

Mnkr	2001	2000
Utländska reverslån	436,0	972,0
Svenska reverslån	913,5	1 897,8
Summa reverslån	1 349,5	2 869,8

NOT 28 STATLIGA LÅN

Mnkr	2001	2000
Skuld avseende statliga lån 1/1	10,1	14,3
Återläggning av föregående års omklassificering	0,2	0,9
Amorteringar	-0,2	-4,9
Kortfristig del av långfristiga lån*	-0,1	-0,2
Summa statliga lån	10,0	10,1

* Skulder som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa skulder har omförd till kortfristiga lån.

NOT 29 ÖVRIGA LÅNGFRISTIGA SKULDER

Mnkr	2001	2000
Förmedlade medel	0,6	0,6
Skuldfonder	14,8	24,5
Skuld för pensioner	0,0	52,2
Summa övriga långfristiga skulder	15,4	77,3

NOT 30 KORTFRISTIGA SKULDER

Mnkr	2001	2000
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2 871,6	2 749,3
Skatteskulder/moms	55,8	9,2
Leverantörsskulder	1 707,5	1 631,4
Förmedlade medel	4,3	4,9
Deponerade medel	2,4	1,3
Skuldfonder	0,6	0,6
Personalskatter	292,7	259,5
Övrigt	96,2	73,4
Summa kortfristiga skulder	5 031,2	4 729,6

NOT 31 KORTFRISTIGA LÅN

Mnkr	2001	2000
Certifikatslån i SEK	597,7	294,9
Certifikatslån i utländsk valuta	421,4	1 184,9
Utnyttjad kredit i koncernkontot	18 094,3	5 201,5
Utnyttjad kredit, övriga kreditinstitut	0,0	555,2
Kortfristig del av långfristiga lån*	2 728,7	3 430,0
Summa kortfristiga lån	21 842,2	10 666,5

* Långfristiga lån som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa skulder har omförts till kortfristiga lån.

NOT 32 SKULD FÖR SEMESTERLÖNER OCH OKOMPENSERAD ÖVERTID

Mnkr	2001	2000
Ingående skuld 1/1	576,3	535,8
varav semesterlöner	[529,8]	[493,1]
varav okompenserad övertid	[46,5]	[42,7]
Förändring semesterlöneskuld	34,6	36,7
Förändring okompenserad övertid	3,4	3,8
Summa skuld för semesterlöner m.m.	614,4	576,3
varav semesterlöner	[564,5]	[529,8]
varav okompenserad övertid	[49,9]	[46,5]

NOT 33 ANSVARS- OCH BORGENSFÖRBINDELSER

Mnkr	2001	2000
Stadens majoritetsägda bolag		
Borgen för lån	1 611,8	2 156,6
varav:		
AB Familjebostäder	[106,4]	[197,2]
AB Stockholmshem	[63,2]	[294,9]
AB Svenska Bostäder	[1 410,2]	[1 540,6]
AB Stadsholmen	[32,0]	-
FAHBRIS	-	[66,7]
Keflavik Fastighets AB	-	[57,2]
Pensionsutfästelser	904,9	870,5
Ansvarsförbindelse Globen	30,0	45,0
Summa ansvars- och borgensförbindelser för stadens majoritetsägda bolag	2 546,7	3 072,1
Övriga juridiska-/privatpersoner		
Borgen för lån	1 897,3	1 948,5
varav:		
Stiftelsen Stockholms Studentbostäder	[80,7]	[80,2]
Stockholms Kooperativa Bostadsförening	[525,5]	[525,6]
Övriga juridiska personer	[1 291,1]	[1 342,8]
Pensionsutfästelser	76,0	75,4
Kommunalt förlustansvar för småhus	29,0	37,1
Summa borgen för övriga juridiska-/privatpersoner	2 002,3	2 061,0
Totalt ansvars- och borgensförbindelser	4 549,0	5 133,1

NOT 34 STADENS PENSIONS FÖRPLIKTELSE

Stadens pensionsförpliktelser enligt beräkningar gjorda av Statens Löne- och Pensionsverk.

Mnkr	2001	2000
Skuld 1/1	9 186,8	9 705,1
Utbetalade pensioner	-208,4	-518,4
Summa stadens pensionsförpliktelse	8 978,4	9 186,7

NOT 35 DERIVATINSTRUMENT 2001-12-31

Mnkr	Nominellt värde, tillgångar	Nominellt värde, skulder	Netto	Marknadsvärde netto
Valutaswappar	4 733,5	4 687,6	45,9	345,9
Ränteswappar	16 240,0	16 240,0	0,0	-58,0
Summa	20 973,5	20 927,6	45,9	287,9

Staden utnyttjar ränte- och valutaswappar i syfte att säkra positioner avseende kurs- och ränteförändringar. Stadens marknadsvärderade fordran på swap-motparterna understeg på balansdagen motsvarande skuld med 287,9 mnkr.

NOTER TILL DEN SAMMANSTÄLLDA RESULTATRÄKNINGEN

NOT 36 AVSKRIVNINGAR

Mnkr	Procent	2001	2000
Immateriella anläggningstillgångar			
Hysesrätter och immateriella tillgångar	20	-11,9	-3,6
Goodwill	10-20	-12,5	-3,8
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och tekniska anläggningar	2-33	-1 475,5	-1 457,0
Maskiner och inventarier	2-33	-369,6	-368,0
Summa avskrivningar		-1 869,5	-1 832,5

NOT 37 FINANSIELLA INTÄKTER

Mnkr	2001	2000
Ränteintäkter	751,7	638,7
Övriga finansiella intäkter	63,1	113,9
Summa finansiella intäkter	814,9	752,5

NOT 38 FINANSIELLA KOSTNADER

Mnkr	2001	2000
Räntekostnader	-1 841,8	-2 083,7
Övriga finansiella kostnader	-68,7	-38,0
Summa finansiella kostnader	-1 910,6	-2 121,8

NOT 39 EXTRAORDINÄRA KOSTNADER

Mnkr	2001	2000
Nedskrivning av småhustomträttsmark	-250,0	-5 688,3
Summa extraordinära kostnader	-250,0	-5 688,3

NOT 40 SKATT

Mnkr	2001	2000
Inkomstskatt	-1 213,1	-749,6
Latent skatt	-349,5	-160,7
Summa skatt	-1 562,5	-910,3

NOT TILL DEN SAMMANSTÄLLDA FINANSIERINGSANALYSEN

NOT 41 ÖVRIGA EJ LIKVIDITETSPÅVERKANDE POSTER

Mnkr	2001	2000
Resultat från andelar i intresseföretag	-426,2	-320,3
Summa övriga ej likviditetspåverkande poster	-426,2	-320,3

NOTER TILL DEN SAMMANSTÄLLDA BALANSRÄKNINGEN

NOT 42 IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Mnkr	2001	2000
Immateriella anläggningstillgångar 1/1	12,2	23,4
Investeringar	42,5	4,9
Omklassificering	15,5	-
Avskrivningar	-24,4	-7,5
Nedskrivningar	-	-4,6
Ändring i koncernsammansättning	-	-4,0
Immateriella anläggningstillgångar 31/12	45,7	12,2

NOT 43 MARK, BYGGNADER OCH TEKNISKA ANLÄGGNINGAR

Mnkr	2001	2000
Mark, byggnader och tekniska anläggningar 1/1	70 849,6	81 436,9
Investeringar	2 991,1	2 033,4
Uppskrivningar	339,0	-
Omklassificering	1 256,2	1 413,4
Utrangeringar	-3 969,9	-3 939,6
Avskrivningar	-1 475,5	-1 457,0
Nedskrivningar	-31,0	-3,7
Ändring i koncernsammansättning	236,7	-
Omklassificering till omsättningstillgång	-	-8 633,6
Mark, byggnader och tekniska anläggningar 31/12	70 196,3	70 849,6

NOT 44 MASKINER OCH INVENTARIER

Mnkr	2001	2000
Maskiner och inventarier 1/1	2 579,9	2 441,5
Investeringar	544,3	684,3
Omklassificering	-13,0	8,1
Utrangeringar	-136,0	-155,0
Avskrivningar	-369,6	-368,0
Nedskrivningar	-2,2	-8,3
Ändring i koncernsammansättning	-	-22,7
Maskiner och inventarier 31/12	2 603,4	2 579,9

NOT 45 PÅGÅENDE NY-, TILL- OCH OMBYGGNADER

Mnkr	2001	2000
Pågående ny-, till- och ombyggnader 1/1	1 961,5	1 672,4
Investeringar	2 583,5	1 745,8
Omklassificering	-1 259,2	-1 412,4
Utrangeringar	-47,6	-44,3
Nedskrivningar	-13,3	-
Ändring i koncernsammansättning	-2,8	-
Pågående ny-, till- och ombyggnader 31/12	3 222,1	1 961,5

NOT 46 AVSÄTTNINGAR

Mnkr	2001	2000
Återbetalning av avgifter för obligatorisk ventilationskontroll (se även not 25)	-	17,9
Omstruktureringskostnader (se även not 25)	60,6	82,5
Lärarlöner (se även not 25)	-	50,0
Boende äldre och funktionshindrade (se även not 25)	840,4	300,0
Renhållningsnämnden (se även not 25)	32,6	23,2
Begravningsavgifter (se även not 25)	34,0	16,0
Infrastrukturella kostnader (se även not 25)	1 240,0	340,0
Övriga avsättningar	76,9	85,9
Summa avsättningar	2 284,5	915,5

NOT 47 ÖVRIGA LÅNGFRISTIGA SKULDER

Mnkr	2001	2000
Skulder till kreditinstitut	3 268,5	3 889,5
Övriga långfristiga skulder	48,8	119,3
Summa övriga långfristiga skulder	3 317,2	4 008,8

NOT 48 KORTFRISTIGA SKULDER

Mnkr	2001	2000
Förskott från kund	13,2	30,2
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	4 456,1	4 516,9
Skatteskulder	1 141,7	658,2
Leverantörsskulder	2 679,8	2 768,0
Övriga korta skulder	2 909,2	1 176,6
Summa kortfristiga skulder	11 200,0	9 149,9

REVISORERNAS GRANSKNING

Stockholms stads revisionskontor har granskat att huvudräkenskaperna, årsredovisningen inklusive den sammanställda redovisningen för år 2001 har upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed och stadens regler. Granskningen har utförts enligt god revisionssed. Revisionskontoret konstaterar att stadens resultat- och balansräkningar samt den sammanställda redovisningen i allt väsentligt är rättvisande.

Stockholm i april 2002

Per Holmberg
Ordförande för revisorerna

Stockholms stads nämnder, aktiebolag och stiftelser

Den kommunala verksamheten i Stockholms stad drivs huvudsakligen i förvaltnings- och bolagsform. Under de senaste åren har alternativa driftsformer och entreprenader också blivit alltmer vanliga inom skola, social omsorgsverksamhet samt i drift och underhåll av gator och parker, sophämtning m.m.

Staden är indelad i 18 stadsdelsnämnder som svarar för den största delen av servicen till stockholmarna. Flera facknämnder driver verksamhet som är av intresse för hela Stockholm och som inte varit naturligt att dela upp på stadsdelsnämnderna. Utöver nämnderna finns det

flera hel- eller majoritetsägda aktiebolag som också ger service och bedriver verksamhet som har betydelse för staden och dess medborgare. Härutöver samarbetar staden med några verksamhetsstiftelser.

STOCKHOLMS STADS NÄMNDER

Stadsdelsnämnder

Stockholms stad är sedan 1997 organiserat i stadsdelsnämnder. De 18 stadsdelsnämnderna beslutar om den kommunala verksamheten och servicen i sin respektive stadsdel utifrån de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige fastställer. De har emellertid frihet att välja organisation och form för driften av verksamheterna. Varje stadsdelsförvaltning har en nämnd som är politiskt ansvarig.

Stockholms stadsdelsnämnder svarar för ungefär 75 % av den kommunala servicen och tilldelas ungefär två tredjedelar av stadens budget. Verksamheten finansieras huvudsakligen genom kommunalskatt men också genom inkomster i form av statsbidrag, taxor och avgifter. Under perioden 2001–2003 ska stadsdelsnämnderna prioritera äldreomsorg, grundskola och omsorg om funktionshindrade samt verka för en ekonomi i balans.

Invånarantalet i stadsdelsnämnderna, som omfattar en eller flera stadsdelar, varierar från cirka 15 000 till 64 000 personer.

Stadsdelsnämnderna ansvarar för den kommunala grundskolan, skolbarnsomsorgen och förskoleverksamheten samt för barn med behov av särskilt stöd. I ansvarsområdet ingår också äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade, individ- och familjeomsorg, fritids- och kulturverksamhet, barn och ungdom samt skötsel av gator, torg och parker. Ansvaret för samtliga biblioteksfilialer

fördes över till kulturnämnden från stadsdelsnämnderna den 1 januari 2001.

Stadsdelsnämnderna är remissinstans vid tillståndsgivning för utskänkning av alkohol, markupplåtelser samt vid stads- och trafikplaner. Från 2001 har stadsdelsnämnderna också tagit över ansvaret för mindre markupplåtelser från gatu- och fastighetsnämnden och enkla bygglovshantering från stadsbyggnadsnämnden.

18 stadsdelsnämnder

Västerort

Bromma
Hässelby-Vällingby
Kista
Rinkeby
Spånga-Tensta

Innerstaden

Katarina-Sofia
Kungsholmen
Maria-Gamla stan
Norrmalm
Östermalm

Söderort

Enskede-Årsta
Farsta
Hägersten
Liljeholmen
Skarpnäck
Skärholmen
Vantör
Älvsjö

Facknämnder

Verksamheter av mer övergripande intresse för hela Stockholms stad bedrivs av ett antal facknämnder. Varje nämnd har en egen förvaltning med tjänstemän som sköter det dagliga arbetet

Facknämnder

Brand- och räddningsnämnden
Gatu- och fastighetsnämnden
Idrottsnämnden
Integrationsnämnden
Kulturnämnden
Kyrkogårdsnämnden
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Näringslivsnämnden
Renhållningsnämnden
Revisorskollegiet
Saluhallsstyrelsen
Socialtjänstnämnden
Stadsbyggnadsnämnden
Stadsmuseinämnden
Utbildningsnämnden
Valnämnden
Överförmyndarnämnden

Brand- och räddningsnämndens svarar för brand- och räddningstjänst och ger råd i förebyggande brandskyddsfrågor. Brandsyn och besiktningar samt tillsyn av söningsverksamheten ligger också inom nämndens ansvarsområde. Detsamma gäller samordningen av den kommunala beredskapsanläggningen och för planläggning av räddningstjänsten under höjd beredskap.

Gatu- och fastighetsnämnden har ett samlat ansvar för markförvaltning, markexploatering, väghållning, strategisk trafikplanering för alla färdmedel och trafikövervakning, upplåtelsefrågor och för genomförande av de planer som rör den fysiska miljön i Stockholm. Nämnden förvaltar gator, parker, naturområden och en stor del av de byggnader som används för stadens verksamheter. Nämnden ska bidra till ett ökat bostadsbyggande, bättre framkomlighet, en god livsmiljö och skapa goda förutsättningar för näringslivet.

Idrottsnämnden ansvarar för stadens idrotts- och friluftsverksamhet samt administrerar stadens bidragsgivning och stöd till föreningar och andra sammanslutningar. Nämnden har också uppföljningsansvar för fritidsverksamhet för barn och ungdomar och förvaltar stadens cirka 450 anläggningar för idrott, bad och motion. I nämndens ansvar ingår att ordna fritidsverksamhet för barn och ungdomar med funktionshinder. Dessutom ansvarar nämnden för friluftsverksamhet, fiskevård och båtplatser.

Integrationsnämnden samordnar stadens integrations- och demokratiarbete. Nämnden svarar också för stadens mottagning och introduktion av flyktingar samt ombesörjer stadens bidragsgivning. Samordningsansvar för storstadssatsningen och ytterstadssatsningen ligger också

på nämnden som bl.a. syftar till att bryta den sociala, etniska och diskriminerande segregationen och öka enskilda människors egna möjligheter genom förbättringar i närmiljön.

Kulturnämnden ansvarar för stadens kulturverksamhet och ska främja kulturlivet i staden. Nämnden är också arkivmyndighet och ansvarar för Stockholms stadsarkiv. Nämnden ger kulturstöd till verksamheter inom teater, dans, musik, musikdramatik, konst och konsthantverk, film och foto, litteratur och museer. Kulturnämnden driver Stadsbiblioteket, Kulturhuset, Liljevalchs konsthall, Konstkansliet samt den barn- och ungdomsverksamhet som erbjuds genom Kulturskolan. Nämnden svarar för den konstnärliga utsmyckningen av allmänna platser. Från den 1 januari 2001 fördes ansvaret för samtliga biblioteksfilialer över till kulturnämnden från stadsdelsnämnderna.

Kyrkogårdsnämnden har ansvar för stadens och åt staden upplåtna begravningsplatser, kyrkogårdar och krematorier samt för frågor som rör begravningsverksamheten. I Stockholm finns totalt tio kyrkogårdar eller begravningsplatser. Kommunfullmäktige fastställer sedan år 2000 en begravningsavgift som ska finansiera verksamheten i sin helhet. För år 2001 uppgick begravningsavgiften till nio öre per skattekrone.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden svarar för det övergripande miljö- och hälsoskyddet i staden samt planering och samordning inom området. Nämnden övervakar både den yttre och inre miljön. Tillsynen gäller bl.a. livsmedelshandling, bostadshygien, bullerkontroll och djurskyddsfrågor. Till uppgifterna hör också övervakning av tillståndet i luften, vattnet och marken. Vid sidan av detta leder nämnden flera projekt inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Nämndens verktyg är dels inspektion och övervakning enligt lag, dels utvecklingsarbete och kunskapshöjande aktiviteter bland medborgare, företag och institutioner.

Näringslivsnämnden har ett övergripande ansvar för näringslivsfrågorna och näringslivets utveckling i staden. Nämnden ska bidra till att förbättra näringslivsklimatet genom att ge god service, erbjuda väl fungerande infrastruktur, upphandla kommunal verksamhet i konkurrens samt marknadsföra Stockholm som etableringsort för

Äldreombudsmannens arbete syftar till att öka de äldre och närståendes inflytande och förebygga att brister uppkommer i äldreomsorgen. I arbetsuppgifterna ingår att besvara frågor om äldreomsorgen, ge råd och stöd till enskilda äldre och närstående, hjälpa till att få kontakt med rätt person, framföra synpunkter till ansvariga. Funktionen som äldreombudsman inrättades år 1999 och sorterar under äldreomsorgsberedningen på stadsledningskontoret. Rekrytering till tjänsten pågår.

näringslivet. Ansvar för stadens lokala investeringsprogram (LIP) för ekologisk hållbarhet i samhället ligger också under nämnden. Dessutom ansvarar nämnden för stadens kontakter med Europeiska Unionen (EU) och Östersjöstaterna i näringslivsfrågor.

Renhållningsnämnden har det övergripande ansvaret för stadens avfallshantering. Till nämndens uppgift hör att ta fram förslag till taxor för hämtning, transport och behandling av hushållsavfall, samordna stadens agerande för avfall som omfattas av producentansvaret samt svara för information och rådgivning i avfallsfrågor. Nämnden ska också följa och stimulera utvecklingen av miljöanpassade och kostnadseffektiva åtgärder inom avfallsområdet.

Revisorskollegiets ansvarsområde följer av kommunallag, revisionsstadga och andra föreskrifter beslutade av kommunfullmäktige. Revisionen ska granska all kommunal verksamhet som bedrivs av stadens nämnder, aktiebolag och stiftelser.

Saluhallsstyrelsen förvaltar mark och fastigheter inom stadens två partihandelsområden för livsmedel - slakthusområdet i Enskede och Årsta partihandelsområde - samt ansvarar för stadens större salutorg och saluhallarna: Östermalmshallen, Hötorgshallen och Södermalmshallen. Styrelsen är även stadens kristidsnämnd.

Socialtjänstnämnden har ett övergripande ansvar för all socialtjänst i staden förutom äldreomsorg. Det gäller insatser för hemlösa, jourverksamheter, familjerådgivning, lovverksamhet för funktionshindrade barn, insatser för ungdomar och vuxna enligt lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt beslut om tillstånd för alkoholutskänkning. Nämnden har också ett samordnande och övergripande ansvar för stadens drog- och brottsförebyggande arbete, för uppsökande arbete inom individ- och familjeomsorg samt för att utveckla valfrihet för personer med funktionshinder. Nämnden arbetar även på uppdrag av stadsdelsnämnderna och har ett samordnande ansvar för utbyggnad av gruppboendestäder och boenden för hemlösa. Stöd till frivilligorganisationer och stadens HIV/Aids-sekretariat ligger också under nämndens ansvarsområde.

Stadsbyggnadsnämnden ansvarar för stadens fysiska planering som omfattar bostadsförsörjning och arbetsplatser samt trafik- och energiplanering. Nämnden har myndig-

hetsansvar för detaljplan och planprocess, bygglov och bygganmälan samt kartförsörjning. Nämnden ger också bidrag till handikappanpassning av bostäder. Under nämnden sorterar även stadens utrednings- och statistikkontor (USK). USK förser staden med utredningsstöd, prognoser och statistik som underlag för stadens verksamhet, planering och uppföljning samt tillgodoser efterfrågan på undersökningar baserade på enkäter och intervjuer. Kontoret svarar också för den officiella statistiken.

Stadsmuseinämndens uppgift är att bevara, levandegöra och förmedla stadens kulturhistoriska värden till dess invånare, besökare och framtida generationer. Nämndens verksamhet omfattar Stockholms stadsmuseum och medeltidsmuseet liksom alla samlingar och kulturmiljövärden. Nämnden är remissinstans i bygglovs- och detaljplaneärenden som kan påverka eller förändra kulturhistoriskt värdefulla miljöer.

Utbildningsnämnden ansvarar för mål, uppföljning, utvärdering och utveckling av förskola, grundskola, särskola, gymnasieskola, vuxenutbildning och svenska för invandrare (SFI). Nämnden ansvarar också för driften av kommunal verksamhet inom gymnasieskola, vuxenutbildning, svenska för invandrare, särskolan, enheterna inom S:t Örjans rektorsområde, skolhälsovården och elevvårdsenheten. Förskoleklasser och fristående skolor, som drivs i enskild regi, hör också till nämndens ansvarsområde liksom bidrag till organisationer som bedriver verksamheter inom skolans område och som inte faller under stadsdelsnämnderna.

Valnämnden svarar för organisation och genomförande av val till riksdagen samt val till landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige. Nämnden svarar också för val till EU-parlamentet och ska dessutom genomföra eventuella extraval och folkomröstningar. Nästa val till riksdag, landstings- och kommunfullmäktige sker i september 2002.

Överförmyndarnämndens uppgifter är att utifrån gällande lagstiftning utöva tillsyn över förmyndares, förvaltares och gode mäns förvaltning i syfte att garantera rättstryggheten för personer som inte själva kan sköta sin ekonomi, bevaka sin rätt eller sörja för sin person. Nämndens organisation och administrativa rutiner fick ny inriktning under 2001.

Ombudsmannen för funktionshindrade ska ge stöd och hjälp åt medborgarna, bistå med information om stadens handikappplan samt arbeta med riktlinjer och policy. Kommunfullmäktige beslutade om funktionen i november 2000. Funktionen sorterar under stadsledningskontoret. Tjänsten innehas av Riita-Leena Karlsson.

Diskrimineringsfunktionären är pådrivande i arbetet mot diskriminering inom framförallt det personalpolitiska området. Ingen ska bli diskriminerad utifrån kön, nationellt eller etniskt ursprung, religion, ålder, sexuell läggning eller funktionshinder. Funktionen, som sorterar under den personalpolitiska avdelningen, har funnits sedan januari 2000 och är i första hand till för stadens personal och arbetssökande. Tjänsten innehas av Lena Ring.

STOCKHOLMS STADS AKTIEBOLAG

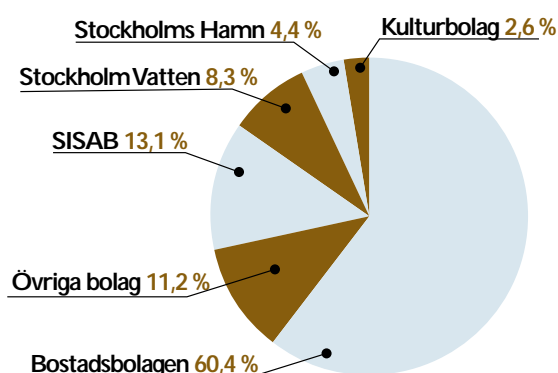
Förutom Stockholms stads nämnder bedriver staden en omfattande verksamhet i flera aktiebolag vilka också omfattas av de övergripande mål som kommunfullmäktige beslutat om. I detta avsnitt presenteras verksamheten i dels de majoritetsägda aktiebolag och intressebolag som är samlade i koncernen Stockholms Stadshus AB, dels de aktiebolag som ligger utanför koncernen.

Koncernen Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB är sedan 1991 moderbolag i en koncern som består av 28 bolag eller underbolag, varav 12 är vilande. Stockholms Stadshus AB ägs av Stockholms stad till 100 % och fungerar som ett sammanhållande bolag för flertalet av stadens aktiebolag. Stadshus AB svarar för koncernens övergripande utveckling och strategiska planering samt styrningen av de ekonomiska och finansiella resurserna. Den strategiska inriktningen och de operativa besluten i moder- och dotterbolag ska ha kommuninvånarnas långsiktiga intressen som utgångspunkt. Förmögenhetsförvaltningen ska ske så att värdet i reala termer bibehålls samtidigt som rimlig avkastning kan lämnas till staden.

Koncernen Stockholms Stadshus AB verkar inom flera områden som är till gagn för stadens medborgare. Bolagen inom koncernen ska prioritera kärnverksamheterna och i tillämpliga delar anta och följa stadens policy för upphandling, konkurrens och valfrihet samt strategin för kvalitetsutveckling. Verksamhet bedrivs inom bl.a. följande områden: bostäder, vattenförsörjning, förvaltning av skolfastigheter, hamnverksamhet, parkering och kultur. Dotterbolagens styrelser och verkställande ledningar har

Omsättningen fördelad mellan olika bolagsverksamheter

det operativa ansvaret för att kommunfullmäktiges beslut verkställs. Flera av aktiebolagen som ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB är också egna koncerner.

Bolagskoncernen leds av en koncernstyrelse, vars representanter utses av kommunfullmäktige. VD för Stockholms Stadshus AB är stadsdirektören Jörgen Kleist. Kommunfullmäktige beslutar om taxor och avgifter som till exempel för vatten och avlopp som bolagen tar ut för sin verksamhet.

Under 2001 hade koncernen en omsättning på drygt 11 144 miljoner kronor och 3 340 anställda. Av omsättningen svarade de tre bostadsbolagen AB Svenska Bostäder, AB Stockholmshem och AB Familjebostäder för drygt 60 %. Resultat efter finansnetto uppgick till 10 967 miljoner kronor. En separat årsredovisning produceras för koncernen Stockholms Stadshus AB.

KONCERNEN STOCKHOLMS STADSHUS AB		
Majoritetsägda aktiebolag		
AB Svenska Bostäder (k) AB Familjebostäder (k) AB Stockholmshem (k) Stockholms Stads Bostadsförmedling AB Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB (k) Keflavik Fastighets AB CentrumKompaniet i Stockholm AB	Stockholm Vatten AB (98 %) Stockholms Hamn AB (k) AB Stokab Stockholms Stads Parkerings AB (k)	Stockholms Stadsteater AB AB Stockholm Globe Arena S:t Erik Försäkrings AB Stockholm MFO AB Stockholm Visitors Board AB

I bilden anges ägarandelen i de fall den är mindre än 100 %.

(k) dotterkoncern

Majoritetsägda aktiebolag

AB Svenska Bostäder är med drygt 46 500 lägenheter och 5 100 lokaler motsvarande cirka 660 000 kvadratmeter Sveriges största fastighetsföretag. Vid årets slut fanns drygt 7 000 bostadslägenheter i produktionsplanerna, varav 400 studentlägenheter. Nyproduktionen sker i såväl innerstaden och närförort som i stadens ytterområden. Utförsäljningen av bostadsfastigheter för omvandling till bostadsrätter till hyresgästerna har fortsatt. Under året har totalt 60 köpeavtal motsvarande 2 000 lägenheter och 2 800 miljoner kronor tecknats. Försäljningarna har huvudsakligen rört innerstaden. Fem större centrumanläggningar har avyttrats till det nybildade systerbolaget CentrumKompaniet i Stockholm AB. AB Stadsholmen är ett dotterbolag inom AB Svenska Bostäder. Under året bildade AB Svenska Bostäder ett helägt dotterbolag, IT BO i Stockholm AB vars syfte är att arbeta med IT i boendet, t.ex. med bredband till lägenheterna.

AB Familjebostäder äger och förvaltar drygt 25 000 bostadslägenheter och nära 3 000 lokaler. Cirka 400 lägenheter finns utanför Stockholms stads gränser. Vid årets slut fanns drygt 2 500 bostadslägenheter i produktionsplanerna. Ombildningen av hyresrätter till bostadsrätter har under 2001 varit mest omfattande i innerstaden. Under året har totalt 60 köpeavtal motsvarande 3 500 lägenheter och 3 700 miljoner kronor tecknats. Bolagets bestånd av kommersiella lokaler har också minskat kraftigt genom avyttring till systerbolaget CentrumKompaniet i Stockholm AB.

AB Stockholmshem äger och förvaltar drygt 31 700 bostadslägenheter i framförallt Stockholms stad. Bolaget äger och förvaltar även 3 700 lokaler motsvarande 270 000 kvadratmeter lokalyta samt 152 000 kvadratmeter garage. Vid årets slut fanns knappt 200 bostadslägenheter i produktionsplanerna. Ombildningen av hyresrätter till bostadsrätter har fortsatt under året. Totalt har 15 köpeavtal motsvarande 760 lägenheter och 863 miljoner kronor tecknats under 2001. Nära hälften av lägenheterna är belägna i närförort.

Stockholms Stads Bostadsförmedling AB som bildades 1999 ansvarar för reguljär förmedling, evakuering och förmedling av förturslägenheter inklusive försöks- och träningslägenheter. Bolaget förmedlar lediga hyreslägenheter från såväl de kommunala bostadsbolagen som privata fastighetsägare. Under året förmedlades drygt 3 000 lägenheter och vid årsskiftet stod cirka 75 000 i bostadskö. År

2001 var det första året som bolaget tog ut en köavgift som uppgick till 375 kronor. Bolagets verksamhet ska vara självfinansierad genom köavgiften. En ny webbtjänst för bokning och registrering togs i drift under året.

Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB äger, förvaltar och hyr ut skollokaler för stadens grund- och gymnasieskolor. SISAB äger även lokaler för uthyrning till bostäder, friskolor och lokaler för näringsidkare. SISAB:s lokaler hyrs till 92 % av Stockholms stad. Bolagets totala fastighetsbestånd omfattar 196 fastigheter, varav 175 skolor om totalt 1,4 miljoner kvadratmeter. SISAB svarar också för ny-, till- och ombyggnad samt förädling av friställda skollokaler för annat ändamål. Under året har satsningen på ytterstaden fortsatt med upprustning av skolor och skolgårdar i förorterna. Utbyggnaden av skoldatanätet fortsatte och beräknas vara slutförd under 2002. I december tillkom Fastighets AB Hotell och Restaurangskolan i Stockholm (FABHRIS) som dotterbolag genom att stadens och Stockholm Stads Parkerings AB aktier fördes över till SISAB. FABHRIS huvudsakliga verksamhet är att förvalta fastigheten Sandhagen 11 inom Slakthusområdet i Johanneshov.

Keflavik Fastighets AB hyr ut lokaler i Electrum-fastigheten Keflavik 1 i Kista. Fastigheten, som omfattar 72 000 kvadratmeter uthyrningsbar yta, förvaltas och administreras av SISAB. Verksamheten utgör ett centrum för utbildning, forskning och näringsliv. Bolaget har inga anställda. Kommunfullmäktige har beslutat att bolaget/fastigheten ska säljas. Under 2001 har därför ca 47 000 kvadratmeter av fastigheten avyttrats till Akademiska Hus. Resterande del av fastigheten, huvudsakligen kommersiella ytor, är nu föremål för försäljning.

CentrumKompaniet i Stockholm AB som startade sin verksamhet 2001 äger och förvaltar fastigheter med kommersiellt innehåll i Stockholms stad. Under 2001 har totalt nio centrumanläggningar förvärvats från Svenska Bostäder och Familjebostäder, bl.a. Skärholmen, Ringen, Fältöversten, Tensta, Högdalen och Rinkeby. Bolaget äger och förvaltar centrumanläggningar på 250 000 kvadratmeter lokalyta samt 4 100 garage och p-platser.

Stockholm Vatten AB ansvarar för vattenförsörjning och avloppshantering och är en av stadens viktigaste strategiska resurser i miljöarbetet. I bolagets uppgifter ingår också vattenvård och sjörestaureringar. Vattenverken i Norsborg och Lovö producerar och levererar drygt 130 miljoner

kubikmeter dricksvatten till en miljon människor i Stockholmsområdet. Avloppsvattnet från Stockholm, Huddinge och sex grannkommuner renas i reningsverken i Henriksdal, Bromma och Loudden. Stockholm Vatten har samarbetsprojekt med flera andra kommuner och med Riga i Lettland och Kaunas i Litauen för att förbättra vattenförsörjningen och minska belastningen på Östersjön genom en mer effektiv avloppsrening.

Stockholms Hamn AB ska säkerställa och utveckla goda förutsättningar för sjöfarten och Mälardalsregionens varuförsörjning. Bolagets verksamhet omfattar hamnarna i Stockholm, Kapellskär och Nynäshamn. Via hamnen i Stockholm försörjs en tredjedel av Sveriges befolkning med varor. Bolaget spelar också en allt viktigare roll när det gäller passagerar- och kryssningstrafiken i Östersjön. Stockholms Hamn sköter också drift och underhåll av stadens inre kajer och hamnplaner, ansvarar för slussar, upplåter mark och lokaler i anslutning till hamnområdena samt reglerar vattennivån i Mälaren genom slussar och dammluckor. Bolaget är Sveriges näst största hamn sett till omsättningen.

AB Stokab ansvarar för utbyggnad och drift av ett optiskt fibernät i Stockholmsregionen. Bolaget erbjuder svart fiber, dvs. fiberoptisk kabel utan aktiv ändutrustning. Stokab driver också ett transportnät för tele- och datakommunikation åt Stockholms stad och dess bolag. Stokabs affärsidé är att som operatörsoberoende och konkurrensneutral leverantör tillhandahålla ett nät som är öppet för alla på lika villkor. Stokabs nät består i dag av mer än 4 000 kilometer kabel eller drygt 500 000 fiberkilometer. Bolagets nät har anslutningspunkter i stort sett samtliga Stockholms läns kommuner samt på ett antal större öar i Stockholms skärgård. Under 2001 förvärvades Stockholms läns landstings aktier i Stokab av Stockholms Stadshus AB. Därmed blev Stokab ett helägt dotterbolag till Stockholms Stadshus AB.

Stockholms Stads Parkerings AB ska tillhandahålla väl belägna och attraktiva parkeringsanläggningar till konkurrenskraftiga priser. Ekonomiska överskott från parkeringsverksamheten används till nya parkeringsanläggningar, upprustning och underhåll. Bolaget ansvarar för drygt 17 000 parkeringsplatser i Stockholms innerstad och cirka 37 000 parkeringsplatser i ytterstaden. Övervakningen av drygt 53 000 parkeringsplatser på uppdrag av bl.a. offentliga och privata fastighetsägare hör också till bolagets ansvar. Satsningen på nya parkeringsanläggningar fortgår och under 2001 färdigställdes Rådhusgaraget.

Stockholms Stadsteater AB ska erbjuda god teater av hög kvalitet med bredd i repertoaren och arbeta för att nå en bred publik. Stadsteaterns verksamhet är samlad i Kulturhuset, mitt i city och är med sina sex scener landets största teater. Parkteatern ingår i Stadsteaterns verksamhet med teater i Stockholms parker under sommaren och med en lokal fast scen i Sättra, Skärholmens stadsdel. Ett omfattande internationellt utbyte och samarbete bedrivs och är en viktig del av Stadsteaterns verksamhet. Under 2001 gav Stadsteatern runt 1 300 föreställningar för drygt 400 000 besökande.

AB Stockholm Globe Arena äger, förvaltar, driver och marknadsför Globen, Hovet, Annexet och Söderstadion. Bolagets huvudsakliga uppgift är att skapa förutsättningar för evenemang av hög internationell klass, dels genom att tillhandahålla väl anpassade lokaler, dels genom att marknadsföra, medverka och bistå arrangörer samt genomföra egna evenemang. Bolaget har sport, konserter, kultur- och familjevenemang som basverksamhet. Företagsevenemang är en växande marknad. Årligen genomförs runt 200 arrangemang för knappt en miljon besökare. Under 2001 har två stora projekt startat, dels en ombyggnad av Hovet, dels en ny- och tillbyggnad av Söderstadion. I början av 2002 ombildades bolaget till ett fastighets- och ett evenemangsbolag.

S:t Erik Försäkrings AB har till uppgift att ge staden och dess bolag service och rådgivning i försäkringsfrågor samt minimera försäkringskostnaderna. Företaget svarar för att det finns en effektiv riskfinansiering av anläggningar och verksamheter ägda av Stockholms stad. Drygt 90 % av alla försäkringsupphandlingar (sak- och personförsäkringar) inom kommunkoncernen genomförs av bolaget. Bolaget bedriver också ett antal skadeförebyggande projekt som t.ex. besiktning av barnstugor som ägs av staden. Under 2001 genomfördes projekt Riskanalys 2001 för att kartlägga den totala riskbilden för kommunkoncernen.

Stockholm MFO AB är en gemensam serviceorganisation för stadens olika verksamheter. De affärsdrivande verksamheterna inom bolaget är materielförsörjning, maskin- och fordonsuthyrning, verkstadstjänster, yrkesradionät, städtjänster och uppdragsbaserad upphandlingsverksamhet. Verksamheten är sedan februari 2000 organiserat som ett aktiebolag inom Stockholms Stadshus AB men ska senast halvårskiftet 2002 vara helt privatiserat. Arbetet med privatiseringen har bedrivits intensivt under 2001 och samtliga sju affärsområden har successivt privatiserats.

Stockholm Visitors Board AB startade sin verksamhet den 1 januari 2002 genom att verksamheten inom Stiftelsen Stockholm Information Service (SIS) i sin helhet fördes över till det nya bolaget samtidigt som Stockholms läns landstings ansvar för SIS upphörde. Bolaget hette tidigare Destination Stockholm AB men bytte namn i samband med ombildningen. Verksamheten i det nya bolaget ska inriktas mot att marknadsföra Stockholm som besöksort. Bolaget ska också marknadsföra staden och regionen som etableringsort för företag.

Bolag som sålts

Birka Energi AB har varit ett intressebolag till Stockholms Stadshus AB som ägde 50 % av aktierna och

till finska Fortum Abp, som ägde den andra hälften. Birka Energi äger och driver kraft- och värmeanläggningar, eldistributionsnät samt fjärrvärme och fjärrkylanläggningar i Storstockholm och mellersta Sverige. Företaget är Sveriges största energiföretag mätt i antal kunder (850 000) och det tredje största energiföretaget vad gäller produktionskapacitet. I februari 2002 sålde staden sin andel om 50 % till Fortum Abp för 14,5 miljarder kronor i enlighet med kommunfullmäktiges tidigare beslut i december 2001. Staden behåller dock sitt intresse med andelen 50 % i Birka Värme Holding som bedriver verksamhet inom fjärrvärme, fjärrkyla och stadsgas i Sverige.

Bolag som är icke verksamhetsdrivande eller under avveckling

Stockholm Water Festival AB (k)

Stockholms Kommuns Avfallsförädling AB, SKAFAB

AB Glasbrukskvarteret WPFPG

AB Glasbrukskvarteret SML

AB Glasbrukskvarteret KH

AB Glasbrukskvarteret Fastighet

AB Glasbrukskvarteret Kontor

AB Glasbrukskvarteret Saluhall

AB Glasbrukskvarteret Stadshustrean

AB Glasbrukskvarteret Strada

AB Glasbruket 2001

AB Glasbrukskvarteret Konvertering

AKTIEBOLAG UTANFÖR STOCKHOLMS STADSHUS AB*

Majoritetsägda aktiebolag

Birka Stadshusfemman AB är ett bolag med syfte att äga och förvalta aktier i Birka Energi AB i samband med att staden sålde sin femtioprocentiga andel i Birka Energi AB till Fortum Abp under 2001. Kommunfullmäktige beslutade om försäljningen i december 2001 och försäljningen genomfördes den 27 februari 2002. Bolaget ägdes till 100 % av Stockholms Stad.

Business Arena Stockholm AB (BAS), (60,75 %) är ett samarbetsprojekt mellan Stockholms stad, övriga kommuner i Stockholms län och Uppsala kommun för att marknadsföra regionen för investeringar och etableringar. I samband med inrättandet av näringslivsnämnden förvärvade Stockholms stad aktierna i bolaget från Stockholms Mark- och Lokaliseringsbolag (SML).

Mässfastigheter i Stockholm AB (50,4 %) (k) äger och förvaltar mässlokaler i Älvsjö. Dotterbolaget Stockholmsmässan AB genomför mässor och kongresser.

Fastighets AB Norrmalm 4:3 har under året bytt namn från Baltiskt Kulturcentrum AB. Syftet med bolagets verksamhet är att äga och förvalta del av fastigheten Norrmalm 4:3.

Fastighets AB Bangårdsposten äger och förvaltar postterminalen vid Stockholms centralstation. Stockholms stad förvärvade under året samtliga aktier i bolaget. Bolaget kommer att säljas så snart en konferens- och hotellanläggning inryms i byggnaden.

Intressebolag

Euro Info Centre Stockholm AB (33,33 %) sprider information och kunskap om europeiska affärsmöjligheter till små och medelstora företag i Stockholms län. Verksamheten har aktivt stöd av EU-kommissionen och drivs gemensamt med Exportrådet och ALMI företagspartner AB. I samband med inrättandet av näringslivsnämnden förvärvade Stockholms stad aktierna i bolaget från Stockholms Mark- och Lokaliseringsbolag (SML).

SMÅA AB (30 %) bygger bostadsområden i Stockholmsregionen. Bolaget ägs gemensamt av Stockholms stad, HSB Produktion AB och JM Byggnads AB.

Stockholm Terminal AB (20 %) har till uppgift att bedriva bussterminalverksamhet vid Cityterminalen.

Stor-Stockholms Energiaktiebolag, STOSEB (49 %) har till uppgift att verka för planering och samordning av energifrågor i Storstockholm. Bolagets verksamhet överförs under år 2002 successivt till Kommunförbundet Stockholms län (KSL).

Bolag som är icke verksamhetsdrivande:

Stockholm 2004 AB

Svenska Teknologföreningens Fastighets AB

*Procentandel anges i de fall den är mindre än 100 %, (k) dotterkoncern.

STOCKHOLMS STADS STIFTELSE

Här presenteras några verksamhetsstiftelser som har särskild betydelse för stadens verksamhet. Stockholms stad utser minst hälften av styrelseledamöterna i Stiftelsen Barnens Dag, Stiftelsen Bostäder och Lokaler för synskadade, Stiftelsen Hotellhem i Stockholm, Stiftelsen Stockholm Water Foundation och Stiftelsen Strindbergsmuseet. Stiftelsen Stockholm Information Service presenteras också, men stiftelsens verksamhet upphörde vid årsskiftet till 2002.

Stiftelsen Barnens Dag äger och förvaltar Barnens Ö på Vaddö i Norrtälje och Fiskeboda i Julita, Katrineholms kommun. Stiftelsen ska i samarbete med Stockholms stad och Stockholms läns landsting utveckla sommargårdsverksamhet och allmän fritids- och friluftsverksamhet på Barnens Ö och Fiskeboda. Genom att stadens sommarbarnsbyrå avvecklades har stiftelsen sedan år 2000 genomfört kolloverksamhet i egen regi.

Stiftelsen Bostäder och Lokaler för synskadade grundades år 1946. Stiftelsen äger och förvaltar byggnader på Södermalm med bostäder och lokaler för synskadade och deras organisationer.

Stiftelsen Hotellhem i Stockholm är Stockholms stads sociala bostadsresurs för ensamstående män och kvinnor med sociala/ekonomiska problem, ensamstående ungdomar mellan 18 och 25 år samt flyktingar.

Stiftelsen Stockholm Water Foundation grundades år 1990 i syfte att främja intresset för forskning och utveckling kring vatten. Det sker bl.a. genom den årliga utdelningen av Stockholm Water Prize, ett internationellt vattenpris som tilldelas en enskild person, en institution, en organisation eller ett företag, som genom tillämpad forskning eller konkreta resultat lämnat ett väsentligt bidrag till bevarandet av världens vattenresurser.

Stiftelsen Strindbergsmuseet är en stiftelse med Stockholms stad, Strindbergssällskapet och Nordiska museet som huvudmän. Stiftelsen belyser August Strindbergs liv och verk genom utställningar och dokumentation samt upplåter lokaler till forskning.

Stiftelsen Stockholm Information Service (SIS) var fram till årsskiftet 2001/02 Stockholms stads och Stockholms läns landstings organisation för marknadsföring och information om Stockholm. Huvuduppgifterna var att öka antalet besökare till Stockholm, att marknadsföra regionen och att utveckla Stockholm som besöksort. Hela SIS verksamhet fördes vid årsskiftet över till ett nytt bolag som tidigare var ett vilande bolag under namnet DSAB Destination Stockholm AB. Det nya bolaget heter Stockholm Visitors Board AB.

SIFFROR FÖR NÄMNDER, STIFTELSE OCH AKTIEBOLAG

NÄMNDER 2001

	Antal anställda	Kostnader,* mnkr	Intäkter, mnkr	Förändring resultatfond, mnkr	Resultat netto efter res fond, mnkr	Budget- avvikelse netto, mnkr	Resultat netto efter resultatfond, kr/inv.	Netto- investeringar, mnkr
Brand- och räddningsnämnden	574	326,5	110,5	0,0	-216,0	1,5	-286	42,7
Gatu- och fastighetsnämnden	1 062	2 138,4	2 023,0	0,0	-115,4	-25,8	-153	1 293,2
Iddrottsnämnden	455	513,6	154,7	0,0	-358,8	11,2	-475	148,4
Integrationsnämnden	77	182,0	320,0	0,0	138,1	20,4	183	0,0
Kulturnämnden, kulturförvaltningen	1 021	613,9	86,9	0,0	-526,9	5,2	-698	0,0
Kulturnämnden, stadsarkivet	96	56,2	15,7	-0,1	-40,4	-0,2	-54	0,0
Kommunfullmäktige m.m.	293	753,3	139,9	-1,2	-615,1	76,0	-815	0,0
Kyrkogårdsnämnden	139	125,5	29,4	-0,1	-96,2	7,9	-127	4,4
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	145	111,0	36,1	0,0	-75,0	3,8	-99	0,0
Näringslivsnämnden	34	192,7	116,1	0,0	-76,2	3,2	-101	7,0
Renhållningsnämnden	24	249,7	259,1	0,0	9,3	9,3	12	0,0
Revisorskollegiet	33	24,8	1,9	0,0	-22,9	0,1	-30	0,0
Saluhallsstyrelsen	24	118,9	131,4	0,0	48,4	0,6	64	0,0
Socialtjänstnämnden	1 096	1 069,5	441,8	-2,5	-630,2	18,9	-835	0,0
Stadsbyggnadsnämnden, stadsbyggnadskontoret	295	248,3	64,8	0,0	-183,5	2,9	-243	0,0
Stadsbyggnadsnämnden, utrednings- och statistikkontoret	47	27,2	25,0	-0,2	-2,4	0,1	-3	0,0
Stadsdelsnämnderna (totalt)	30 864	20 645,1	3 260,3	111,6	-17 273,1	-18,9	-22 881	0,0
Stadsmuseinämnden	99	64,9	12,6	0,0	-52,3	0,0	-69	0,0
Utbildningsnämnden	3 710	4 781	1 049,9	25,5	-3 705,6	16,0	-4 909	16,3
Valnämnden	-	2,4	0,0	0,0	-2,4	0,0	-3	0,0
Överförmyndarnämnden	18	22,5	0,7	0,0	-21,7	0,6	-29	0,0
Summa nämnder	40 106	32 267,1	8 279,8	133,0	-23 818,3	100,8	-31 551	1 512,0

*inklusive kapitalkostnader.

STIFTELSE 2001

	Medelantal anställda	Rörelsens intäkter, mnkr		Rörelsens kostnader, mnkr	Övriga intäkter/ kostnader netto inkl avskrivn, mnkr	Årets resultat efter disp, mnkr	Balans- omslutning, mnkr
		Stadens bidrag	Övriga rörelse- intäkter				
Stiftelsen Barnens Dag	76	0,0	33,7	37,0	-1,8	-5,0	36,6
Stiftelsen Bostäder och Lokaler för Synskadade	1	0,0	3,9	3,4	-0,5	0,0	10,1
Stiftelsen Hotellhem i Stockholm*	103	13,7	101,5	116,0	0,7	0,0	49,6
Stiftelsen Stockholm Information Service*	67	36,9	68,5	102,2	-3,0	0,2	1,2
Stiftelsen Stockholm Water Foundation*	3	0,0	7,8	6,1	0,0	1,7	17,0
Stiftelsen Strindbergmuseet	5	1,7	1,6	3,3	0,0	0,0	3,8
Summa stiftelser	255	52,3	217,0	267,9	-4,6	-3,2	118,4

*uppgifterna är preliminära

Anmärkning: siffrorna i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt.

AKTIEBOLAG 2001

	Antal anställda	Omsätt- ning, mnkr	Resultat efter finans netto, mnkr	Balansom- slutning, mnkr	Aktie- kapital, mnkr	Eget kapital, ¹ mnkr	Balans- likviditet, ² %	Soliditet, ³ %	Netto- inv, mnkr
Stockholms Stadshus AB (koncern)									
Stockholms stadshus AB, moderbolag	7	20,6	712,3	17 507,6	2850,0	15 778,2	1 017,7	90,1	-11 477,8
AB Svenska Bostäder, koncern	615	3 229,6	1 750,0	11 840,7	953,0	3 329,0	10,0	28,1	-1 742,6
AB Familjebostäder, koncern	349	1 774,4	2 475,0	7 479,5	750,0	4 000,9	78,0	53,5	-4 391,2
AB Stockholmshem, koncern	327	1 761,9	767,9	9 095,2	882,0	2 668,4	46,9	29,3	-515,2
Stockholms Stads Bostadsförmedling AB	59	38,0	6,5	10,6	0,1	1,4	97,1	13,2	0,4
Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB, koncern	144	1 462,1	21,6	7 132,4	50,0	375,9	18,2	5,3	673,0
Keflavik Fastighets AB		70,5	-16,9	400,0	0,1	0,1	7,8	0,0	-925,0
CentrumKompaniet i Stockholm AB	26	234,8	42,3	1 950,9	0,1	0,6	24,6	0,0	1 799,2
Stockholm Vatten AB	573	1 113,4	48,8	3 875,1	125,0	142,5	29,2	3,7	356,6
Stockholms Hamn AB, koncern	300	493,4	55,0	708,6	50,0	302,8	54,1	42,7	109,2
AB Stokab	134	325,5	60,2	1 473,8	50,0	52,3	12,6	3,6	421,6
Stockholms Stads Parkerings AB, koncern	132	334,6	35,6	382,3	20,0	105,6	72,0	27,6	22,1
Stockholms Stadsteater AB	367	80,2	-173,0	204,8	1,3	1,6	92,4	0,8	4,2
AB Stockholm Globe Arena	103	129,4	-42,0	317,4	6,0	114,6	120,4	36,1	43,2
S:t Erik Försäkrings AB	4	35,7	4,1	120,5	40,0	46,0	247,6	38,1	-0,2
Stockholm MFO AB	199	314,0	-7,7	143,5	0,1	0,1	126,8	0,1	-83,3
Stockholm Visitors Board AB		83,2	-11,0	51,2	0,1	-0,9	115,0	-1,8	4,6
Icke verksamhetsdrivande bolag									
Stockholm Water Festival AB, koncern	1	0,1	-1,6	8,0	4,0	7,7	2 405,1	95,8	
Stockholms Kommuns Avfallsförädling AB, SKAFAB		-0,3	0,2	39,1	10,0	38,1	3 361,3	97,4	
AB Glasbrukskvarteret KH				4,9	0,1	4,9		100,0	
AB Glasbrukskvarteret WPFG		0,1	0,3	27,8	2,1	27,5	8 762,5	98,9	
AB Glasbrukskvarteret SML		0,0	0,0	2,5	0,1	1,4	223,0	55,2	
AB Glasbrukskvarteret Fastighet			0,0	49,8	31,8	49,8	311 187,5	100,0	
AB Glasbrukskvarteret Kontor		0,0	0,0	79,4	0,2	79,4		100,0	
AB Glasbrukskvarteret Saluhall		19,3	19,2	53,2	0,1	53,2		100,0	
AB Glasbrukskvarteret Strada				0,1	0,1	0,1		100,0	
AB Glasbrukskvarteret Konvertering				1,5	0,1	1,5		100,0	
AB Glasbrukskvarteret Stadshustrean				0,1	0,1	0,1		100,0	
AB Glasbruket 2001				0,1	0,1	0,1		100,0	
Övriga majoritetsägda aktiebolag									
Business Arena Stockholm AB, BAS		11,9	0,0	5,9	0,2	0,3	101,0	4,8	0,1
Mässfastigheter i Stockholm AB, koncern	200	614,4	17,2	724,5	20,0	178,4	63,4	24,6	35,0
Fastighets AB Norrmalm 4:3		0,0	0,1	4,4	1,0	2,1	44,1	48,0	3,5
Stockholm 2004 AB			0,0	0,6	0,5	0,6	21 233,3	99,5	
Svenska Teknologföreningens Fastighets AB			0,0	0,6	0,6	0,6	5 618,2	98,2	
Fastighets AB Bangårdsposten		41,4	-0,1	452,0	0,1	23,6	163,6	5,2	432,3
Birka Stadshusfemman AB				11 500,0	0,1	0,1		0,0	11500,0
Summa aktiebolag*	3 540	12 188,2	5 764,1	75 648,8	5 849,0	27 388,5			-3 730,4

* Summeringarna avser ej kommunkoncernen. Endast summan av de ingående bolagen.

1. Eget kapital uttrycks här som summan av bundet och fritt eget kapital enligt balansräkningen samt 72 % av obeskattade reserver.

2. Likviditetstalet uttrycket bolagets totala omsättningstillgångar i relation till kortfristiga skulder.

3. Soliditetstalet är beräknat som eget kapital samt 72 % av obeskattade reserver i relation till totala tillgångar.

Anmärkning: siffrorna i tabellen är avrundade och summerar därför inte exakt.

TIOÅRSÖVERSIKT

Allmänt	2001	2000	1999	1998
Folkmängd	754 900	750 300	743 700	736 100
riksandel, %	8,5	8,5	8,4	8,3
Sysselsättningsfrekvens,				
procent av hela folkmängden	52,9	52,3	50,7	49,3
procent av folkmängden 16-64 år	79,7	79,4	77,6	75,3
Arbetslöshetstal, procent av arbetskraften 16-64 år	3,3	3,2	4,2	5,7
motsvarande genomsnitt	4,0	4,7	5,6	6,5
Beskattningsbar inkomst, mnkr	106 358	98 580	92 547	88 568
per invånare, kr	143 080	133 920	127 200	123 300
riksgenomsnittet för d:o, kr	115 970	109 790	104 900	101 800
Total kommunal skattesats Stockholm, kr	28,79	28,94	29,21	30,01
därav staden	17,78	17,93	18,13	18,45
församlingarna	-	0,69	0,76	0,76
landstinget	10,32	10,32	10,32	10,80
Total kommunal medelskattesats riket, kr	31,75	31,59	31,48	31,65
Konsumentprisindex, årsmedeltal för riket (1980=100)	267,5	260,7	258,1	257,0
Inflation (årsgenomsnitt), procent	2,6	1,0	0,4	-0,6
Stadens verksamhet ¹⁾				
Externa utgifter, mnkr	42 282	42 221	48 928	42 359
Externa inkomster, mnkr	45 461	39 964	45 162	43 385
därav kommunalskatt, procent	42,8	47,0	38,6	38,3
statsbidrag, procent	9,0	10,5	8,9	9,7
Årets resultat, mnkr	247,3	225,7	205,0	-128,3
Verksamhetens kostnader, mnkr	29 624	28 338	27 573	28 094
Verksamhetens intäkter inkl. skatt och generella statsbidrag, mnkr	30 903	30 164	28 237	26 474
Tillgångar, mnkr	79 692	69 043	69 083	73 944
per invånare, kr	105 566	92 020	92 928	100 500
Skulder, mnkr	34 216	24 387	24 654	28 513
varav avsättningar ²⁾	3 514	2 437	5 736	-
skulder per invånare, kr	45 325	32 503	33 150	38 700
Eget kapital, mnkr	45 476	44 655	44 429	45 430
per invånare, kr	60 241	59 517	59 765	61 700
Soliditet, procent	57,1	64,7	64,3	61,4
Finansiellt sparande (enligt nationalräkenskaperna), mnkr	+1 921	+5 691	-1 524	-518
Konsumtionens volymförändring, procent	-0,5	-1,0	-1,5	+ 1,0
per invånare, %	-1,0	-1,9	-2,5	-0,2
Antal anställda, ca	45 500	46 100	47 950 ³⁾	56 500
motsvarande heltidsanställningar, ca	42 900	43 400	45 100 ³⁾	49 300
Löner och lönebikostnader, mnkr	13 972	13 527	13 616	13 194
Majoritetsägda aktiebolags verksamhet ¹⁾				
Antal här inräknade bolag/koncerner	36	27	24	25
Balansomslutning, mnkr	75 649	64 273	65 551	63 826
Omsättning, mnkr	12 188	12 066	11 710	12 041
Aktiekapital, mnkr	5 849	5 852	5 820	5 852
Resultat efter skatt, mnkr	4 167	2 704	4 804	1 397
Eget kapital, mnkr	27 389	24 528	21 191	25 488
Investeringar, mnkr	17 864	3 081	4 590	3 470
Antal anställda, omräknade till heltidsanställningar,	3 540	3 586	3 589	3 815
Löner, mnkr ⁴⁾	978	1 027	1 006	1 028

¹⁾ Uppgifterna i översikten redovisas enligt de redovisningsprinciper som tillämpas respektive år. Summeringarna avser ej kommunkoncernen, endast summan av de ingående bolagen.

²⁾ Från och med 1999 redovisar staden avsättningar i balansräkningen.

1997	1996	1995	1994	1993	1992
727 200	718 500	711 300	703 600	693 000	684 500
8,2	8,1	8,0	8,0	7,9	7,9
48,4	48,8	48,8	47,6	48,3	51,3
74,2	75,5	76,2	74,8	76,4	81,0
7,6	6,7	6,5	7,1	6,8	4,1
8,1	8,1	7,7	8,0	8,2	4,8
83 895	82 011	77 116	75 424	73 699	69 837
118 000	116 600	111 300	110 200	108 500	103 600
98 000	96 900	92 300	91 100	89 100	82 600
30,01	30,00	29,99	28,96	28,95	28,95
18,45	18,41	18,01	15,80	15,80	15,80
0,76	0,75	0,74	0,66	0,65	0,65
10,80	10,84	11,24	12,50	12,50	12,50
31,66	31,65	31,50	31,0	31,0	31,0
257,3	256,0	254,8	248,5	243,2	232,3
0,8	0,5	2,5	2,2	4,6	2,3
42 025	40 761	34 995	25 508	29 180	31 012
43 137	38 886	33 683	26 337	28 341	33 172
37,2	40,7	45,5	48,9	43,7	42,7
6,8	6,6	6,1	10,7	13,0	18,7
-13,9	-616,8	485,9	-601,9	-757,6	775,0
26 056	25 025	21 948	21 076	21 760	21 653
25 689	24 075	22 673	21 153	21 395	23 823
76 490	74 214	70 240	68 025	63 984	56 912
105 200	103 300	98 700	96 700	92 300	83 100
30 894	28 155	24 445	22 912	18 802	14 098
-	-	-	-	-	-
42 500	39 200	34 400	32 600	27 100	20 600
45 596	46 059	45 795	45 113	45 181	42 814
62 700	64 100	64 400	64 100	65 200	62 500
59,6	62,1	65,2	66,3	70,6	75,2
-344	-496	-250	-779	+ 2 496	+ 2 539
-1,5	1,0	3,0	-1,0	-3,5	0,0
-2,7	0,0	2,0	-2,5	-5,5	-0,8
55 200	54 500	55 800	53 600	54 450	58 350
48 000	47 200	48 000	44 400	45 800	49 100
12 680	12 071	11 077	10 768	10 695	11 200
24	25	24	25	24	28
90 040	75 428	72 375	66 770	63 420	59 266
19 305	19 493	18 245	17 504	17 714	17 335
7 071	7 091	2 643	2 592	2 700	2 633
14 580	2 069	1 423	1 054	724	-127
27 727	14 403	12 991	11 344	10 036	9 108
18 955	3 827	7 318	3 583	6 234	5 376
4 653	5 551	5 985	6 108	7 012	7 616
1 267	1 423	1 401	1 370	1 467	1 564

³⁾ För 1999 finns inte någon tillförlitlig siffra över antalet timanställda och därför ingår inte dessa i siffran totalt antal anställda. Eftersom antal timanställda ingår i siffrorna åren innan verkar personalminskningen mellan 1998 och 1999 större än den egentligen är. Justerat för timanställda är det totala antalet anställda för 1998 49 500 personer. Den justerade siffran för antalet helårsanställda omräknat för 1998 är 46 400 personer.

⁴⁾ Uppgift saknas från vissa bolag.

ADRESSER

Stockholms stad
105 35 STOCKHOLM
Besök: Stadshuset
Ragnar Östbergs plan 1
Tel. 508 29 000 vx, Fax: 508 29 940
E-post: kommunstyrelsen@stadshuset.stockholm.se
Hemsida: www.stockholm.se

KF/KS kansli
Stadshuset
105 35 STOCKHOLM
Tel. 508 29 000 vx, Fax: 508 29 940
E-post: kommunstyrelsen@stadshuset.stockholm.se

Stadsledningskontoret
Stadshuset
105 35 STOCKHOLM
Tel. 508 29 000 vx, Fax: 508 29 940
E-post: infostab@stadshuset.stockholm.se

Brandförsvaret
Box 1328
111 83 STOCKHOLM
Besök: Malmskillnadsgatan 64
Tel. 454 87 00 vx, Fax: 454 89 01
E-post: brand@brand.stockholm.se

Gatu- och fastighetskontoret
Box 8311
104 20 STOCKHOLM
Besök: Fleminggatan 4
Tel. 508 26 000 vx, Fax: 508 27 222
E-post: reg@gfk.stockholm.se

Idrottsförvaltningen
Box 8313
104 20 STOCKHOLM
Besök: Fleminggatan 8
Tel. 508 26 000 vx, Fax: 653 27 36
E-post: idrott@idrott.stockholm.se

Integrationsförvaltningen
Box 9107
102 72 STOCKHOLM
Besök: Magnus Laduläsgt 63/Hornsgt 124
Tel. 508 33 300 vx, Fax: 508 33 360
E-post: info@integration.stockholm.se

Kulturförvaltningen
Box 16 113
103 22 STOCKHOLM
Besök: Beridarbangatan 1-3
Tel. 508 31 900 vx, Fax: 508 31 999
E-post: info@kultur.stockholm.se

Kyrkogårdsförvaltningen
Box 21144
100 31 STOCKHOLM
Besök: Torsplan 1
Tel. 508 30 100 vx, Fax: 508 30 080
E-post: kyrkogardsforvaltningen@kyf.stockholm.se

Miljöförvaltningen
Box 38024
100 64 STOCKHOLM
Besök: Rosenlundsgatan 60
Tel. 508 28 800 vx, Fax: 508 28 808
E-post: registrator@miljo.stockholm.se

Näringslivskontoret
105 35 STOCKHOLM
Besök: Hantverkargatan 3 A, 2 tr
Tel. 508 28 000 vx, Fax: 508 28 090
E-post: info@snk.stockholm.se

Renhållningsförvaltningen
Box 5214
121 18 JOHANNESHOV
Besök: Hallvägen 14
Tel. 508 46 540 vx, Fax: 508 46 571
E-post: rhf@rhf.stockholm.se

Revisionskontoret
105 35 STOCKHOLM
Besök: Hantverkargatan 3A
Tel. 508 29 000 vx, Fax: 508 29 399
E-post: revision@rvk.stockholm.se

Saluhallsförvaltningen
Box 5043
121 05 JOHANNESHOV
Besök: Slakthusplan 3
Tel. 508 46 666 vx, Fax: 508 46 645
E-post: saluhallsforvaltningen@sls.stockholm.se

Skönhetsrådet
105 35 STOCKHOLM
Besök: Serafimergränd 1
Tel. 508 29 765 vx, Fax: 650 82 05
E-post: skonhetsradet@stadshuset.stockholm.se

Socialtjänstförvaltningen
106 64 STOCKHOLM
Besök: Swedenborgsgatan 20
Tel. 508 25 000 vx, Fax: 508 25 099
E-post: socialtjanstforvaltningen@sot.stockholm.se

Stadsarkivet
Box 22063
104 22 STOCKHOLM
Besök: Kungsklippan 6
Tel. 508 28 300 vx, Fax: 508 28 301
E-post: stadsarkivet@ssa.stockholm.se

Stadsbyggnadskontoret
Box 8314
104 20 STOCKHOLM
Besök: Fleminggatan 4
Tel. 508 26 000 vx, Fax: 508 27 170
E-post: stadsbyggnadskontoret@sbk.stockholm.se

Stadsmuseiförvaltningen
Box 15025
104 65 STOCKHOLM
Besök: Ryssgården, Slussen
Tel. 508 31 600 vx, Fax: 508 31 699
E-post: stadsmuseum@smf.stockholm.se

Valnämnden
105 35 STOCKHOLM
Besök: Stadshuset
Tel. 508 29 000 vx, Fax: 508 29 358
E-post: valnamnden@stadshuset.stockholm.se

Utbildningsförvaltningen
Box 22049
104 22 STOCKHOLM
Besök: Hantverkargatan 2, 2 F och 11 A
Tel. 508 33 000 vx, Fax: 508 33 662
E-post: registrator@utbildning.stockholm.se

Utrednings- och statistikkontoret, USK
Box 8320
104 20 STOCKHOLM
Besök: Långholmsgatan 27
Tel. 508 35 000 vx, Fax: 508 35 099
E-post: info@usk.stockholm.se

Överförmyndarnämnden
105 35 STOCKHOLM
Besök: Hantverkargatan 3 I
Tel. 508 29 000 vx, Fax: 508 29 707
E-post: overformyndarn@stadshuset.stockholm.se

Bromma stadsdelsförvaltning
Box 206
161 26 BROMMA
Besök: Tunnlandsvägen 95
Tel. 508 06 000 vx, Fax: 508 06 011
E-post: bromma@bromma.stockholm.se

Enskede-Årsta stadsdelsförvaltning
Box 81
121 22 JOHANNESHOV
Besök: Årstavägen 56 A
Tel. 508 14 000 vx, Fax: 508 14 099
E-post: e-post@enskede-arsta.stockholm.se

Farsta stadsdelsförvaltning
Box 6027
122 06 ENSKEDE
Besök: Lingvägen 100
Tel. 508 18 000 vx, Fax: 508 18 099
E-post: farsta@farsta.stockholm.se

Hägerstens stadsdelsförvaltning
Box 490
129 04 HÄGERSTEN
Besök: Skridskovägen 9
Tel. 508 23 000 vx, Fax: 508 23 099
E-post: hagersten@hagersten.stockholm.se

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
165 55 HÄSSELBY
Besök: Hässelby Torg 20-22
Tel. 508 04 000 vx, Fax: 508 04 099
E-post: hasselby-vallingby@hasselbystockholm.se

Katarina-Sofia stadsdelsförvaltning
Box 4187
102 64 STOCKHOLM
Besök: Östgötagatan 10, plan 8
Tel. 508 13 000 vx, Fax: 508 13 099
E-post: katarina-sofia@katsof.stockholm.se

Kista stadsdelsförvaltning
Box 7049
164 07 KISTA
Besök: Fridtjof Nansengången 2
Tel. 508 01 000 vx, Fax: 508 01 099
E-post: kista@kista.stockholm.se

Kungsholmens stadsdelsförvaltning
Box 49039
100 28 STOCKHOLM
Besök: S:t Eriksgratan 47 A
Tel. 508 08 000 vx, Fax: 508 08 099
E-post: kungsholmen@kungsholmen.stockholm.se

Liljeholmens stadsdelsförvaltning
Box 47617
117 94 STOCKHOLM
Besök: Liljeholmstorget 7
Tel. 508 22 000 vx, Fax: 508 22 099
E-post: sdf@liljeholmen.stockholm.se

Maria-Gamla stans stadsdelsförvaltning
Göta Ark 200
118 72 STOCKHOLM
Besök: Medborgarplatsen 25
Tel. 508 12 000 vx, Fax: 508 12 099
E-post: info@maria.stockholm.se

Norrmalms stadsdelsförvaltning
Box 3128
103 62 STOCKHOLM
Besök: Tulegatan 13
Tel. 508 09 000 vx, Fax: 508 09 099
E-post: info@norrmalm.stockholm.se

Rinkeby stadsdelsförvaltning
Box 5028
163 05 SPÅNGA
Besök: Rinkeby allé 18
Tel. 508 02 000 vx, Fax: 508 02 099
E-post: rinkeby@rinkebystockholm.se

Skarpnacks stadsdelsförvaltning
Box 2120
121 13 JOHANNESHOV
Besök: Björkhagsplan 6
Tel. 508 15 000 vx, Fax: 508 15 099
E-post: skarpnack@skarpnack.stockholm.se

Skärholmens stadsdelsförvaltning
Box 503
127 26 SKÄRHOLMEN
Besök: Bodholmsplan 2
Tel. 508 24 000 vx, Fax: 508 24 099
E-post: skarholmen@skarholmen.stockholm.se

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning
Box 4066
163 04 SPÅNGA
Besök: Tenstagången 55
Tel. 508 03 000 vx, Fax: 508 03 099
E-post: stadsdelsforvaltningen@spanga-tensta.stockholm.se

Vantör stadsdelsförvaltning
Box 88
124 21 BANDHAGEN
Besök: Rangtagatan 22
Tel. 508 20 000 vx, Fax: 508 20 099
E-post: medborgarkontoret@vantor.stockholm.se

Älvsjö stadsdelsförvaltning
Box 48
125 21 ÄLVSJÖ
Besök: Älvsjö Stationsplan 11
Tel. 508 21 000 vx, Fax: 508 21 099
E-post: alvsjostadsdelsnamnd@alvsjo.stockholm.se

Östermalms stadsdelsförvaltning
Box 24156
104 51 STOCKHOLM
Besök: Karlavägen 104
Tel. 508 10 000 vx, Fax: 508 10 099
E-post: registrator@ostermalm.stockholm.se

Produktion: Stadsledningskontorets redovisningsstab
i samarbete med Svensk Information AB

Redaktör: Haidi Langaas

Fotograf: Pawel Flato (s. 14 Göran Dahlén/Orbi)

Tryck: Edita Västra Aros, Västerås 2002

Fler exemplar av årsredovisningen kan beställas av:

Stadsledningskontoret, redovisningsstaben, Stadshuset,
105 35 Stockholm. Tel: 08-508 29 000. Fax: 08-508 29 948.

E-post: infostab@stadshuset.stockholm.se